

BAČKO KLASJE

VJERSKO-INFORMATIVNI LIST

God. xvi

br. 37-38.

100 din. 1.xi.1986.

300 godina

naše crkvenosti

Tristo godina u životu Crkve u jednom narodu nije mali period, a osobito kada se radi o malom narodu ili o ogranku jednog malog naroda. Proslavljamo naime, tristotu obljetnicu naše organizirane crkvenosti, koja koincidira sa doseljnjem jedne veće grupe hrvatskih katoličkih vjernika iz tadanje porobljene Bosne, iz njezinih različitih dijelova; iz sjeveroistočne Bosne, iz okolice današnje Tuzle i još veća grupa iz zemlje Hercegovine, koja je u ove krajeve došla preko Dalmatinske Zagore, Like, Krbave, Hrvatskog primorja i Slavonije. Ona grupa koja je došla iz sjeveroistočne Bosne, od Gradovrha, nastanila se uz Dunav i puk tu skupinu bačkih Hrvata zove Šokcima. Dok se grupa koja svoje korijenje vuče iz zemlje Hercegovine nastanila na sjeveru Bačke, oko četiri velika centra: Subotice, Sombora, Baje i Segedina. Ove nazvaše Bunjevcima. Obje te grane sastavni su dio hrvatskog narodnog bića. Iako o samim seobama imamo veoma malo podataka, što je za ondašnje prilike razumljivo, ipak imamo dovoljno podataka da to znanstveno obradimo. Neka bude spomenut samo jedan dokumenat - matica krštenih iz 1687. godine sa samim hrvatskim imenima i prezimenima.

Da li ova proslava ima samo komemorativni karakter, t.j. da se oduži toj dugoj povijesti ili ima i kakovu suvremenu poruku našoj mjesnoj Crkvi ili možda i širem krugu? Ova proslava ima svoje duboke crkvene (eklezijalne) razloge.

CRKVENI VID OVE PROSLAVE

Prema nauci II. Vatikanskog Koncila i naučavanju pape Ivana Pavla II. Crkva se utjelovljuje u pojedinim narodima, prihvaćajući njegov jezik, kulturu, pozitivne narodne običaje i ljudske vrline, nastojeći evangelizirati, t.j. Evanđeljem oplemeniti i obogatiti sve ono što je u tom narodu pozitivno i vrijedno, kao što se je i Krist Gospodin, rodivši se u krugu židovske kulturne i duhovne baštine, prihvatio je, oplemenio je i na njoj izgradio svoju univerzalnu poruku. Polazeći od Pavlove slike o Crkvi, kao Otajstvenom Tijelu Kristovom, sada, nakon tolikih govora pojedinim narodima pape Ivana Pavla II, na njegovim apostolskim putovanjima, sve više i jasnije se vidi da svaka Crkva ukorijenjena u pojedinom narodu, unutar općeg zajedništva Katoličke Crkve, ima svoju posebnu ulogu i poslanje, baš kao što pojedini udovi u životu cijeloga tijela. Dok jedne Crkve, po posebnom Božjem promislu, traže uvijek nove puteve življenja Evanđelja i nove forme crkvenosti (na pr. Crkva među Francuzima), dotle druge gotovo neprimjetno, u tišini trpe, darujući to za opću Crkvu (Crkva među Slovacima).

U tom smislu Crkva u Bačkoj pozvana je dati svoje posebno iskustvo. U njezinom katoličkom zajedništvu živi više katoličkih naroda: Hrvati, Mađari, Slovaci, te manje skupine Nijemaca, Poljaka i Albanaca. Kao što se udovi u tijelu ne isključuju nego nadopunjuju i usavršavaju, tako različite narodne skupine u zajedništvu jedne Crkve moraju se međusobno prihvaćati u svoj svojoj različitosti i kulturnoj potpunosti svakog pojedinoga naroda, kako bi jedinstvo ove Crkve bilo na principu presvetog Trojstva, t. j. da se u ljubavi poštuje identitet svake osobe, u ovom slučaju, svakog naroda. (Kako je to bilo jasno starim fratrima Bačkoga samostana! Kada su počeli doseljavati Slovaci u današnju Selenču, oni su prihvatili taj narod. No, budući da je među njima bilo i evangelika, a oni nisu imali svoga pastora, fratri su krstili i njihovu djecu, ali ih nisu katolizirali, nego su u opasku kod svakoga djeteta stavljali da dotično dijete pripada katoličkoj ili luteranskoj crkvenoj zajednici. O tome još i danas svjedoče najstarije matice župe Selenča. Sjajan primjer vjerske snošljivosti i djelotvornog ekumenizma!).

Da bismo se mogli u potpunosti prihvaćati i uvažavati, moramo poznavati prošlost svakog pojedinog naroda, osobito onaj dio, koji je proveden ovdje na ovim prostorima. Zato su ovakvi jubileji prilika da se o toj prošlosti progovori i vrednuje što je bilo pozitivno, kako bi se ono unaprijedilo, ali i da se upozna ono negativno, kako bi se to izbjegavalo u sadašnjosti i budućnosti. Život ove katoličke zajednice ne može biti samo koegzistencija - zajedničko bivanje, nego konvivencija - zajedničko življenje, ali samo i isključivo na principu presv. Trojstva; u punom zajedništvu ljubavi, koja raste iz istog zajedništva vjere i Crkve, iz istog Evanđelja, istih Sakramenata i jedinstvene uprave, a i u punom poštivanju jezičnih, kulturnih i običajnih vlastitosti svakog pojedinog naroda.

Zato je ova proslava Bogom dani izazov našoj mjesnoj Crkvi da sagleda svu ljepotu svoga katoliciteta u punom poštivanju identiteta svakog pojedinog naroda u njoj. Ovo je novi koncilski korak ove naše mjesne Crkve, da načela I I. Vatikanskog koncila i na ovom planu nastoji provesti u život u konkretnoj stvarnosti, jedne ovako etnički rijetko šarene biskupije. Ovim svojim iskustvom ona može "podviriti" ne samo "svoj narod", nego i univerzalnu Crkvu, jer se katolicitet tako mora graditi i na širem planu svijeta, a posebno Evrope, koja se sve više ukazuje kao realna šansa jedinstva evropskih naroda, u punom poštovanju vlastitosti svakoga naroda, a osobito onih malih, čija su prava i glas, u prošlosti baš nisu osobito poštivali. Možda je neskrtno reći da bi ova Crkva svojim pozitivnim iskustvima mogla poslužiti Crkvu u ovoj zemlji, pa možda i šire.

EKUMENSKI ZADATAK OVE PROSLAVE

Iz ovakve ekleziološke vizije, ekumenizam je jasna i nezaobilazna posljedica. I zato, ove proslave imaju svoj ekumenski vid i poslanje. Zato smo na ova slavlja pozvali predstavnike sestrinskih Crkava, koje sa nama žive na ovim bačkim ravninama. Ove su se Crkve 6. travnja ove godine, slaveći tisućustotu obljetnicu smrti sv. Metoda, odlučile za zajednički hod i suživot svečanom ekumenskom službom Riječi u subotičkoj katedrali - bazilici, a učinjeni su i neki drugi konkretni koraci sa nekim od tih Crkava. Na pr. sa Slovačkom evangeličkom Crkvom smo izdali Ilustriranu Bibliju mladih na slovačkom jeziku koja je doživjela već nekoliko izdanja i imala veliki odjek i daleko izvan granica ove zemlje, a u planu su i neka druga izdanja i pothvati!

Vrijeme i prostor na kojem živimo, te zajedničke brige, tjeraju nas da uočimo "znake vremena" o kojima je toliko govorio II. Vatikanski koncil. Ove proslave bit će prilika da u praksi pokažemo tu odluku o zajedničkom hodu, koji se ima odvijati u poštovanju identiteta svakog pojedinog naroda, njegove kulture, jezika i nadasve crkveno - organizacionog načina života. To je prvi preduvjet svakog poštenog ekumenskog dijaloga, koji se može odvijati tako da svaka zajednica slijedi svoj vlastiti način življenja Evanđelja, poštujući sve sugovornike i njihov način življenja Evanđelja, ali stalno tražeći ono što nam je zajedničko u sadržajima naše vjere i pripadnosti Isusu Kristu, a ostavljajući konkretne izražaje te vjernosti različitim načinima svojstvenim svakoj pojedinoj crkvenoj i narodnoj kulturnoj baštini. Dakle, tražeći zajedničko, poštujemo ono što je posebno u svakom narodu. Treba se naučiti razlikovati bitno od prigodnoga. U potrazi za onim što nam je zajedničko, biti svjesni da se pri tom ne trebamo odreći ničega zdravoga, ljudskoga i kršćanskoga u svojoj kultur-

noj baštini. A čini se da je baš to najozbiljnija zapreka našem ekumenskom dijalogu i hodu. Neka bude jasno rečeno da put jedinstva nije put odricanja sebe ni u čemu pozitivnom, nego da svaki sugovornik živeći svoj identitet nastoji u različitostima oblika, otkriti ono zajedničko što valja produbljivati, kako bismo mogli živjeti jedinstvo bitnoga u različitosti izražajnih oblika.

PROSLAVA – POZIV NA DIJALOG

I I. Vatikanski koncil želio je da bi Crkva na svim nivoima uspostavila dijalog sa svim ljudima dobre volje, pa i sa onima koji sa nama ne dijele baštinu vjere. Područje kulturne i narodne baštine mogu postati prostori gdje se mogu susresti ljudi različitih uvjerenja u istoj želji da posluže - "podvore svoj narod" - svaki sa svoje točke gledišta i svojim načinom. Tako eto područje kulture može postati prostorom zdravog suvremenog susreta i dijaloga, o kojem je već u nekoliko svojih okružnica govorio nadbiskup Franje Franić iz Splita.

Zato ovakve manifestacije treba pozdraviti i podržati, jer one mogu postati mjesto i prigoda dijaloga, kako onih unutar zajedništva same katoličke zajednice, tako i sa vjerujućom braćom drugih kršćanskih zajednica sa kojima dijelimo ovaj životni prostor, ali i sa ljudima drugih uvjerenja, koji su dobre volje.

Lazar Ivan Krmpotić

(Uvodni govor za Znanstveni skup "Crkva dvori svoj narod" koji je održan u sjemeništu "Paulinum" u Subotici od 12 - 14. kolovoza 1986. godine).

NASLOVNA STRANICA "BAČKOG KLASJA"

Slika "Radosne Gospe" koju su franjevci prenijeli iz samostana u Gradovrhu kod Tuzle prilikom seobe u Bač prije 300 godina.

Slika je triput okrunjena. Prvi puta u Gradovrhu 1685 godine - okrunio ju je fra Jure Bačvanin. Nije poznato kada je drugi put okrunjena. Treći put je okrunjena s dvanaest zlatnih zvijezda u franjevačkom samostanu u Baču. Krunjenje je obavio apostolski pronuncij u Jugoslaviji, mons. Francesco Colasuonno 15. kolovoza 1985.

svečani dvobroj o proslavi jubileja...

razmišljanja

poslije proslave jubileja...

U ČETVRTO STOLJEĆE
NAŠEG CRKVENOG ŽIVOTA U BAČKOJ

Svaka proslava neke obljetnice prilika je da se pogleda u prošlost, zaustavi na sadašnjem trenutku i zaviri u budućnost.

Vjernici katolici Hrvati u Bačkoj proslavili su ove godine svoj veliki jubilej – 300. obljetnicu svoje obnovljene crkvenosti u bačkim ravninama. Taj jubilej bio nam je poticaj da se osvrnemo na protekla tri stoljeća naše vjerske prisutnosti i vjerskog svjedočenja u ovim krajevima. U tu svrhu priredili smo i znanstveni skup, koji je nama mladima bar malo otvorio bogatu škrinju naše prošlosti i omogućio nam tako da upoznamo svoju prošlost i svijetle likove svojih pradjedova, koji su sigurno zaslužni da još postojimo i da jesmo ono što jesmo.

O toj prošlosti urednik Subotičke Danice za 1887. godinu ovako je pisao prigodom sjećanja na 200. obljetnicu našeg doseljenja u ove krajeve: "Prva stogodišnjica je skupocini vinac crveni, koji nabojadisa prolivena krv odpalih glava junačkih. Drugo sto godina obradismo i znojem naplodismo ono silno divijačtvo, što je ovdje trusko kopito ostavilo ... Trećega stolića naj-veća dužnost postaje slogu i oduševljenje prvoga stolića povratiti: složno dilovati za narodnu probit, za obću naobrazbu, da tako stupimo u red inih naroda oko nas stanujućih. Ja u nadi da će se to dogoditi, ovo novo ili treće stoliće nazivam stolićem priporoda narodnog, koji priporod će osigurati za nas i materijalni, jer onda se mora i bunjevačka marljivost podmladiti, kojoj malo ima i danas para" (Nova Danica ili bunjevačko - šokački kalendar za prostu 1887. god. str. 19 - 20).

Koliko su se ostvarila njegova predviđanja možemo ocijeniti i sami. A kako će biti 4. stoljeće? Kakva će biti naša vjera? Što će se dogoditi s našom mjesnom Crkvom? To su pitanja koja mi se nameću sada na početku novog stoljeća naše vjerske prisutnosti u Bačkoj. O njima sam pokušao razmišljati.

Sigurno je teško u današnje vrijeme brzih promjena nešto pouzdano reći o sutrašnjici. U zraku se već osjeća strah od atomskog rata i totalnog uništenja čovječanstva. Svaki čas se dogodi kakva katastrofa (prisjetimo se samo one nedavne u Černobilu) ... Pa ipak, učeći od prošlosti, promatrajući sadašnjost, može se reći ponešto i o budućnosti. Mogu se izreći neka predviđanja...

Svaki novi početak je nova šansa, a mi smo na početku novog stoljeća svoje obnovljene crkvenosti u Bačkoj i morali bismo iskoristiti ovu šansu. Čovjek, naime, po naravi voli novosti. Djeca se raduju svakoj novoj igrački; svi cijeniemo novi auto, novu haljinu, novu lijepu kuću ... I Bog, kao dobar poznavatelj ljudske psihologije, tokom povijesti spasenja često je upućivao svoju poruku ljudima služeći se izrazima nov, novo - tako susrećemo izraze: novi Savez, novi Jeruzalem, novo srce...; Isus nam daje novu Zapovijed, a sv. Pavao želi novog čovjeka; već ranije prorok Izaija navješćuje novo nebo i novu zemlju...

I mi vjernici Hrvati u Bačkoj pozvani smo da svojim životom i radom izgrađujemo bolji i ljepši svijet; pozvani smo da s drugim ljudima, s kojima živimo i radimo, izgrađujemo civilizaciju ljubavi. Ali kako to ostvariti?!

Onaj tko je sudjelovao u slavljenjima našeg jubileja, mogao je uočiti nekoliko zlatnih niti kojima su bili protkani svi dani i sve poruke, počevši od papinog telegrama, poruke kardinala Franje Kuharića, propovijedi biskupa Žanića, govora predsjednika Organizacionog odbora na otvaranju Znanstvenog skupa, te završnih riječi biskupa Pokrovitelja...

"POVRATITI ODUŠVLJENJE PRVOG STOLIĆA"

To je prva zlatna nit. Pozvani smo da se u novom stoljeću vratimo oduševljenju i vjeri naših pradjedova ili, da se poslužim riječima iz knjige Otkrivenja, moramo se vratiti svojoj "prvoj ljubavi". Znamo dobro da je Bog bio prva i najveća ljubav naših pradjedova. On im je bio najveće i najmilije dobro. Zbog Boga i zbog svoje vjere su oni prije 300 godina ostavili svoja obiteljska ognjišta i svoju domovinu i zaputili se u nepoznato, predvođeni ocima franjevcima. I tako su došli ovdje u Bačku i tu su nastavili živjeti svoju vjeru. Nije im bilo lako ni tu, kako čusmo, prvo stoljeće bilo je natopljeno krvlju - ali upravo vjera u Boga davala im je snage da ustraju na putu dobra. Prenosili su oni tu svoju vjeru na svoju djecu, iz generacije u generaciju. I mi smo baštinici vjere svojih otaca. Oni su ustrajali uz Boga krijepljeni euha-

ristijom, zajedničkom molitvom i praćeni osobitim zagovorom presv. Djevice Marije, koju su uvijek štovali na poseban način. Dokazuje to i lik Radosne Gospe Bačke koji je bio pratioc naših pradjedova na putu u novu domovinu...

Ako želimo doživjeti sretniju i ljepšu budućnost, ako želimo vidjeti novo proljeće kršćanstva u Bačkoj, onda moramo "povratiti vjersko oduševljenje prvoga stolića". Moramo oživjeti svoju vjeru, učvrstiti nadu i usavršiti ljubav prema Bogu i bližnjemu. Moramo se često ispovijedati, a još češće pričesćivati; moramo svake nedjelje i blagdane sudjelovati u Sv. Misi, makar i uz cijenu žrtve (doista, ne smijemo lako propuštati ovu svoju temeljnu vjersku dužnost); zajedno moliti u obiteljima krunicu, ostati vjerni Petrovoj stolici i crkvenom učiteljstvu... To je prva i temeljna smjernica za oživljavanje i obnovu crkvenosti u našem narodu. Samo tako ćemo moći prevladati krizu koja nas je na vjerskom polju zahvatila.

"JEDNO DIJETE VIŠE" U NAŠIM OBITELJIMA

Tko će biti oduševljeni vjernik u ovom 4. stoljeću naše prisutnosti u Bačkoj, ako djece nema, ako mladih nema?! Svako društvo vidi svoju budućnost u mladim naraštajima, pa tako i Crkva. Crkva je zajednica vjernika i zato nije svejedno koliko ta zajednica ima članova. I upravo zato naša najsvetija dužnost mora biti povratak "drugoj ljubavi" naših pradjedova, a to su djeca. Naši su stari voljeli djecu. Dokazuju to obitelji sa šestoro, sedmoro, desetero, pa i više djece a takvih obitelji nije bilo malo. Naši pređi se nisu stidjeli djece. Nisu se plašili ni budućnosti, iako su materijalno i slabije stajali nego mi danas. Oni su razumjeli da su djeca pravo bogatstvo i zato su ih rađali. Gazde se tada nisu mjerili po imanju, nego po djeci. Zato je onda iz naroda mogla izići ona pjesma: "Nije gazda 'ko ima volova, već je gazda 'ko ima sinova". Danas, nažalost, mnogi imaju svega i svačega, a imaju jedno ili dvoje djece.

Ovo je povijesni trenutak naše mjesne Crkve. Trenutak je da svi ispitamo svoju savjest i donesemo životne odluke. Svi moramo moliti za milost da naši mladi očevi i majke dobiju snage prihvatiti u ljubavi jedno dijete više nego što su to možda planirali (pogotovo ako su planirali imati samo jedno ili najviše dvoje djece). Molimo i za naše mlade da već sada, prije braka, uvide ljepotu obitelji i budu spremni velikodušno prihvatiti i veći broj djece, sjećajući se pri tom Isusovih riječi: "Tkogod primi jedno ... malo dijete u moje ime mene prima". Ako na takav način u obiteljima bude prisutan Isus možemo očekivati više mira i radosti u njima, a manje rastava braka, svađa i nerazumijevanja...

Ni oni koji više ne mogu imati djece, kao ni oni koji ih iz tko zna kojih razloga nisu imali, ne smiju biti pasivni u ovoj akciji. Oni moraju biti spremni pomoći obiteljima sa

djecom, osobito onim siromašnjima. Općoj Crkvi mora biti osobita briga - obitelj - ta "mala Crkva". Svi moramo učiniti svoj dio u ovoj akciji za "jedno dijete više"! I svećenici (moleći, potičući i podržavajući) i dide i majke (čuvajući djecu) i bračni drugovi bez djece, kao i oni koji su se zaustavili na jednom ili dvoje djece (njihova je dužnost odvojiti dio svog imetka u korist naših obitelji sa većim brojem djece, da djeca tako ne bi osjetila da moraju patiti zato što ih ima više, nego da svima bude jednako lijepo!) To bi bilo djelo koje je Bogu milo i on bi nas za to sigurno bogato nagradio.

"DUHOVNA ZVANJA SU BUDUĆNOST CRKVE"

(papa Ivan Pavao II)

Tko zna što bi bilo s nama danas da nije bilo svećenika - franjevac koji su došli sa svojim vjernicima u ove naše krajeve prije 300 godina. Tko zna da li bi bilo vjere u našem narodu da nije bilo njih koji su našim pradjedovima navješćivali Božju riječ, upućivali ih u tajne i ljepote evanđeoskog načina života, poučavali ih u vjeri i davali im smjernice za svakodnevni život. Tko zna da li bi naši gradovi i sela u Bačkoj imali tolike prekrasne Crkve da je naš narod došao ovamo sam, bez svećenika. Mi smo sretni ljudi jer nikada nismo bili bez duhovnih pastira, nikad nismo bili bez svećenika... a kako je danas i kako će biti sutra?!

Kao i uvijek i danas svijetom pa i u našem narodu odjekuje Božji zov: "Koga da pošaljem"? - Bog poziva, ali tko će odgovoriti na taj zov? Malo je danas onih koji spremno poput Izaije proroka odgovaraju: "Evo me, mene pošalji". Činjenica je da je naš narod i da je naša mjesna Crkva u velikoj krizi duhovnih zvanja. A "Crkva je beskrajno potrebna svećenika. Ako nema svećenika, nema Isusa u svijetu, nema Njegove euharistije, nema Njegovog oprostjenja. Za svoje vlastito poslanje Crkva je beskrajno potrebna mnoštva drugih duhovnih zvanja.

Kršćanski narod stoga ne može pasivno i indiferentno prihvaćati pad zvanja. Zvanja su budućnost Crkve. Zajednica, koja oskudijeva zvanjima, osiromašuje svu Crkvu. Naprotiv, zajednica bogata zvanjima je bogatstvo za svu Crkvu".

To su Papine riječi i vrlo su ozbiljne. Ne smijemo samo indiferentno konstatirati činjenicu da je broj zvanja u naglom opadanju, treba nešto učiniti da on počme rasti.

Najbolji put je sigurno povratak prvoj i drugoj ljubavi naših pradjedova. Ako naše obitelji budu brojnije i ako su u njima bude zajednički molilo, ako se bude živjelo po zakonu Krista i Crkve, sigurno će mladi, koji budu rasli iz takvih obitelji, lakše čuti i odgovoriti na Isusov poziv: "Dođi, slijedi me". A svi smo pozvani moliti za duhovna zvanja Isusovom zapovijedi: "Molite, dakle, Gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju". A potrebno je moliti i za svećenike, redovnike i redovnice da ostanu vjerni svom pozivu i da svojim uzornim životom budu izazov i poticaj mladima da se i oni odluče ići Isusovim putem u duhovnom zvanju.

EKUMENIZAM I DIJALOG ZA NOVI SVIJET

Vjernici jednoga naroda, koji žive po Kristovu evanđelju i koji se uzajamno ljube, spontano se otvaraju drugim narodima koji su njihova braća po vjeri, otvaraju se prema braći drugih kršćanskih vjeroispovijesti i prema braći drugih religija, kao i prema svima onima koji ne vjeruju

To je bilo očito i na svim našim slavljinama jubileja. I doista, zlatna nit ekumenizma i dijaloga mora protkati i čitavo četvrto stoljeće naše crkvenosti u Bačkoj. Tako ćemo se aktivno uključiti u ostvarivanje smjernica II. Vatikanskog koncila koji kaže i ovo: "Crkva iskreno izjavljuje da svi ljudi, vjernici i nevjernici, moraju zajednički raditi za ispravnu izgradnju ovoga svijeta u kojem zajedno žive" (GS).

Svi ljudi žele i očekuju više radosti, više mira, više sreće; svi očekujemo neko novo i bolje sutra. No, nema promjene na bolje ako se svi ljudi aktivno ne uključe u akciju za obnovu svijeta. Ni vjernici, ni nevjernici ne mogu sami izgraditi "Novi svijet", ni ostvariti "civilizaciju ljubavi", ali ujedi-

njeni, u međusobnom razumijevanju i poštivanju svih vlastitosti pojedinog naroda i pojedinog uvjerenja, taj san će se početi ostvarivati.

Naša draga bačka ravnica isprepeletena je šarenilom naroda i narodnosti, vjera i uvjerenja. U tom šarenilu živimo i mi vjernici Hrvati katolici. Ako naš život bude protkan evanđeoskim duhom, moći ćemo živjeti u slozi i ljubavi sa svima, jer "Poruka Crkve ne samo da čovjeku ne umanjuje, već i osigurava svjetlo, život i slobodu za njegov napredak" (GS). Dakle, ako budemo pravi katolici, bit ćemo sposobni i za ekumenizam i za dijalog, a bez njih je četvrto stoljeće naše vjerske prisutnosti u Bačkoj nezamislivo.

Ako ove četiri zlatne niti, koje imaju svoj korijen u proteklim slavljinama našeg jubileja, budu protkale i četvrto stoljeće naše crkvenosti u Bačkoj, možemo se nadati ljepšoj i sretnijoj budućnosti. No, svatko mora učiniti svoj dio da bi nam svima bilo lijepo!

Andrija Anišić

PJESMA ZANOSNE HVALE

(U povodu 300. obljetnice obnove crkvenog života vjernika Hrvata u Bačkoj)

Nek pjesma zanosne hvale prostorom odjekne ovim -
Na slavu Trojednog Boga, a smjernim naroda glasom,
Što radost svoju nam dade - životom obdari novim,
I zemlju dade nam ovu što zlatnim njiše se klasom.

Sred mnogih stradanja, muka vodila Ljubav nas blaga,
Ne dade da nam se naša djedovska ognjišta zgase,
Da se ne zastre domaja i pjesma utihne draga ...
Sad naše slobodno Nebo zvijezde nam blistave krase.

Na ove dođosmo ravni, tlo čvrsto našosmo ovo,
Ovdje nam zajeca duša i suza zali nam međe,
Sa svojim ovdje smo Bogom i Nebo motrimo novo,
I sjaj nam milosti Tvoje - spasenja obasja vjeđe.

+++++

Kad zulum tuđinski - harač ostavi garišta pusta,
Ime nam htjede da zbríše, baštinu u prah da satre,
I kada domaju, rod nam obavi tama - noć gusta -
Besmrtnu iskru života uzalud htjede da satre.

U mrtve, rasute kosti Ti dahnu besmrtnim dahom:
Život se probudi opet - vatra na ognjištu gori,
I srce ljubavlju diše, životom Tvojim - ne strahom,
I biće osnaži naše ..., duh se sad snažnije bori.

+++++

Ljepota milosna Tvoja u duše trajno se sliva,
Ravnice mirišu naše i cvat se javlja za cvatom.
Domaja krasna je moja - odrazom Raja Tvog biva;
Raskošna zemlja je ova - Kraljica ovita zlatom.

Tko može ostavit Tvoje ravnice - salaše krasne,
Otajne zvukove Tvoje - u duši zvone sve jače ...?
O Zemljo, disajem Tvojim pjesme odjekuju glasne;
Nad Tvojom čistom ljepotom i srce često mi plače.

Nek Tvoja, Bože, dobrota nad ovim narodom bdije,
I Duh Tvoj besmrtni blagi nad svom nek zemljom sad diše,
A Tvoja vječna nek ljubav ko sunce duše nam grije:
Potomstvo bit će nam brojno ... Ko klasje zlatno se njiše!

Očuvaj baštinu našu i u njoj Vječnosti znamen ...
Pred Tvojom besmrtnom Snagom nek moć sad uzmakne kleta:
Neka se nikad ne ugasi vjere nam djedovske plamen ...
Jer ova zemlja mila ..., nama je draga i sveta.

14. VIII. 1986.

S. Marija od Presv. Srca
(Anka Petričević)

S PAPON

IVANOM

PAVLOM II

Ljetnji odmori označavaju gotovo sva tri ljetnja mjeseca, tako da ne samo škole, nego gotovo sve ustanove, pa i mnoge tvornice ne rade punim intenzitetom kroz ovo vrijeme, a mnoge ustanove gotovo uopće ne rade.

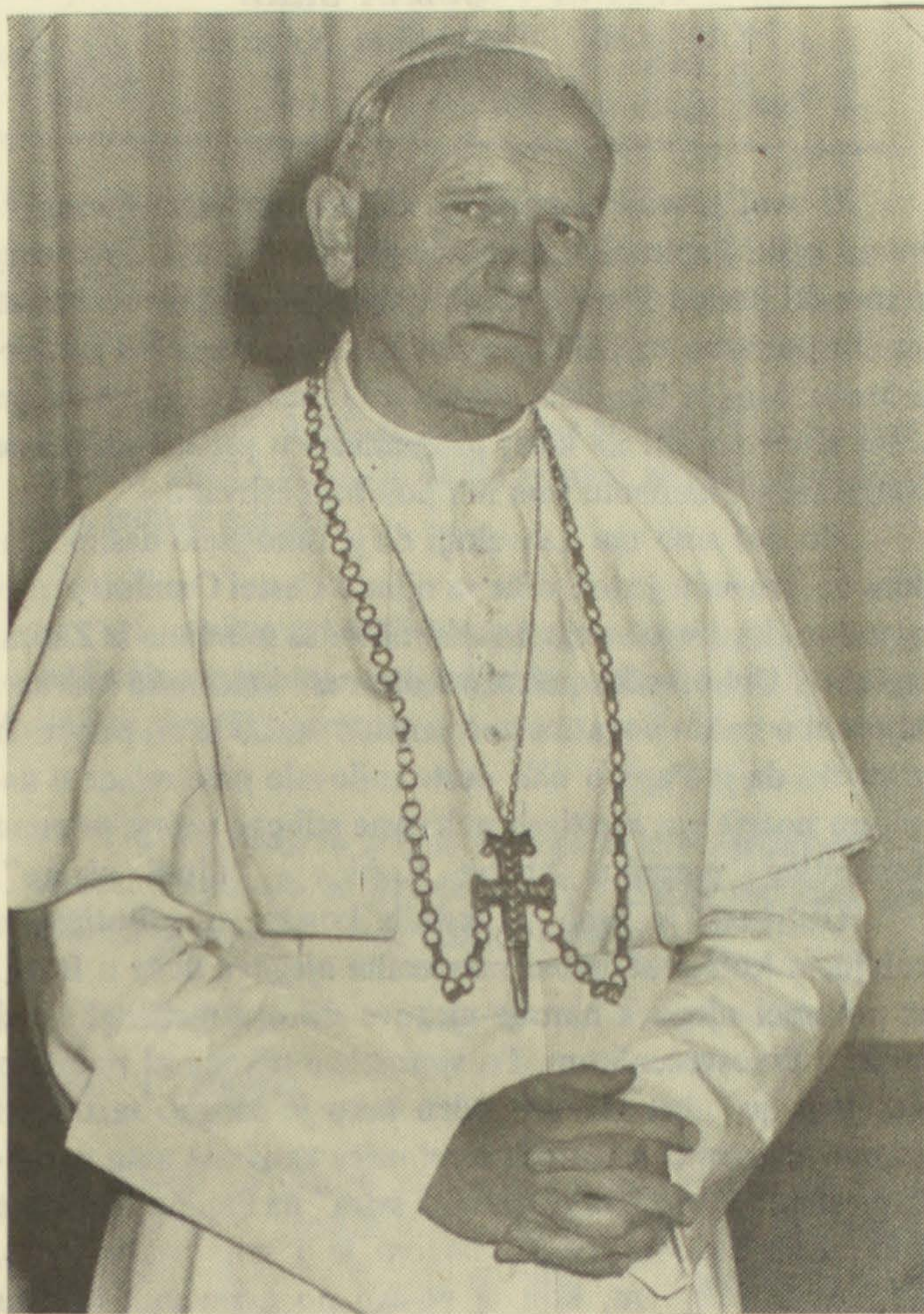
Međutim, ovo pravilo kao da ne vrijedi za papu našega Ivana Pavla II iako je on čovjek koji se znade odmarati kako je to sam bio rekao na početku svoga pontifikata. On koristi svako vrijeme da vrši svoje poslanje baš kako ono sv. Pavao savjetovao je da valja revnovati "u zgodno i nezgodno vrijeme". Iako je radoznanu svijetu priuštio još jedno zadovoljstvo da se dao fotografirati na svom planinarskom izletu u gorje Massiccio della Maiella, kako pješajući u trenerkama i kako spava na jednom panju, ipak je početak srpnja obilježio svojim tridesetim apostolskim putovanjem.

BRIGA ZA SVE CRKVE

Ovo je jedno od obilježja, kojima se karakterizira služba Petrovih nasljednika i dok smo to nekada navikli studirati kao jedno obilježje, kojim sv. Pismo karakterizira Petrovu službu, danas je to vidljivo u životu posljednjih papa, a osobito današnjeg. Zato izjavljuje da mu ni jedna zemlja nije premalena, ni predaleka da je ne bi posjetio.

Ovoga puta, put ga je vodio u daleku, siromašnu i napaćenu zemlju Kolumbiju. Kada čovjek čita izvještaje o Papinim putovanjima i njegove govore u toj zemlji, dobiva se dojam da mu je poznata sama srž problematike dotične zemlje i naroda. Kao po nekom nadahnuću dotiče najbolnije rane i svojim riječima baca pramenje svjetla na te probleme i time ih liječi.

To se posebno događa u zemljama južnoameričkog kontinenta, jer ideologije i mišljenja koja se nuđaju tom ispaćenom svijetu postaju realna opasnost da taj svijet iz ove bijede prijeđe u još veću.

Papa Ivan Pavao II — s Višeslavovim papinskim prsnim križem, najstarijim hrvatskim križem — 8. stoljeće

Zato Papa ne prestaje govoriti da je samo Bog garancija svakog ljudskog prava i slobode, a Isus Krist je jedini i pravi osloboditelj — "otkupitelj čovjeka".

Dok ove osobno tješi, onima do kojih ne može doći, njima piše. Tako je posebno pismo uputio Crkvi u letonskom narodu, koja ove godine slavi 800. obljetnicu svoga pokrštenja. U pismu bodri cijelu tu Crkvu, od staroga kardinala Vaivodsa (91 godinu) pa do mladih katolika, da izdrže u borbi za svoju vjeru, koja određuje njihovu narodnu svijest.

Dok se brine za one što su daleko, dotle ne zaboravlja ni rimsku kuriju, koju obično prima koncem lipnja i usmjeruje njihovu djelatnost. Ove godine poseban naglasak stavljen je na temeljito provođenje koncilskih smjernica. Brine se da se ekumenski dijalog sa Pravoslavljem, koji je u Bariju ozbiljno uzdrman, nastavi. O tom je govorio predstavnicima carigradskog patrijarhata.

Nakon gotovo godinu dana imenuje Beču novoga nadbiskupa u osobi benediktinca o. Hermanna Groëra.

U zemlju latinske Amerike šalje kardinala Ratzingera da se tamo na terenu razjasne još neka pitanja oko "teologije oslobođenja". Uistinu birga za sve Crkve.

PAPINA POSEBNA SKRB
ZA CRKVU U NAŠEM NARODU

U ovoj rubrici sa posebno zahvalnom ljubavlju registriamo svaki Papin čin i riječ učinjen našoj Crkvi. Kroz ovaj vremenski period Papa je svoju ljubav prema Crkvi u našem narodu pokazao na nekoliko načina. Prije svega što je našega Mons. Milana Simčića, dosada šefa odjela za katehizaciju u Sv. Kongregaciji za kler, promaknuo u predstojnika iste Kongregacije, na čemu smo mu posebno zahvalni.

No, još smo mu zahvalniji da je omogućio našim mladima da provedu jedno večer sa njim u Castel Gandolfu, njegovu ljetnikovcu i da mu u zajedništvu sa mladima iz Zadra, Zagreba i Duborvnika prikažu i dio naše kršćanske kulture. Odjeveni u našim bogatim nošnjama, a netko je od prisutnih primjetio da je Papino oko često milovalo naše mlade u narodnim nošnjama, recitali su krasne stihove našeg, prerano preminulog, pjesnika Alekse Kokića - "Ljudi nizine".

Uzdrhtao je prah Aleksinih kostiju u subotičkom groblju, a koliko se istom razveselila njegova duša u Bogu, jer potomci njegova naroda njegove stihove recitiraju pred rimskim Prvosvećenikom. To vjerojatno nikada ni pomislio nije! Papi je tekst bio preveden tako je mogao razumjeti njegovu sadržinu. A kada je tamburica zasivrala našu narodnu pjesmu: "Kolo igra tamburica svira" na Papinu licu su se javili znaci zadovoljstva, a nogom je i sam hvatao takt.

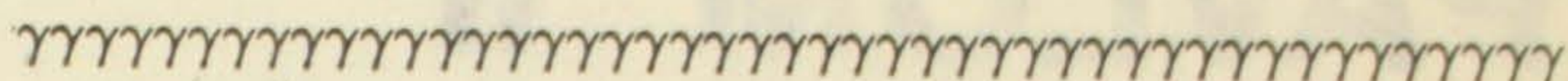
A za telegram, koji je poslao po državnom tajniku kardinalu Agostinu Casaroliju, nemamo riječi kojima bi se dostojno zahvalili. Osobito za riječi: "Sveti Otac kao da je osobno zajedno s vama prisutan, sve rado pozdravlja i želio bi istodobno zajedno s vama revno obnavljati uspomenu tog sretnog događaja".

Zatim telegram govori kako Papa o svemu tome razmatra s nama i potiče nas da nasljedujemo "preslavne primjere istih Vaših predaka u čvrstoj vjeri i odlučnom vjerskom životu, u žarkoj pobožnosti prema Otajstvu Euharistije i

Djevici Mariji, te postojanoj vjernosti Petrovoj Stolici". A na početku, pak, telegrama ovu proslavu naziva "hvale vrijednim poduhvatom". Teško bi bilo u tako malo redaka tako duboku poruku, podršku i izraz ljubavi pružiti. To može samo ono srce na zemlji, koje je pozvano da bude namjesnik onoga Srca koje je ljubilo čovjeka sve do smrti na križu.

Zato će naša najbolja zahvala sv. Ocu biti obećanje da ćemo se truditi da sve ono što nam je u svom telegramu rekao, provesti u život, napose našu vjeru i ljubav prema Isusu u Euharistiji - Crkvi, Majci Božjoj i Petrovoj Stolici, čuvajući svoj narodni identitet i svijetlu baštinu svojih pređa, kojih smo se upravo ovim proslavama sjećali.

L I K

PAPINA PORUKA ZA NAŠ JUBILEJ

Kao dionike raznolikih, razboritih i hvalevrijednih poduhvata, kojima se spominje tristogodišnjica (300) preseljavanja hrvatskih vjernika u vaše krajeve, SVETI OTAC (VRHOVNI SVEĆENIK), kao da je osobno zajedno s vama prisutan, sve rado pozdravlja. I želio bi istovremeno zajedno s vama revno obnavljati uspomenu toga sretnoga događaja. A dok ujedno o svemu tomu s vama razmatramo, sve vas potiče da nasljedujete preslavne primjere istih vaših predaka, i to u čvrstoj vjeri i odlučnom vjerskom životu; u žarkoj pobožnosti prema otajstvu EUHARISTIJE i DJEVICE MARIJE, te postojanoj vjernosti PETROVOJ STOLICI.

A sve nas ovo vrlo potiče da radosno podjelimo APOSTOLSKI BLAGOSLOV pojedincima i svima prisutnima zajedno sa tim ciljem da pomoću njega postignete sve potrebne milosti za ostvarenje toga cilja.

AUGUSTIN CARDINAL CASAROLI,
DRŽAVNI TAJNIK

TRISTA GODINA KASNIJE – 1986.

Vila klikće
iz planine:
gdi si, sine? ...

Podvikuje.
Kosu kuje,
odjekuje.

Sin nizine
zorom sviće
s rosom sriće.

Njiva klikće.
žita bit će,
kruha svima.

Putnik dugin
torbu skine
da počine

1986.

Odmori se,
započinje,
niže biser

/Za 75. obljetnicu Dužijance u Subotici/

Stipanac

SUBOTICA – SAMO SKICA
(razglednica)

Subotica
moja vjerenica.
Njen ostajem
sve dok sretan
trajem.

Subotica
suđenica,
subornica
uđe u srca.

Njezin đerdan
kolo zvijezda,
nježni gledam
s bolom, neznan.

svaka zgrada,
svi sokaci,
svaka zraka
život znači.

1. 08. 1986.

Stipanac

DANI KRUHA I RIJEČI

PROSLAVA JUBILEJA 300. OBLJETNICE

Dani od 11. do 17. kolovoza 1986. godine u Subotici ući će u povijest Hrvata u Bačkoj i treba ih dobro upamtiti.

Tih svečanih dana bila je proslava jubileja 300. obljetnice obnovljenog crkvenog života među vjernicima Hrvatima u Bačkoj poslije seobe većih grupa Bunjevaca i Šokaca nakon oslobođenja tih krajeva od turske vlasti.

Ti dani proslave bili su bogati sadržajem i događanjem.

Tih dana želili smo malo stati da se zamislimo i upoznamo bogatstvo narodnog duhovnog i kulturnog razvitka tokom naše višestoljetne povijesti. Treba upoznati uspjehe, ali treba vidjeti pogreške i propuste. Iz plodova bogate prošlosti narod može crpsti snagu za sadašnjost i budućnost.

Crkva se u jubilejima na čas zaustavlja da prosudi o pređenom putu i da moli Božju pomoć za dalji život kroz povijest jednog naroda.

U svakoj priredbi tih dana proslave izbjegavana je svaka isključivost prema drugim nacionalnostima i prema onima koji su drugčijeg nazora na svijet.

U zajedništvu života s drugima treba sačuvati svoje vrednote. Ta misao se provlačila kao zlatna nit kroz program svih dana proslave ovog velikog jubileja.

PRIGODNA IZLOŽBA

u sjemeništu "Paulinum" u Subotici

Da se prikaže barem mali dio kulturnih i duhovnih vrijednosti koje su stvarane zalaganjem poznatih i nepoznatih pojedinaca među bačkim Hrvatima, za ovu proslavu jubileja subotički Dijecezanski muzej priredio je bogatu izložbu u sjemeništu "Paulinum". Pored eksponata Muzeja, bila su izložena djela iz narodne i duhovne kulture Hrvata u Bačkoj.

Otvaranje ove izložbe bilo je u ponedjeljak, 11. kolovoza 1986. god. u sjemeništu u 17 sati uz prisustvo brojnih gostiju iz Subotice, iz Bačke i cijele naše Domovine.

Čin otvaranja je obavljen u kapelici sjemeništa. Pokrovitelj čitave proslave, subotički biskup Matija Zvekanović pozdravio je prisutne i zahvalio svim priređivačima i organizatorima ove izložbe i cijele proslave. Na kraju je, pored osta-

loga rekao: "Smatrali smo svojom dužnošću da se i u okviru Crkve sjetimo prošlih dana kad je prije tri stoljeća jamačno najbrojnija skupina Hrvata iz Bosne, Hercegovine, iz dijelova Dalmacije i Like došla u ove krajeve... Da se ne zaboravi!"

Na svečanosti otvaranja je izveden kulturni program uz nastup katedralnog zbora "Albe Vidaković" pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić i uz nastup mladih recitatora, koji su recitali pjesme bunjevačkih i šokačkih pjesnika i pjesnikinja, a izražena je ljubav prema rodnom zavičaju.

Na početku zbor je otpjevao pjesmu subotičkog kompozitora Milana Asića na riječi Alekse Kokića "Klasovi, klasovi..." jer tom pjesmom već nekoliko godina otvara se priredba "Dani kruha i riječi".

Na kraju programa zbor je otpjevao Bethovenovu pjesmu "Oda radosti", jer to je bio čas kada smo svi doista bili radosni.

Poslije svečanog otvaranja gosti su razgledali izložbu koja je bila postavljena u više prostorija u sjemeništu.

U prizemlju, na ulazu u zgradu postavljene su dvije velike lutke obučene u mušku i žensku bunjevačku bilu narodnu nošnju, a pored njih je mala lutka u bunjevačkoj svilenjnoj nošnji i predstavljala je njihovu kćer. Dočekao nas je pozdrav: "Ko nam to ide?" – "Ajte unutra!"

Na početku hodnika na prvom katu bio je "ugao grbova" gdje su bili izloženi grbovi izrađeni od slame i to grb grada Subotice, pape Pavla VI, biskupa Lajče Budanovića, biskupa Matije Zvekanovića, franjevački grb, karmelski grb. Sve su to radovi naših poznatih umjetnica - slamarki iz St. Žednika i Đurđina. Zatim vez iz Bačkog Monoštora - grb pape Ivana Pavla II kombiniran sa starim hrvatskim grbom, koji je izrađen povodom Branimirove godine (1979.)

Biskup M. Zvekanović otvara izložbu

Zatim su nas dočekale male lutke obučene u šokačku i bunjevačku narodnu nošnju. Na zidu hodnika bile su obješene slike od slame naših slamarki i slike koje su naslikale umjetnice naivke Cilika Dulić i Marija Dulić (slaši) i Benak (šokačka soba).

Kad smo ušli u prvu sobu, tu nas je dočekala bogata zbirka knjiga.

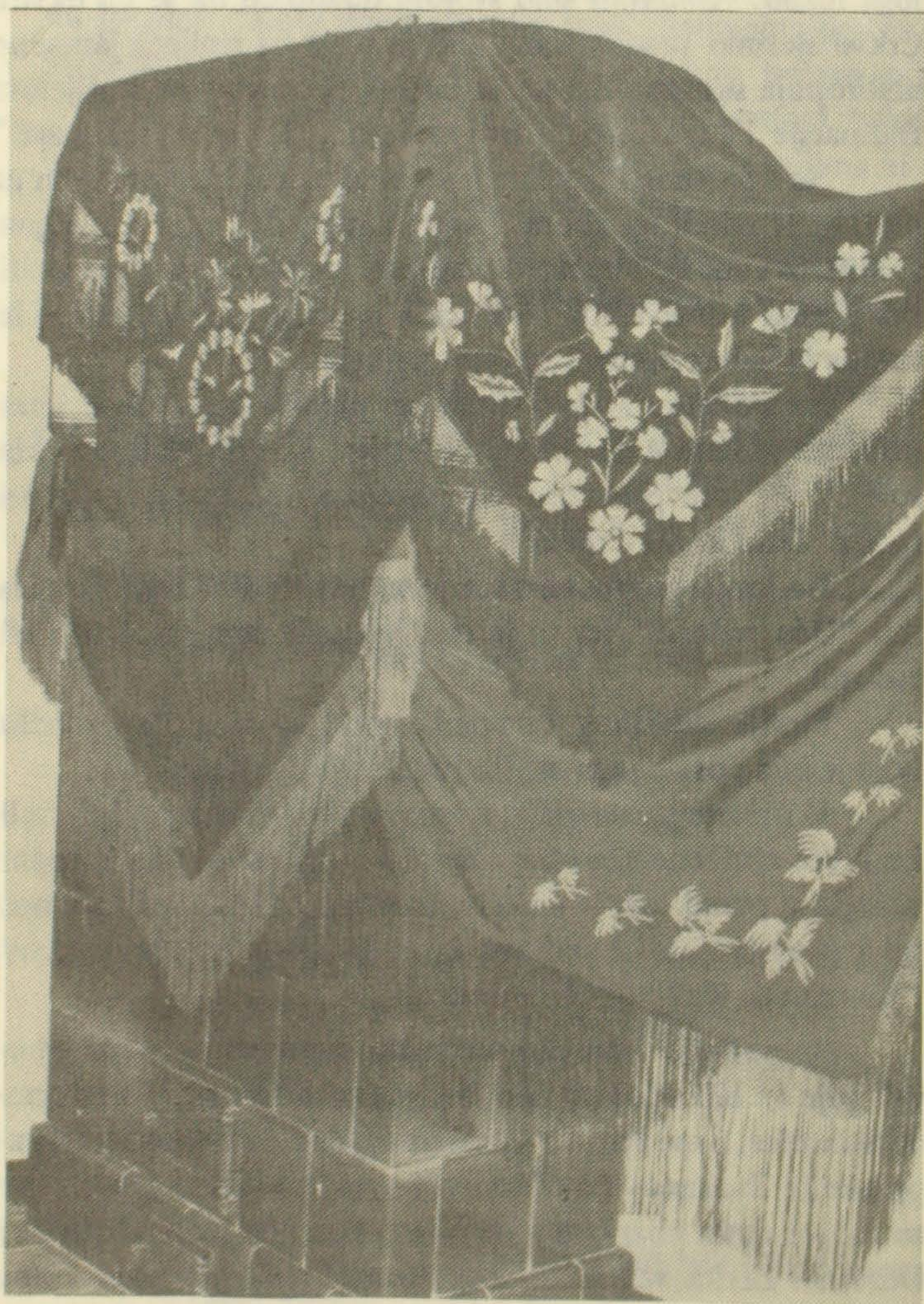
U drugoj sobi bila je izložena zbirka slika naših slikara. Zbog ograničenog prostora nisu mogli svi biti zastupljeni.

Također je izložena bronzana bista biskupa Lajče Budanovića koju je izradio naš poznati kipar Nesto Orčić u Zagrebu povodom 25. obljetnice biskupove smrti (1983. god.).

Na sredini sobe je izložena velika maketa subotičke katedrale, koju su povodom njene 200. obljetnice 1973. godine izradile od slame Kata Rogić i Marija Ivković Ivandekić (Đurđin).

U trećoj sobi čekalo nas je lijepo iznenađenje. Tamo je prikazano više predmeta narodnih rukotvorina, bunjevačkih i šokačkih. To je soba etnografije.

Čim smo ušli, s lijeve strane oči su nam privučene lijepim, vezenim, velikim maramama s rojtama na vrat. Malo dalje u sredini na zidu amblem 75. godišnjice Dužijance je ukrašen šarenim bunjevačkim pregačama raznih vrsta koje su bile pričvršćene na zid u krug zrakasto.

Vezene marame s rojtama na vrat

Lutke na izložbi u bunjevačkoj nošnji

Malo niže bio je šaren, svilen igráč, a s dvije strane izložena su dva dugačka svatovska peškira za ukras na konje (3 m komad), tkani su od usnovaka i ukrašeni plašama od crvenog, svilenog konca.

U toj sobi su postavljene velike lutke u narodnoj nošnji. Pored prozora je nekoliko lutaka u bunjevačkoj narodnoj nošnji, a s druge strane, pored zida dvije lutke u šokačkoj narodnoj nošnji.

Treba posebno spomenuti bilu otunčicu, sašivenu od platna zvanog "tanko", koju je Justika Skenderović Lešina, prva predsjednica Katoličkog divojačkog društva u Subotici, sašila za prvu Dužijancu 1911. god. To je bio vezen čaršap na krevet. Platno je tkano i vezeno oko 1850. godine.

U pročelju te sobe postavljene su visoke željezne police do stropa, ukrašene raznim bunjevačkim pregačama, gdje su izloženi simboli, izrađeni od slame za Dužijancu proteklih godina.

S druge strane pored zida bile su velike lutke u šokačkoj narodnoj nošnji. Jedna lutka je imala djevojačku šokačku nošnju: bila platnena košulja, suknja i keceljac su vezeni, ukrašeni čipkom i šarenim šljokicama. Glava je bogato naikićena, a na nogama su šokačke šuše. Druga lutka je imala mo-

Gustav Matković: Bunjevka

mačku šokačku nošnju: crni prsluk, bila platnena košulja, ukrašene vezom i čipkom, bile platnene dugačke gaće, dolje ukrašene čipkom.

Na zidu pored raznih predmeta šokačke narodne nošnje bile su slike umjetnica naivki Cilike Dulić i Marge Stipić.

U sredini te sobe bila je dugačka staklena vitrina u kojoj su izložene statre bijele čipke, zatim 10 kom. svilenih bunjevačkih marama na glavu iz raznih perioda. Također su izloženi bogato zlatom vezeni razni liturgijski predmeti, na pr. svećenička štola i dr.

U velikoj sobi, gdje je inače smješten Dijecezanski muzej, postavljene su bunjevačke sobe. S lijeve strane je "čista" soba, a na desnoj strani su dijelovi "stajaće" sobe. U sredini su postavljeni razni predmeti iz stare bunjevačke kujne ("pod odžakom") i staro posuđe za jelo i kuhanje.

Kad je posjetilac ušao u ovu prostoriju, osjetio je dah prošlosti i ljepotu narodnog stvaralaštva kojim je narod želio uljepšati svoje životno prebivalište.

U "čistoj" sobi je kao "domaćica" bila velika lutka, obučena u bilu šlingovanu narodnu bunjevačku nošnju, a pored nje je bila kolivka s "djetom".

U "stajaćoj" sobi "domaćin" je bio "bačo" obučen u radno odijelo, u crnom prsluku i u biloj košulji, s crnim šešrom na glavi.

S druge strane hodnika, u dvije prostorije postavljene su dvije šokačke sobe i to svečana i radna soba. Vrlo lijepo su uređene tako da se moglo vidjeti bogatstvo šokačkih narodnih rukotvorina. Osim lutaka u šokačkoj narodnoj nošnji bilo je mnogo ćilima, ponjavica, šarenih peškira i drugih predmeta narodne radinosti. Može se vidjeti da su Šokci svoje narodne rukotvorine sačuvali sve do naših dana, ali osjeća se uzmicanje pred tehničkim i tvorničkim proizvodima.

Osnovnu zamisao i raspored čitave izložbe dao je vlč. Andrija Kopilović, ali ta osnovna ideja u toku rada je razrađivana i dopunjavana. On je također izvršio postavku izložbe slika

Najviše rada, vještine i truda zahtijevala je etnografska izložba bunjevačke i šokačke narodne nošnje i narodnih rukotvorina. Tu izložbu je postavljala ekipa suradnika i pomagača: s. Ivana Cvijin, s. Eleonora Merković, vlč. Andrija Anišić, vlč. Bela Stantić, a od laika Ante Pokornik, Grgo Pijuković, Jelisaveta Vučkov, Terezija Jaramazović i drugi.

Velik je trud uložen u postavku ove izložbe, ali rezultat je sve posjetioce oduševio, jer su bili iznenađeni ljepotom naših narodnih rukotvorina na koje smo već pomalo zaboravili. Izložba je bila lijepa i bogata, pa je teško reći kad je u Su-

Lutka na izložbi u biloj narodnoj bunjevačkoj nošnji

botiči bila njoj slična po ljepoti i bogatstvu. Bilo je zadovoljstvo promatrati posjetioce, njihova ozarena lica, zadivljena i zadovoljna zbog susreta s tim krasnim narodnim umotvorinama i zbog susreta s onim vremenom u kojem su mnogi proveli svoje djetinjstvo i mladost. Za mlade je sve to bilo novost s mnogo iznenađenja.

Mnogi posjetioći po nekoliko puta su razgledali izložbu; uvijek nalazeći nove ljepote i nove zanimljive pojedinosti. Izložba je imala velik odaziv u javnosti, a to se vidi po velikom broju posjetilaca od nekoliko tisuća i po vrlo lijepim zapažanjima u knjizi dojmova (na preko stotinu stranica).

Od mnogih da navedemo samo jednu zabilješku:

“Izložba je prekrasna i pokazuje bogatstvo našeg naroda. Šokice su lipe ko rascvatana bašča u proliće, a Bunjevke u bilom kao bile ruže s raširenim laticama na blagom vitru, drhtave i lepršave, a u plišu i svili ponosne i smirene. Narodno blago je neprocjenjivo i čuvajte ga. Hvala na trudu, nije bio uzaludan”. (Ana P.)

Zbog skućenog prostora izložba nije mogla biti potpuna i nije mogla dati povijesni pregled razvoja bunjevačko-šokačkih rukotvorina i umotvorina i etnografskog bogatstva, nego izloženi su samo pojedini primjerci, ali i to je dalo sliku o obilju i ljepoti narodnog stvaralaštva.

Lutka na izložbi u muškoj šokačkoj narodnoj nošnji

Lutka na izložbi u ženskoj šokačkoj narodnoj nošnji

Izložba je bila otvorena svaki dan prije i poslije podne do kraja kolovoza.

Treba zahvaliti onima koji su ovu izložbu omogućili i priredili. Treba zahvaliti svima koji su uložili svoj trud i rad u ostvarivanju ove kulturne priredbe koja će svima ostati u dragoj uspomeni.

Ali, treba dati posebno priznanje svima, znanima i neznanima, koji su stvorili te lijepe narodne rukotvorine i onima koji su znali cijeniti te vrijednosti pa su ih sačuvali. Ova izložba je mogla biti i poticaj za odluku da treba čuvati narodne ljepote i narodne vrijednosti, pa ih prenijeti mladim generacijama.

Koliko je izložba uspjela, neka posvjedoče riječi umjetnika iz Lumbarde na otoku Korčuli, koji je u knjizi dojmova napisao slijedeće riječi:

“Proslava 300. obljetnice obnovljenog crkvenog života među vjernicima Hrvatima u Bačkoj neka posluži kao izazov mladim naraštajima da sačuvaju svoju nacionalna i povijesna obilježja. Ukazana nam je čast da pogledamo ovu izložbu na kojoj stječemo dojam da su Bunjevci i Šokci ponudili svoje srce na dlanu”.

Zato je čitava izložba nazvana “Srce na dlanu”.

LITURGIJSKO OTVARANJE PROSLAVE

u katedrali – bazilici u Subotici
u ponedjeljak, 11. VIII 1986. u 19 sati

Poslije otvaranja izložbe u sjemeništu i poslije svečanog primanja u Biskupskom domu u čast gostiju, bilo je iste večeri u 19 sati u katedrali - bazilici sv. Terezije liturgijsko otvaranje proslave.

Biskup Matija Zvekanović pozdravio je okupljene vjernike, a zatim je pročitao poruku pape Ivana Pavla II koju nam je on uputio preko državnog tajnika.

Poslije toga je nastavljena svečanost koja je imala tri slikovita dijela:

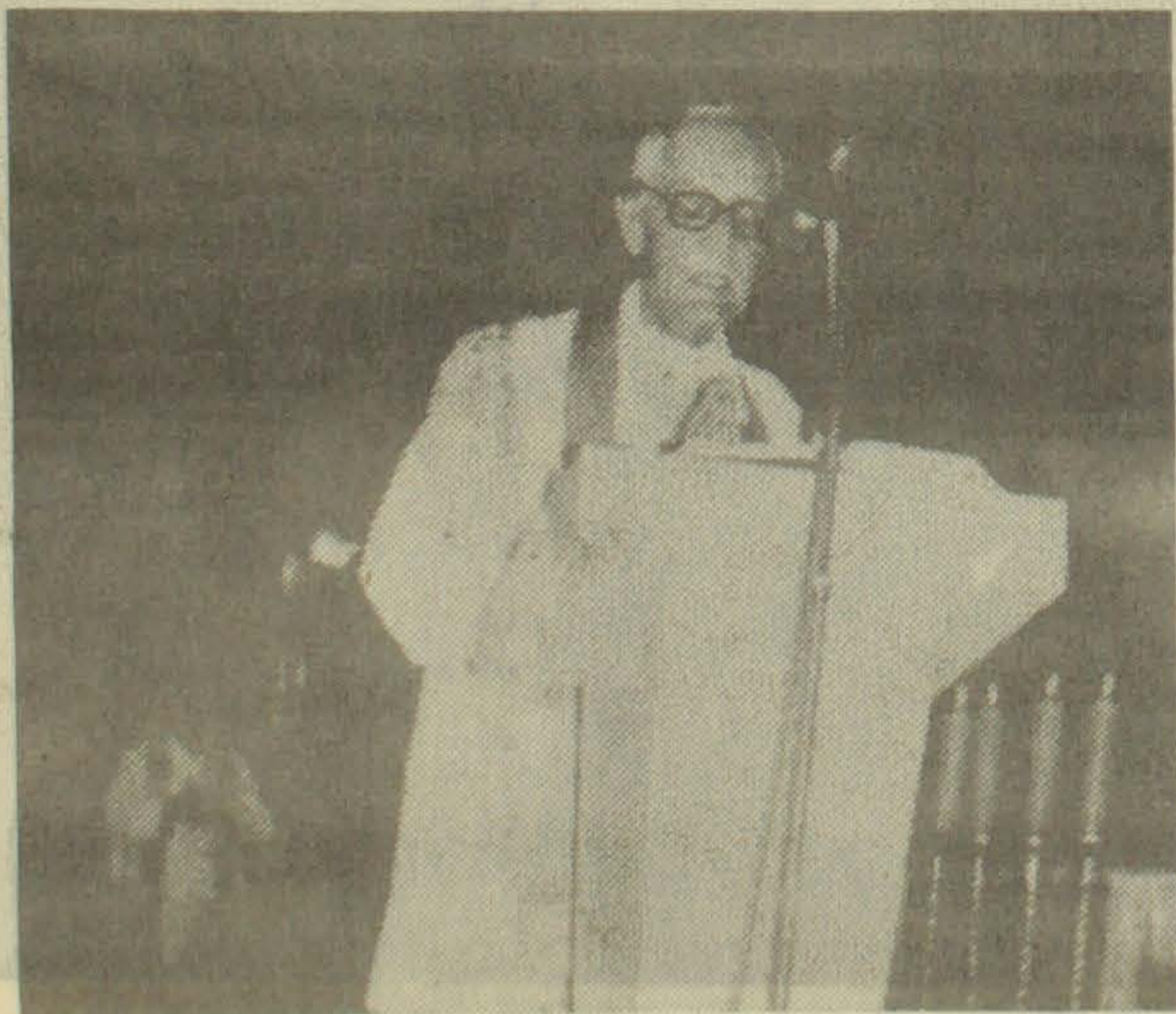
Prvo je uz pjevanje katedralnog zbora "Albe Vidaković" katedralni župnik Stjepan Beretić upalio uskrsnu svijeću kao simbol neugašene vjere među vjernicima Hrvatima u Bačkoj tokom svih prošlih stoljeća.

Zatim je uz pjevanje poznate marijanske pučke pjesme "Svi anđeli u nebu, otvorite raj da vidimo Mariju, taj nebeski sjaj" unesena u katedralu slika Radosne Gospe Bačke koju je 1685. godine okrunio fra Jure Bačvanin u samostanu u Gradovrhu kraj Tuzle, a prilikom seobe, prije 300 godina, slika je prenešena u Bač, gdje se stalno čuva u franjevačkom samostanu.

Sliku je unio u katedralu mladić u bunjevačkoj narodnoj nošnji u pratnji dvije djevojke u šokačkoj narodnoj nošnji. Poslije toga je djevojka pročitala pjesmu Kate Ivanković "Radosnoj Gospi". Možemo reći da je čitava proslava ovog jubileja bila pod okriljem Radosne Gospe, koja je bila naš pratilac u seobi i tokom života kroz povijest u novoj domovini.

U trećem dijelu ove slikovite svečanosti dva mladića u bijelim togama unijela su u katedralu Papinu sliku kao znak naše vjernosti i povezanosti s Petrovim nasljednicima danas i tokom povijesti. Dok su unosili sliku, zbor je pjevao "Jekni pjesmo".

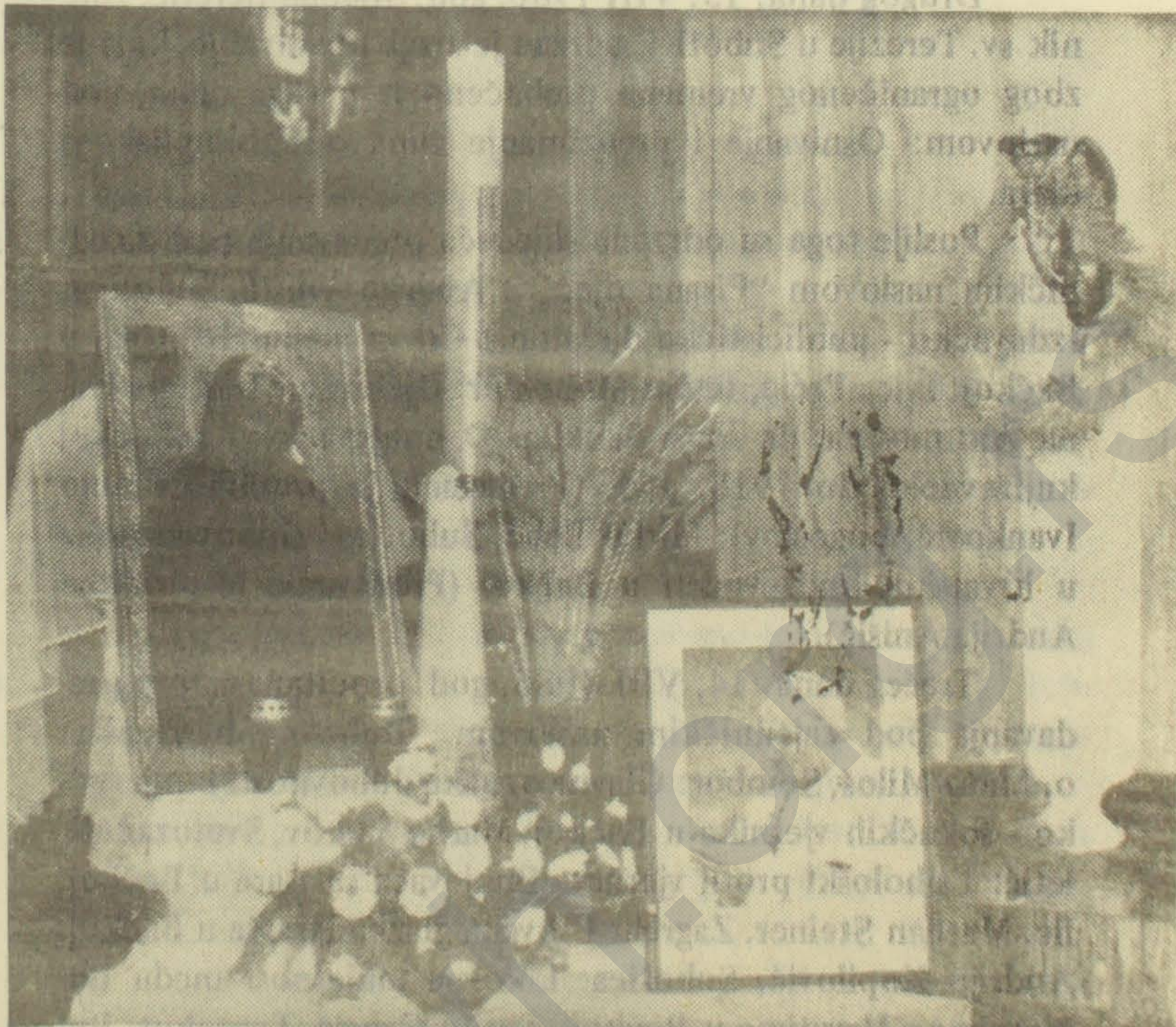
Na kraju svečanosti govorio je vlč. o. Ante Gabrić, naš poznati misionar u Indiji, koji je rođen u našoj staroj domovini, u Hercegovini.

Misionar o. Ante Gabrić govori u katedrali

Govorio je o ulozi vjere u životu našeg naroda tokom povijesti; i u današnje vrijeme treba se boriti da u narodu ne zavlada smrt i izumiranje, a to zavisi od kršćanskog života u našim obiteljima.

Svečanost je završena pjesmama "Do nebesa" i "Hoćemo Boga", a o. Ante Gabrić je imao susret s vjernicima i prijateljima misija.

Tri simbola proslave: Radosna Gospa Bačka, Uskrsna svijeća
Slika pape Ivana Pavla II

ZNANSTVENI SKUP
 "CRKVA DVORI SVOJ NAROD"

(Pajo Kujundžić)

u Subotici, 12 - 14. VIII 1986.
 u sjemeništu "Paulinum" – početak u 17, 30 sati

Predavanjima ovog znanstvenog skupa obrađeno je niz tema iz opće i crkvene povijesti, zatim iz kulturne i duhovne baštine bačkih Hrvata.

Prvog dana, 12. VIII 1986. god. skup je otvorio predsjednik Organizacionog odbora Lazar Ivan Krmpotić predavanjem "Tristo godina naše crkvenosti" u kojem je prikazao "ekumenski zadatak ove proslave", "crkveni vid ove proslave", a završio je temom: "proslava kao poziv na dijalog".

Poslije toga biskup Matija Zvekanović pročitao je poruku vatikanske Pronunciature u Beogradu, te kao pokrovitelj Proslave pozdravio sve prisutne predavače i slušatelje. Skup je pozdravio i o. Marijan Steiner DI u ime hrvatske Provincije Družbe Isusove i Filozofsko - teološkog instituta DI u Zagrebu. Župnik iz Selenče u Bačkoj, Mihael Zolarek pozdravio je skup u ime vjernika Slovaka.

Prvog dana održana su slijedeća predavanja pod zajedničkim naslovom "Na raskršćima povijesti" : dr Atanazije Matanić, Rim: Opće crkvene prilike u drugoj polovici 17. st. u našim krajevima; dr Andrija Nikić, Mostar: Specifičnost crkvenih prilika u Hercegovini tokom 17. stoljeća; dr Zvonimir Baotić, Sarajevo: Uloga franjevaca u sjeveroistočnoj Bosni u 17. stoljeću; dr Emanuel Hoško, Zagreb: Crkvene prilike u Bačkoj poslije oslobođenja od Turaka.

Drugog dana, 13. VIII 1986. god. Stjepan Beretić, župnik sv. Terezije u Subotici, održao je svoje predavanje, koje je zbog ograničenog vremena prebačeno iz prvoga dana, pod naslovom: Osnivanje i preuzimanje župa od biskupijskoga klera.

Poslije toga su održana slijedeća predavanja pod zajedničkim naslovom "Pisana riječ" : Andrija Anišić, Subotica: Izdavačko - publicistička djelatnost Crkve među Hrvatima u Bačkoj; Ivica Prčić, Bački Monoštor: Djelovanje biskupa Ivana Antunovića; dr Ante Sekulić: O bunjevačko - šokačkoj književnosti do 1918. god. (Predavanje je pročitao Franjo Ivanković, bogoslov); Mirko Belić, Subotica: Duhovna lirika u hrvatskoj književnosti u Bačkoj (Predavanje je pročitao Andrija Anišić).

Trećeg dana, 14. VIII 1986. god. pročitana su ova predavanja pod zajedničkim naslovom "Duhovna baština" : o. Mato Miloš, Sombor: Glavne oznake duhovnosti bunjevačko - šokačkih vjernika u Bačkoj; Marko Vukov, Svetozar Miletić: Psihološki profil vjernika Bunjevaca salašara u Bačkoj; lic. Marijan Steiner, Zagreb: Crkvena glazba Hrvata u Bačkoj; Andrija Kopilović, Subotica: Likovna umjetnost među Bunjevcima - Hrvatima u Bačkoj; Antun Gabrić, Tavankut: Bunjevački običaji, povezani s najvećim crkvenim blagdanima.

Trećeg dana, zbog ograničenog vremena, lic. Lazar I. Krmpotić nije održao predviđeno predavanje: Socijalno - karitativna djelatnost Crkve među Hrvatima u Bačkoj.

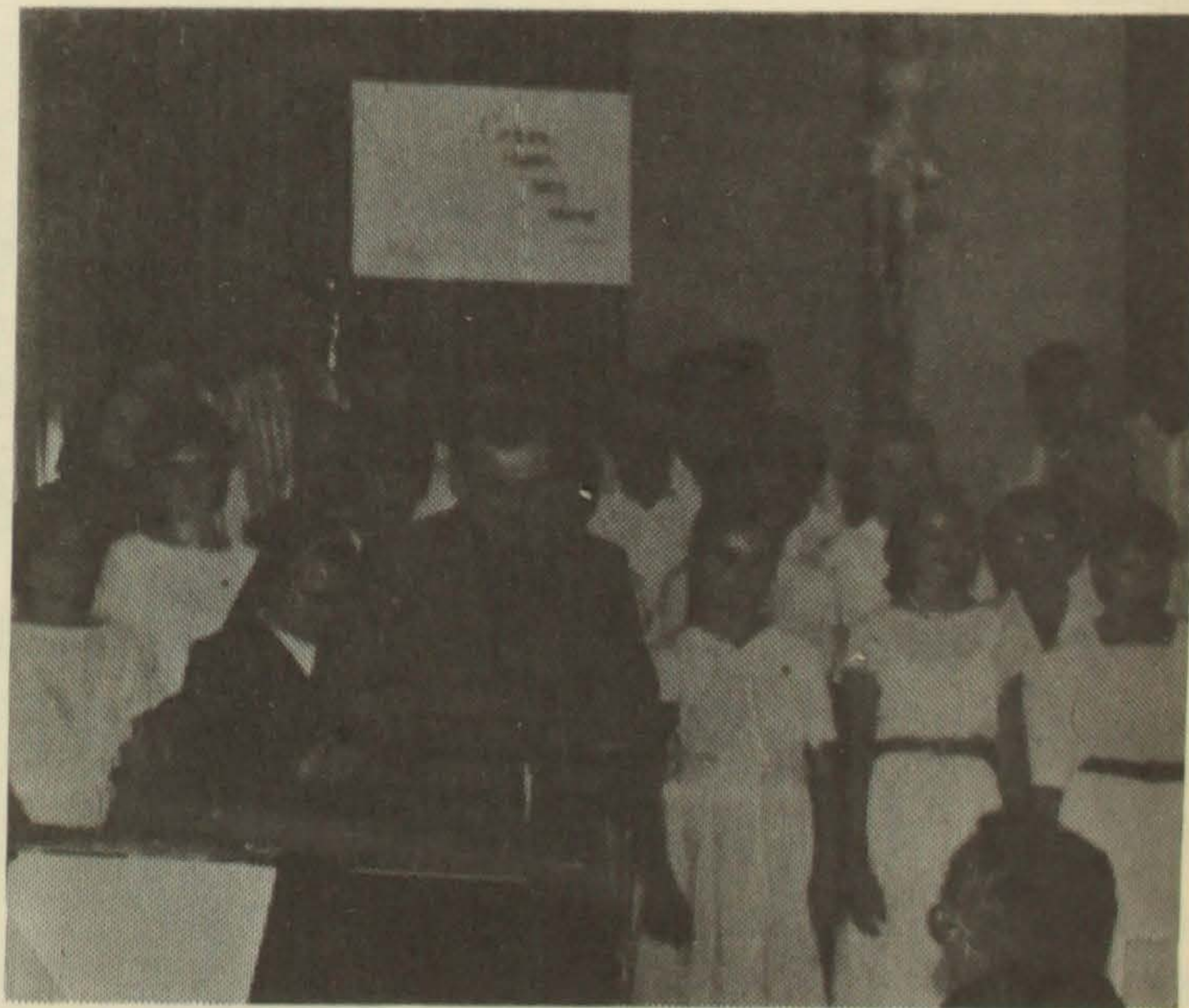
13. i 14. VIII 1986. u 10 sati prije podne u sjemeništu "Paulinum" održavan je Okrugli stol, gdje je bio razgovor o pročitanim referatima. Predavačima su postavljana pitanja o pojedinim dijelovima predavanja. Tako su mnoga pitanja bila objašnjena.

U predavanjima na ovom Znanstvenom skupu nisu mogle biti obrađene sve teme koje to zaslužuju po svojoj važnosti, ali stekli smo mnogo novih znanja o našoj duhovnoj i kulturnoj baštini, o našim kulturnim radnicima i o pojedinim povijesnim događajima i periodima.

Predavači su svestrano obradili svoje teme pa je sve to doprinijelo znanstvenoj vrijednosti čitavog skupa, a to su potvrdili i slušatelji koji su sva predavanja pratili u velikom broju i s velikom pažnjom i zanimanjem premda je bila ljetna sparnina.

Ovaj Znanstveni skup može biti poticaj da treba nastaviti ovaj rad na proučavanju naše kulturne i duhovne baštine na korist svih generacija.

Sva tri dana Znanstvenog skupa između pojedinih referata bile su glazbene točke. Prvog dana nastupio je katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić. Na programu su bile četiri kompozicije Milana Asića i jedna kompozicija Vatroslava Lisinskog ("Sva se bijeli", ženski zbor iz opere "Porin").

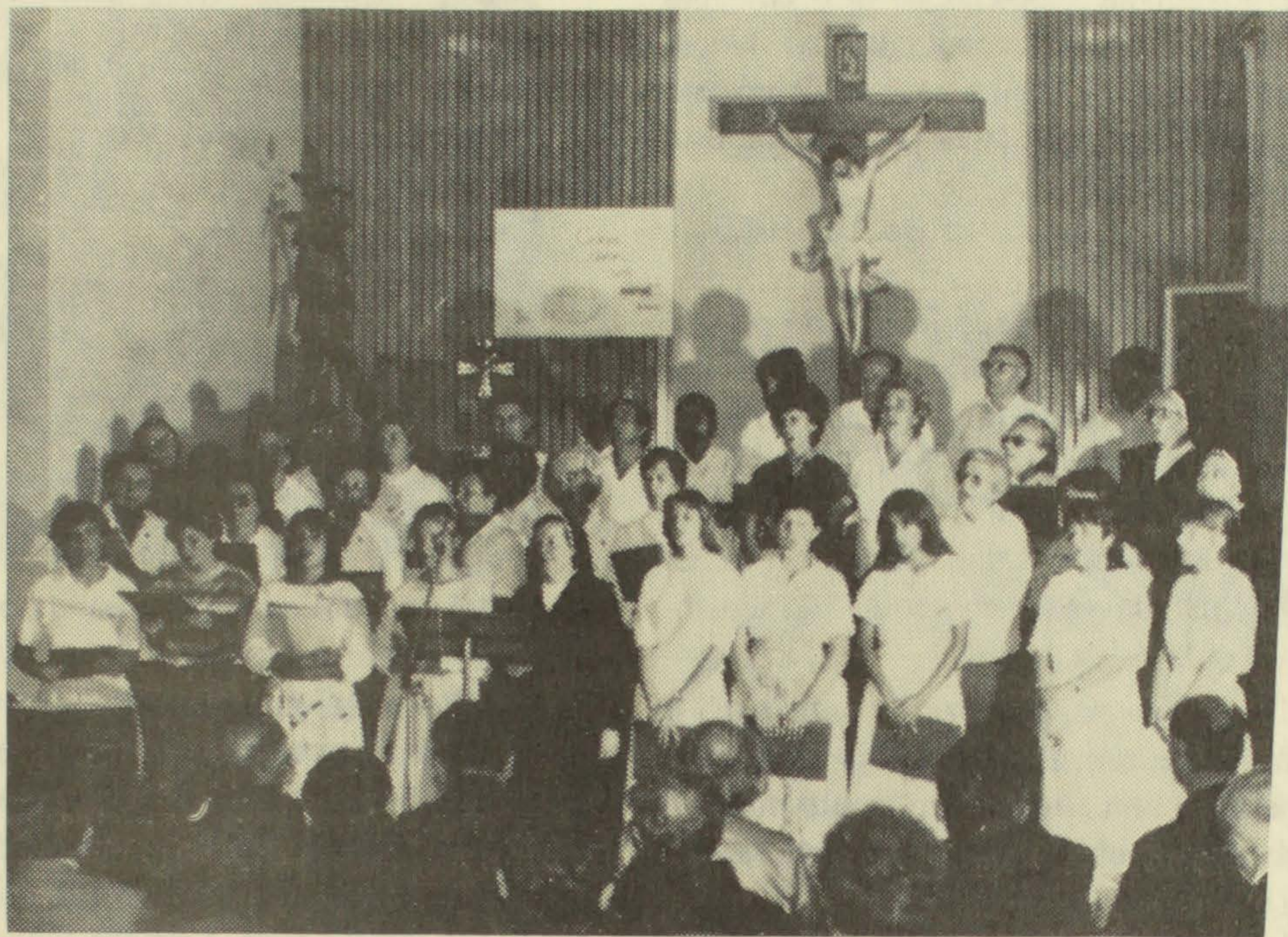
Lazar I. Krmpotić otvara znanstveni skup

Drugog dana mladi tamburaši su svirali poznate bunjevačke pjesme. Branka Ivković je svirala na flauti, a Marija Međeri na violini.

Trećeg dana nastupio je katedralni zbor i izveo je zborne pjesme Milana Asića, dr. Josipa Andrića, Albe Vidakovića i Zdenke Kočonde. Također su nastupile duhovske "kraljice" koje su otpjevale dvije prigodne kraljičke pjesme koje je spje-

vao Ivan Prčić, učitelj u mirovini u Tavankutu ("Trista lita", "Jubilarna 75. Dužijanca").

Ove glazbene točke doprinijele su svečanosti skupa i bile su osvježanje da se lakše prate izlaganja predavača. Uz to treba pohvaliti sve koji su nastupili u glazbenim točkama zbog lijepog izvođenja cjelokupnog programa, koji je oduševljavao sve prisutne u dvorani.

Katedralni zbor "Albe Vidaković" je nastupio u glazbenim točkama

D U Ž I J A N C A
u katedrali - bazilici u Subotici
15. VIII. 1986. u 10 sati

Proslava završetka žetve je stari narodni običaj i imaju ga pojedini narodi koji se bave ratarstvom.

I na pojedinim bunjevačkim salašima u Bačkoj slavljen je završetak žetve – "dužijanca" u krugu obitelji, zajedno sa žeteocima i žetelicama (sa "risarima" i "risarušama"). Kad se približavao kraj žetve, risaruše su oplele vijenac od žitnog klasja. Poslije završetka žetve risari - s kosom na ramenu, a risaruše s kukom u ruci kreću prema salašu, a žitni vijenac stave na šešir vođi risara ("bandašu").

Domaćin, domaćica i drugi ukućani dočekaju pred salašom risare i risaruše. Domaćica blagoslovljenom vodom škropi žitni vijenac, a domaćin sve nudi vinom uz nazdravljanje i razgovor o rezultatu žetve. Bandaš predaje žitni vijenac domaćinu i on ga objesi u ambetuš ili u sobu i čuva do sjetve. Zatim nastaje opće veselje koje se najviše izražavalo u međusobnom polijevanju risara i risaruša i drugih mladih ukućana.

Poslije toga je svečana užina ili večera, već prema tome kad je žetva završena.

Iz ove obiteljske žetvene svečanosti razvila se opća bunjevačka žetvena svečanost "Dužijanca" koje se priređuje u crkvi.

Ove godine je 75. obljetnica Dužijance. Prošlo je 75 godina kako je župnik Blaško Rajić u subotičkoj crkvi sv. Roka priredio prvu Dužijancu 6. kolovoza 1911. godine u suradnji s Katoličkim divojačkim društvom. Među djevojkama je Marija Prčić izabrana za bandašicu, a Ive Prčić za bandaša.

Tako je ovaj narodni običaj sa bunjevačkih salaša prošao u crkvu kao liturgijska svečanost da se izrazi zahvalnost za primljene darove i za obavljenu žetvu. To je vrlo lijep primjer kako je Crkva prihvaćala pojedine narodne običaje i dala im nova značenja.

Ove godine, 15. kolovoza svečano je proslavljen jubilej Dužijance, njezina 75. obljetnica. Ljepoti svečanosti je doprinijela velika grupa, preko 150 mladih u bunjevačkoj narodnoj nošnji. Među njima su, pored katedralnog bandaša i bandašice, bili sa svojim simblima bandaši i bandašice iz onih crkava gdje je ranije proslavljena Dužijanca (Sombor, Đurđin, Mala Bosna, St. Žednik).

U deset sati, uz pozdrav zvona, pred katedralu su stigli na svečano ukrašenim karucama bandaš Grgo Dulić i bandašica Jelica Pijuković, sretni u svojoj mladenačkoj ljepoti i njež-

nosti. To su najljepši trenuci njihove mladosti. Donijeli su ovogodišnji simbol Dužijance, izrađen od slame (bandaš i bandašica nose žitnu krunu, a pred njima je znakovit broj 75 - rad Kate Rogić i Marije Ivković Ivandekić iz Đurđina).

Pred crkvom, uz grupu mladih u bunjevačkim narodnim nošnjama, dočekala su ih dva predstavnika Pastoralnog vijeća, a na ulazu u crkvu dočekao ih je župnik Stjepan Berečić s vlč. Blaškom Dekanjom i ministrantima.

Poslije prigodne pozdravne recitacije svi su u svečanoj procesiji ušli u crkvu, gdje je biskup Matija Zvekanović blagoslovio novo žito. Zatim je pročitana pjesma Kate Ivković "Dužijanca" i počela je sv. Misa zahvalnica koju je prikazao biskup Matija Zvekanović uz asistenciju.

Prvo čitanje pročitao je bandaš, drugo bandašica, a pripjevni psalam pjevale su "kraljice".

U prigodnoj propovijedi otac biskup je govorio o tome da smo se 75. put sastali na proslavu Dužijance da zahvalimo Bogu za primljene darove u žetvi, za kruh svagdanji. Zapjevajmo zajedno Gospodinu zahvalnu pjesmu: "Veliča duša moja Gospodina, jer nam je učinio velika djela".

Sjetimo se kako su se vjernici s naših salaša i iz grada tokom 75 godina okupljali na ovu svečanost zahvalnosti.

Nekada su ljudi s mnogo napora i znoja sudjelovali u žetvi i vršidbi. To je bio težak rad, ali s mnogo ljudskog veselja. Danas se žetva obavlja brže i s manje truda, ali manje je obiteljskog veselja i obiteljskih običaja, koji se pomalo zaboravljaju. Manje je onih radosti koje dušu uzdižu.

Naš pjesnik Aleksa Kokić kaže da je seljak sretan na nji-vi među zlatnim klasovima, pa dodaje:

"Moja je radost veća i uzvišenija,
za moju sreću i brazde već znadu,
jer one će jednog sunčanog dana
s klasovima zrelim
dati Kruh bijeli
za Misu mi Mladu ..." ("Obasjane brazde").

Bandaš i bandašica s malim bandašom i bandašicom

Mi smo se danas sastali na najveći Gospin blagdan, na blagdan Njezinog uznesenja i krunjenja na nebu. Za koji čas sveta hostija od brašna s naših njiva postat će tijelo Krista. Sjetimo se kako pjesnik Aleksa Kokić kaže da je zlatno klasje dalo bijelu hostiju za Mladu Misu. Moramo znati da Crkva ne može bez Mladih Misa. Kristova tijela na oltaru nema bez svećenika. Bijele hostije nema bez ljudskog svećenikovog sudjelovanja.

Zato neka naša žetva, neka naša dužijanca dade brašna za bijelu hostiju za Mladu Misu naših budućih mladih svećenika, budućih Kristovih učenika.

Poslije propovijedi slijedila je molitva vjernika u stihovima koje je sastavila Kata Ivković, a pročitao ju je mladić

Bandaš i bandašica na karucama idu prema katedrali

iz Đurđina u ime svih prisutnih. Onda je bio lijep slikovit dio ovog euharistijskog slavlja - prikazna procesija. Bandaš i bandašica i grupa mladih u bunjevačkoj narodnoj nošnji prinjeli su na ruke biskupa ovogodišnji simbol Dužijance, zatim kruh, grožđe i prikazne darove za prikazanje u sv. Misi.

Dok je prikazna procesija išla prema svetištu oltara, zbor je pjevao pjesmu "Blagoslovljena ova zemlja moja", koja završava molitvom:

"Blagoslovi, čuvaj, Gospodine,
ove ljude na dragim našim poljima,
ove njive mirisne,
ove njive ponosne
ove zlatne klasove!"

Ovu pjesmu je uglazbio subotički kompozitor Milan Asić 1982. godine i od tada se svake godine pjeva na proslavi Dužijance.

Poslije sv. Mise bila je zahvalna procesija s Presvetim oko katedrale, koju je predvodio biskup M. Zvekanović. "Nebo" su nosili mladići u svečanom crnom odijelu s čizmama, kako su se nekada oblačili bunjevački momci u svečanim prilikama.

U procesiji su učestvovali katedralni bandaš i bandašica s bandašima i bandašicama iz okolnih naselja i Sombora, noseći svoje prikazne simbole ili slike od slame. S njima je bila velika grupa mladih u bunjevačkoj narodnoj nošnji. U procesiji je također sudjelovala grupa starijih koji su bili obučeni u

bunjevačku radnu narodnu nošnju kao "risari" i "risaruše". Prvi put u procesiji je sudjelovala grupa "kraljica" s krunama na glavi. Pjevanje "kraljica" je duhovski narodni običaj, ali zbog jubilarne Dužijance i one su se pridružile slavlju.

Ova procesija nije folklorna parada, nego pobožnost, ali narod je uvijek u ovakvim svečanim zgodama želio pokazati ljepotu svojih narodnih umotvornina i nošnje. Tom ljepotom narod je želio proslaviti svečanost blagdana i izraziti svoju odanost Vječnoj Ljepoti. Te su se misli nama nametale dok smo gledali ljepotu mladosti naše mladeži u lijepoj bunjevačkoj narodnoj nošnji, svilenoj ili šlingovanoj.

Poslije procesije u crkvi je otpjevana zahvalna pjesma "Tebe Boga hvalimo" i tako je završena proslava jubilarne Dužijance.

Možemo reći da je proslavljena lijepo i dostojno, jer je u katedrali i oko nje bilo veliko mnoštvo vjernika, a osobito je svima bilo drago kad su vidjeli mnogo mladih, jer to znači da će proslava Dužijance živjeti i dalje u srcu i ljubavi našeg naroda i doživjeti nove jubileje.

Katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić doprinio je svečanosti proslave svojim pjevanjem. Na orguljama je svirala Jelena Demšedi.

Svečanosti su prisustvovali svećenici iz subotičkih župa i gosti svećenici iz drugih mjesta, koji su sudjelovali na ostalim priredbama proslave jubileja 300. godišnjice.

Grupa mladih u bunjevačkoj narodnoj nošnji u procesiji
oko katedrale

MEDITATIVNA VEČER

u katedrali - bazilici u Subotici
u subotu, 16. VIII. 1986. u 19 s.

Meditativna večer od 1980. god. održava se u subotičkoj katedrali - bazilici sv. Terezije u okviru priredbe "Dani kruha i riječi" i svake godine bila je posvećena drugoj temi. Ove godine ta priredba je uklopljena u okvir proslave jubileja 300. obljetnice.

Na slikovit način prikazana je seoba Bunjevaca i Šokaca, njihova ljubav prema zemlji i postojanost u vjeri. Na programu večeri bilo je izvođenje recitala koji je izrazio te misli.

Na početku, djevojčice, obučene u bijelo (ovogodišnje provopričesnice), širokom plavom trakom na stepenicama i u svetištu oltara obilježile su rijeku Dunav i Tisu pa su tako označile teritoriju Subotičke biskupije.

Recital je izvodila grupa mladih, a u prekidima, dok je katedralni zbor "Albe Vidaković" ili puk pjevao, pojedine grupe su išle da "zauzmu" mjesto svoga prebivališta. Iz Subotice je bila grupa u bunjevačkoj radnoj narodnoj nošnji i predstavljala je obitelj: otac, majka, sin i kćer. Poslije njih su došli dvoje mladih u bunjevačkoj svečanoj nošnji iz Sombora. U šokačkoj narodnoj nošnji došlo je po dvoje mladih iz Bačkog Brega, Bačkog Monoštora i Sonte. Iz Bača su bili dječak i djevojčica u šokačkoj narodnoj nošnji. Grupa iz svakog mjesta išla je odvojeno u pratnji redovnika i svećenika, koji su ih vodili.

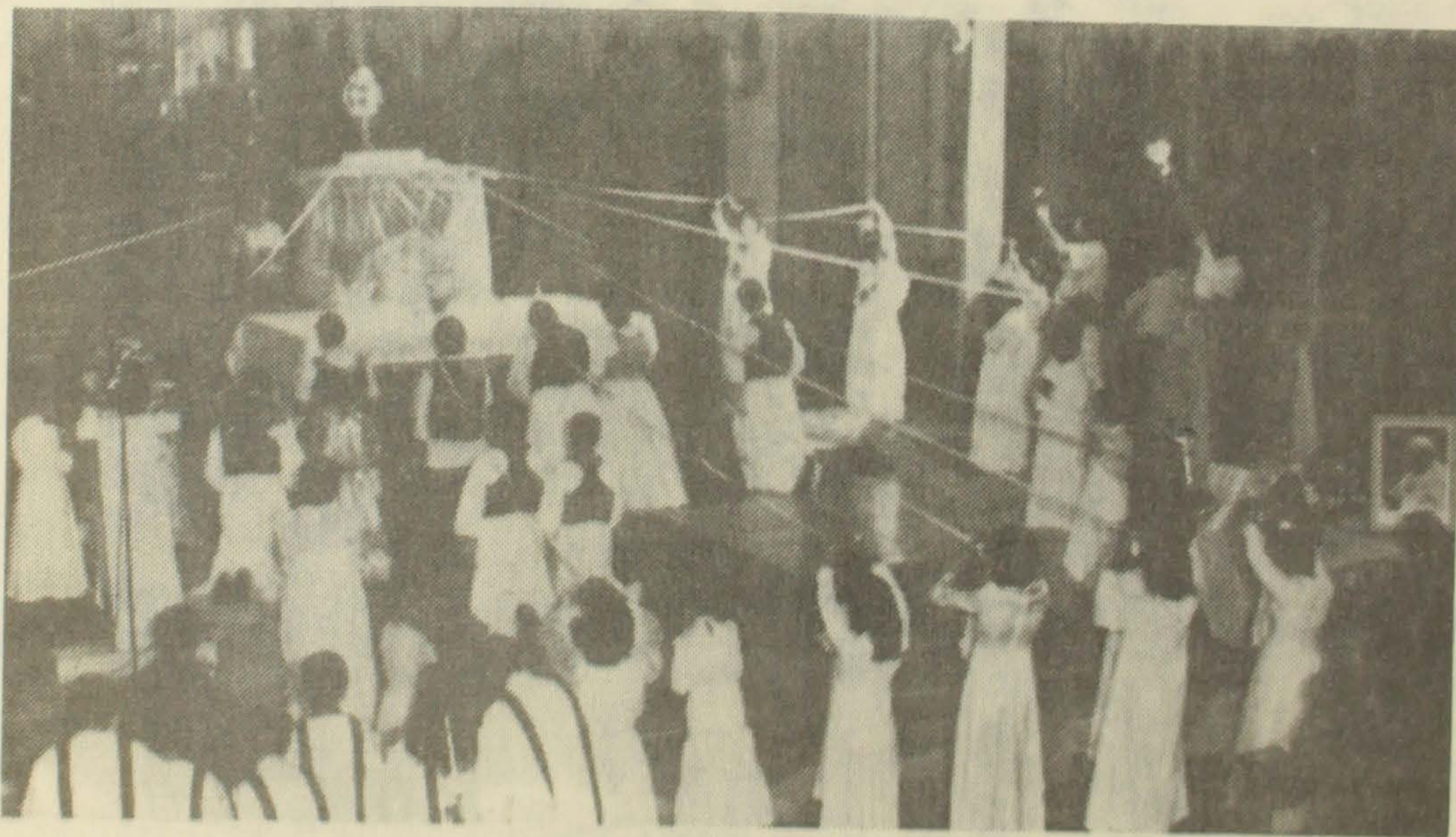
Zatim je na povišeni dio oltara franjevac iz Blagaja stavio Presveto da se slikovito prikaže prisutnost Božja u životu našeg naroda, a puk je pjevao pjesmu "Svet, svet ...".

Poslije toga trinaest djevojčica u bijelom razvilo je trinaest bijelih svilenih traka iznad čitave "označene teritorije". Trake su bile od Presvetog pa preko pojedinih grupa i na taj način slikovito je prikazana milost i ljubav Božja prema svima u toku trinaest vjekova kršćanstva u hrvatskom narodu. Franjevac je blagoslovio Presvetim sve grupe i sve prisutne vjernike u katedrali. Kratkim klanjanjem i molitvom vjernika, koju su predvodili recitatori recitala, završena je ova znakovita i sadržajem bogata duhovna priredba; Dok su vjernici izlazili, pjevala se pjesma "Ne ostavi nas nigdar" i pjesma "Majko Božja Radosna" na poznatu melodiju "Majko Božja Bistrička".

Pored lijepog broja vjernika, na ovoj priredbi su bili prisutni svećenici, nadbiskup Marko Jozinović, biskupi Ćiril Kos i Matija Zvekanović.

Osnovnu zamisao ove priredbe dao je vlč. Andrija Kopilović, župnik u Aleksandrovu u Subotici. Zajednički su napisali scenarij Vita Grunčić i Andrija Kopilović. Recital je napisala i s recitatorima uvježbala Vita Grunčić. Katehistice subotičkih gradskih župa pomogle su u sakupljanju djevojčica koje su bile obučene u bijelo. Uvježbala i vodila ih je s. Eleonora Merković.

Ova priredba je ostavila snažan dojam na sve prisutne svojim bogatim sadržajem i svojom lijepom slikovitošću. Zato svi izvodači i sudionici zaslužuju veliku pohvalu i zahvalu.

Završni prizor na meditativnoj večeri u katedrali.

Izvođači recitala i autor Vita Grunčić

Djevojčice u bjelini plavom vrpcom su označile teritoriju Subotičke biskupije

SVEČANA SV. MISA ZAHVALNICA
u dvorištu sjemeništa "Paulinum"
u nedjelju, 17. VIII 1986. god. u 10 sati

Ova svečana sv. Misa zahvalnica održana je u okviru proslave 300. obljetnice obnovljenog crkvenog života među vjernicima Hrvatima u Bačkoj poslije seobe većih grupa Bunjevaca i Šokaca nakon oslobođenja tih krajeva od turske vlasti.

Poslije niza priredaba, ovo euharistijsko slavlje je bilo vrhunac naše jubilarne proslave.

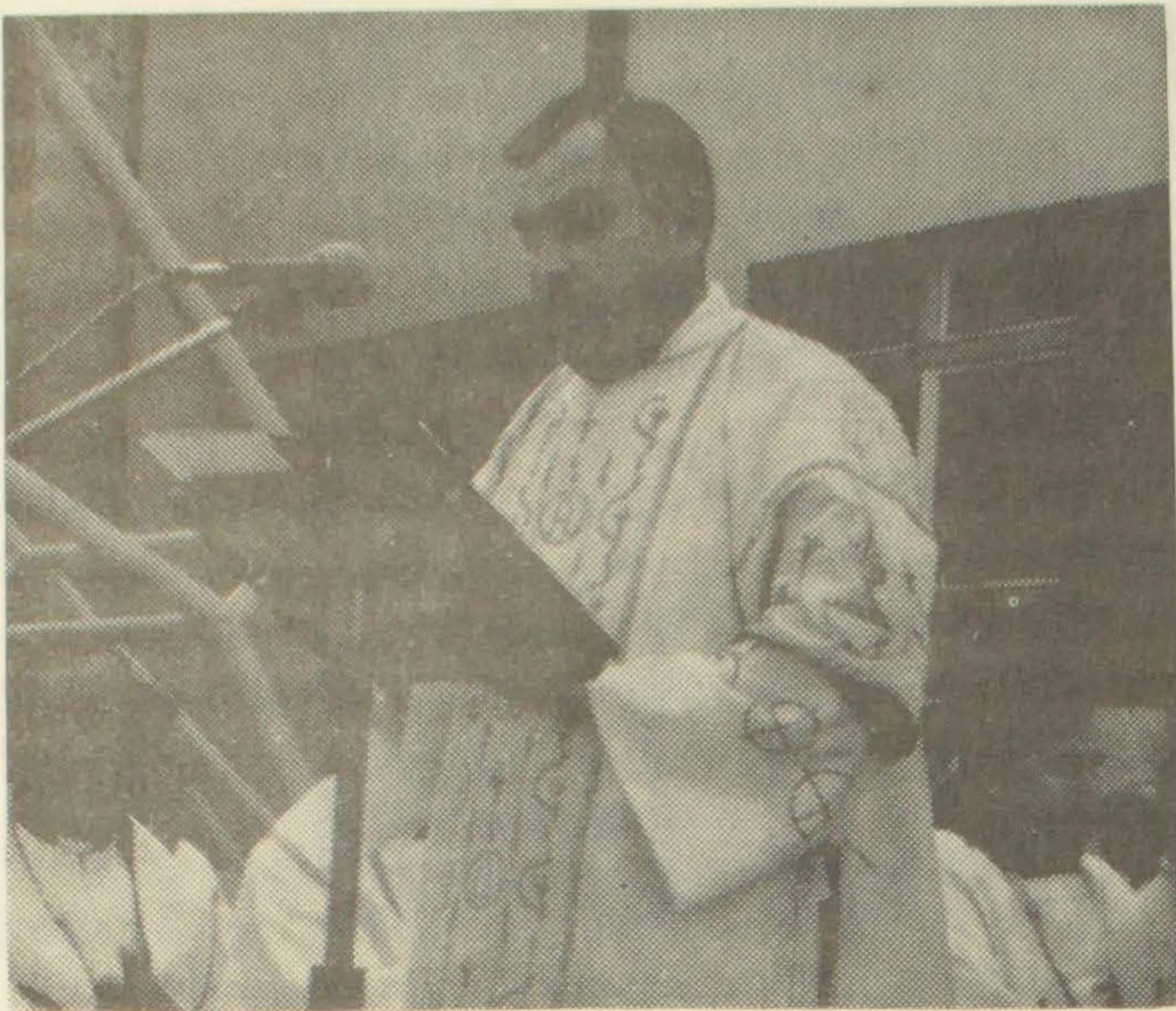
U 10 sati, pozdravljena jekom zvona katedrale, uz pjevanje puku krenula je procesija iz biskupskog dvora prema dvorištu sjemeništa "Paulinum", gdje je bio postavljen veliki podij za oltar.

U prvom dijelu procesije bila je velika grupa mladih u narodnim nošnjama. To je bila prava slika bačke šarolikosti naroda. Katedralni bandaš i bandašica nosili su sliku "Rados-

ne Gospe" i stavili su je pred oltar. Pored mladih u bunjevačkoj i šokačkoj narodnoj nošnji, bili su mladi gosti u mađarskoj, slovačkoj i ukrajinskoj narodnoj nošnji. U procesiji su bile duhovske "kraljice", a prvi puta su bili i uskršni "polivači". Također je bila grupa starijih koji su bili obučeni u radnu narodnu nošnju kao "risari" i "risaruše".

U drugom dijelu procesije, iza đakona koji je nosio svečano ukrašeno evanđelje, išlo je svećenstvo s biskupima zajedno s gostima, predstavnicima drugih sestrinskih Crkava u Bačkoj.

Prije početka sv. Mise ceremonijar slavlja vlč. Andrija Kopilović pozvao je bačkopalanačkog župnika i predsjednika Organizacionog odbora Lazara Ivana Krmpotića da predstavi goste.

Lazar I. Krmpotić predstavlja i pozdravlja goste

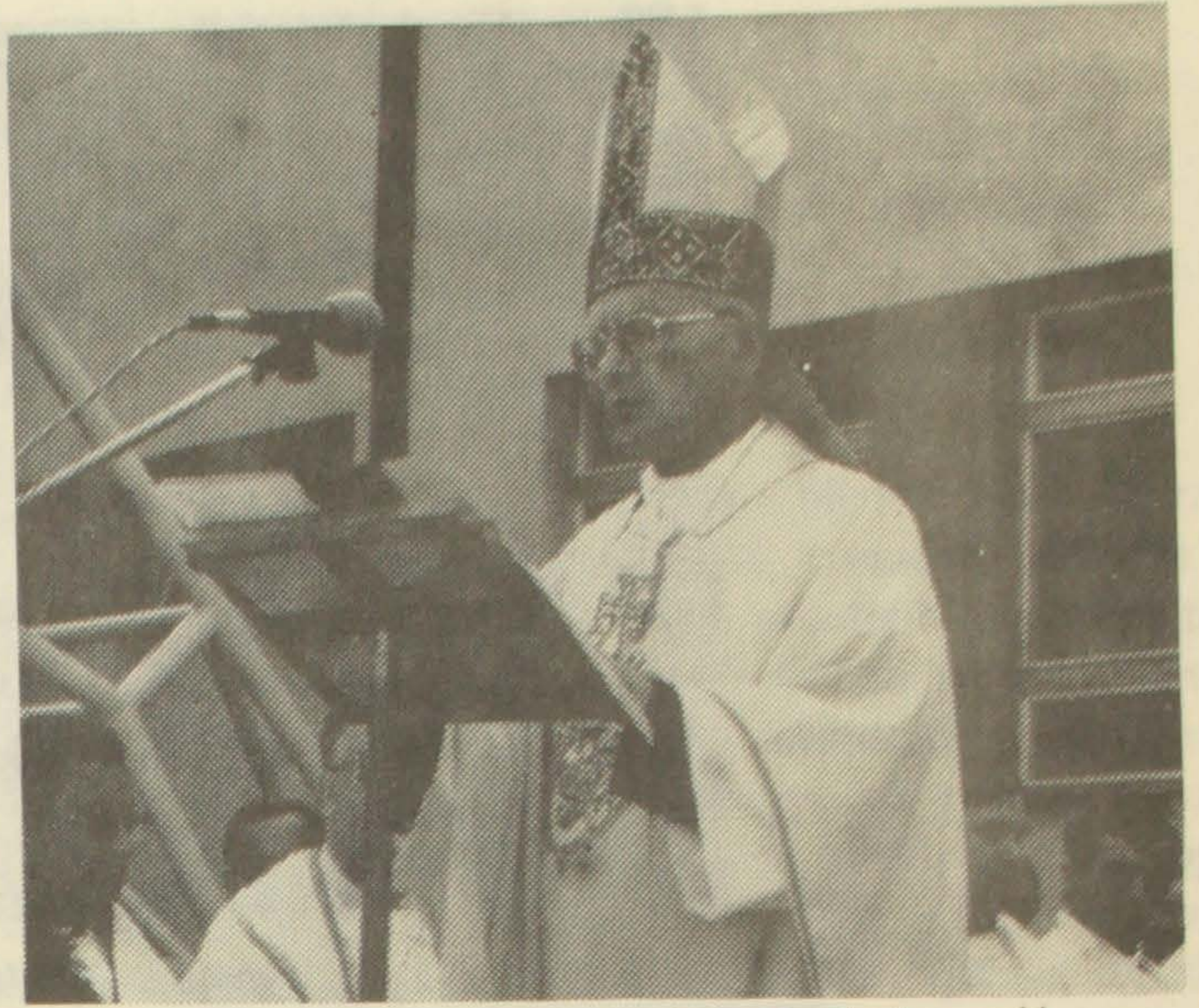
Vlč. Krmpotić kao domaćin u ime mjesne Crkve koja govori hrvatskim maternjim jezikom i u ime Organizacionog odbora za proslavu predstavio je i pozdravio goste, a to su bili: nadbiskup i metropolita vrhbosanski dr Marko Jozinović; biskup mostarsko - trebinjski Pavao Žanić; biskup đakovački i srijemski Ćiril Kos; domaći subotički biskup i pokrovitelj proslave Matija Zvekanović; protojerej mitrofor župnik grkokatoličke župe u Ruskom Kristuru Miahael Makaj kao predstavnik bačkih grkokatolika; provincijal hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda o. Rajko Gelemanović; delegat provincijala franjevačke provincije Bosne Srebrne fra Jozo Bošnjaković, gvardijan iz Tuzle; delegat provincijala hercegovačke provincije dr Andrija Nikić iz Mostara; predstavnici karmelićanske, isusovačke i dominikanske redovničke zajednice kao i predstavnice svih redovničkih obitelji; predstavnici kršćanskih sestričkih Crkava: predstavnik Srpske Pravoslavne Crkve, paroh subotički Tomislav Veselinović kao zastupnik episkopa bačkoga Nikanoga Ilčića; biskup slovačke Evangeličke Crkve u Jugoslaviji Andrej Beredi; biskup mađarske Kršćanske Reformirane Crkve u Jugoslaviji Imre Hódossy zatim predstavnici mađarske, slovačke, njemačke i rusinske narodne skupine s kojima živimo u katoličkom zajedništvu u ovim bačkim prostorima.

Predstavljeni i pozdravljeni su i dragi gosti iz dviju mostarskih župa i Blagaja, iz Širokog Brijega u Hercegovini i iz zagrebačkih župa Remete, Savski Gaj i Sv. Klara.

Pozdrav je završen slijedećim riječima:

“Sve vas najsrdačnije pozdravljam i pozivam da se uključite u ovo sveto zajedničko zahvaljivanje za dar tri stoljetne vjernosti Crkvi i Isusu Kristu, moleći da po ljubavi ta Isusova prisutnost poraste među svima nama i da bude zalog ljepšega sutra za Crkvu i za sve nas koji u ovim prostorima živimo”.

Zatim je pokrovitelj ove proslave biskup M. Zvekanović pročitao Papinu poruku upućenu ovom svečanom skupu preko državnog tajnika kardinala Casarolija.

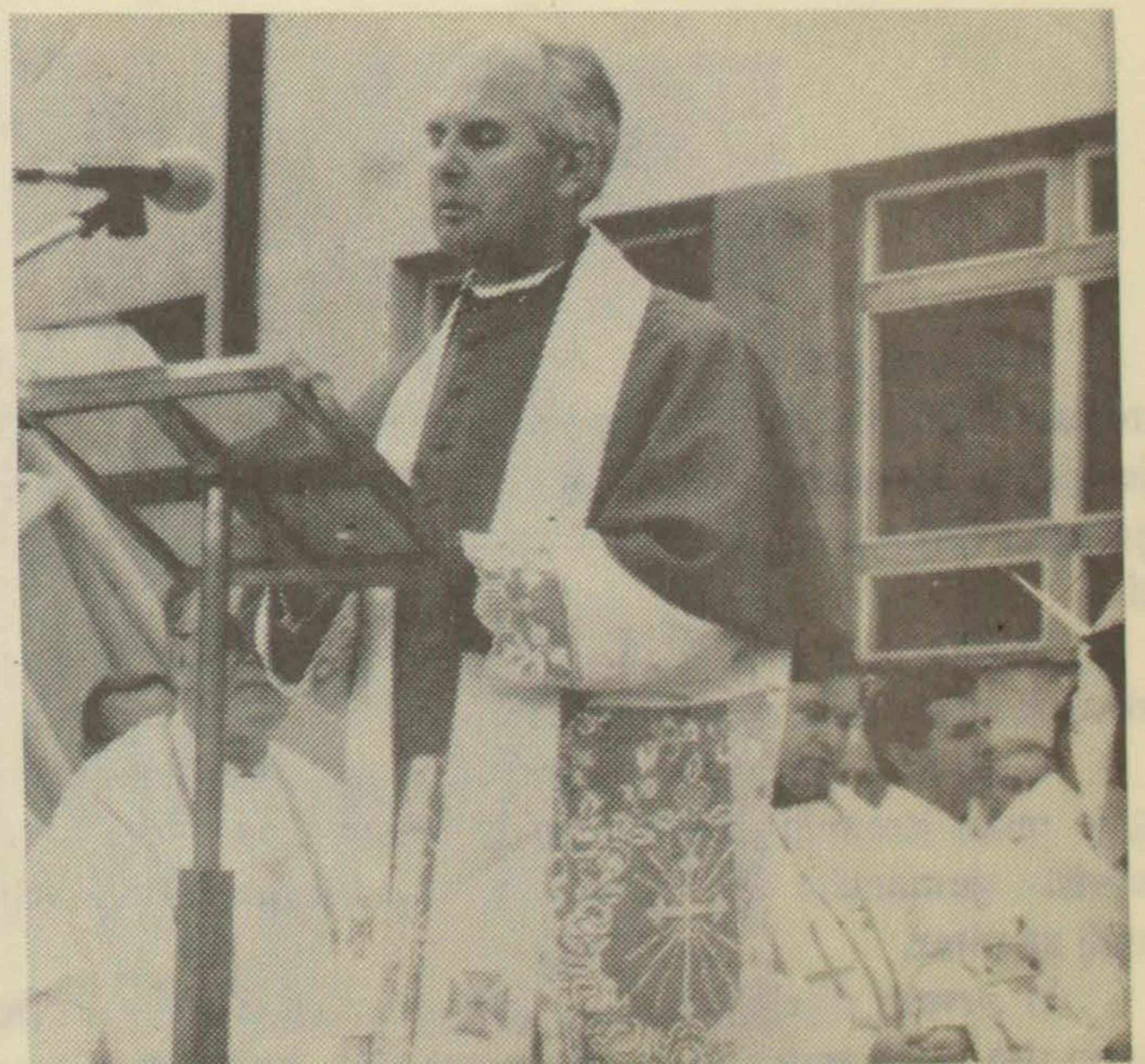

Pokrovitelj proslave biskup M. Zvekanović

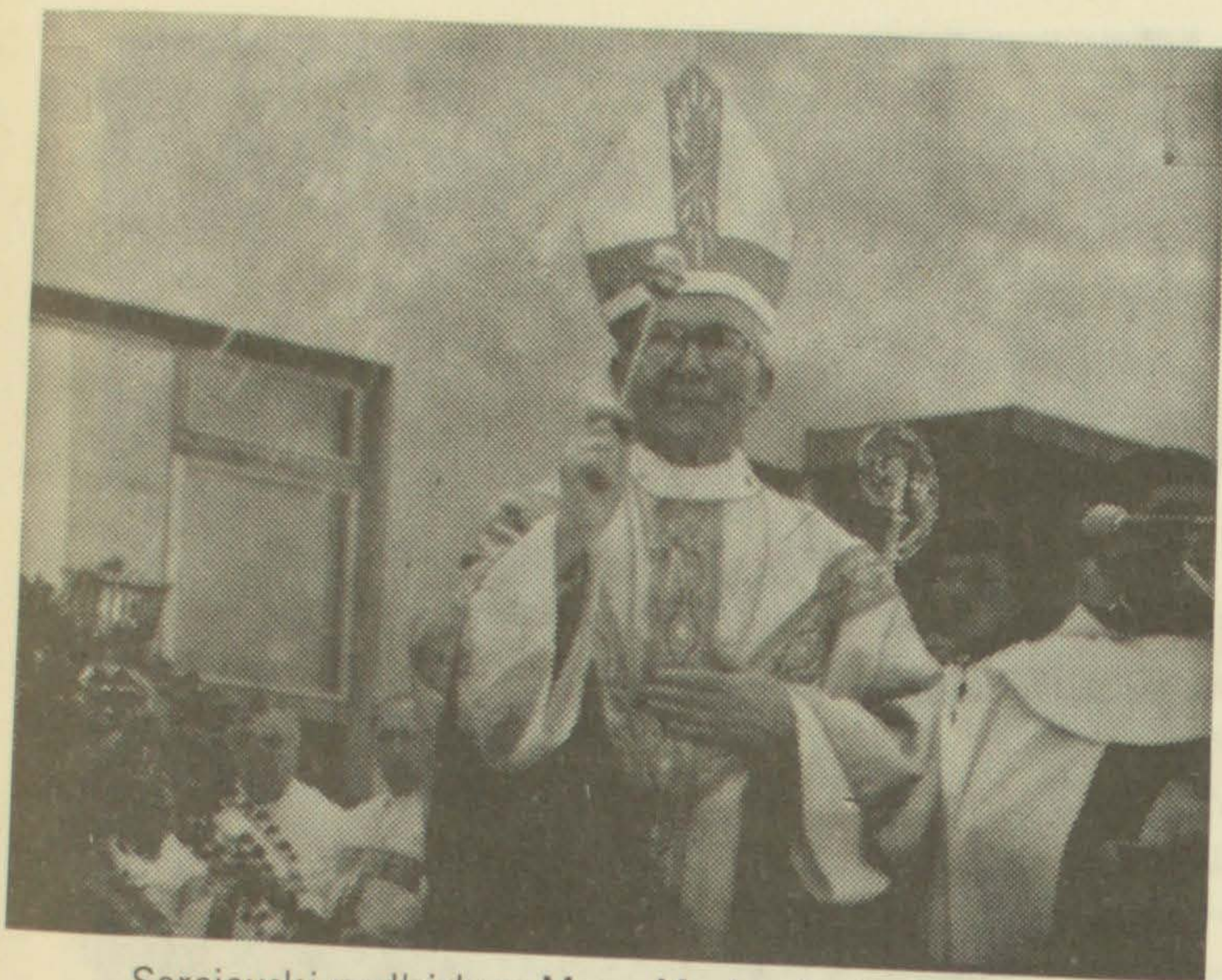
Poslije toga je biskup Ćiril Kos pročitao pismo zagrebačkog nadbiskupa, kardinala Franje Kuharića koji je bolešću bio spriječen da bude među nama i zato je bio prisutan samo svojim duhom. Uz ostalo kardinal piše:

“Hrvati su došli na bačke ravnice ne samo kao Hrvati, nego i kao vjernici katolici i tu su nastavili svoje crkveno zajedništvo i vjernički život. Plodna Bačka nakon oslobođenja od Turaka privukla je doseljenike drugih nacionalnosti i vjerskih uvjerenja. Stoga su svi kroz stoljeća bili pozvani živjeti načelo “Tuđe poštuj, a svojim se diči”. Kao što svaki čovjek, tako i svaki narod u suživotu s drugim ljudima i narodima ima pravo čuvati svoj identitet, svoju kulturu i svoj jezik”. /.../

“Bački Hrvati, koje neki nazivaju Bunjevci i Šokci, potvrdili su kroz 300 godina, u mozaiku Bačke, svoju miroljubivost, ali i svoju vjernost onim vrijednostima koje su ponijeli sa sobom u teškim vremenima iz starog prebivališta naše lijepe Domovine”. /.../

Generalni vikar Msgr. Rehak József

Sarajevski nadbiskup Msgr. Marko Jozinović

Skup je zatim pozdravio na mađarskom jeziku generalni vikar Subotičke biskupije i župnik u Subotici mons. József Rehak u ime vjernika katolika Mađara. On je, pored ostalog, rekao:

“Vjernici Hrvati, koji žive u Bačkoj, pozvali su i nas vjernike Mađare na svečanosti koje traju tjedan dana. Pozvali ste nas da se priključimo proslavi 300. obljetnice obnovljenog crkvenog života u vašoj sredini. Od ponedjeljka do danas sjećate se u svojim slavljinama kako ste se pod vodstvom otaca franjevac prije 300 godina doselili ovamo da biste sačuvali svoj jezik, svoju vjeru i svoje narodne vrijednosti”. /.../

“Ovdje proživljenih 300 godina postalo je našom zajedničkom prošlošću. Zajednička nam je i sadašnjost. Valja da zajedno djelujemo na osiguranju zajedničke nam budućnosti.

Tako se danas zajedno s vama radujemo. S Vama se radujemo koji ste nam braća, a i mi smo braća Vaša u vjeri i u

Mostarski biskup Msgr. Pavao Žanić

Gospodinu. S vama se radujemo i mi da tako Vaša radost bude veća i potpunija”. /.../

Pozdrave su još prenijeli na svom maternjem jeziku župnik u Selenči, Miahel Zolarek u ime katolika vjernika Slovačka; župnik u Odžacima, Jakov Pfeifer u ime vjernika katolika Nijemaca i župnik u Ruskom Krsturu, Mihael Makaj u ime vjernika grkokatolika.

U ime sestrinskih Crkava, t. j. u ime Srpske Pravoslavne Crkve, Slovačke Evangeličke Crkve i mađarske Kršćanske Reformirane Crkve pozdrave su na svom maternjem jeziku donijeli njihovi predstavnici, koje smo gore spomenuli.

Tako smo sjedinjeni mi Hrvati u Bačkoj sa svim vjernicima Subotičke biskupije i sa sestrinskim kršćanskim Crkvama.

Poslije tih pozdrava započela je svečana Euharistijska služba, kojoj je predsjedao vrhbosanski nadbiskup Marko Jozinović, nadbiskup one metropolije i onih krajeva iz kojih su

Mladi Slovaci u narodnoj nošnji

Grupa Mađara u narodnoj nošnji

Mladi u šokačkoj narodnoj nošnji

nekada naši preci došli u Bačku. U koncelebraciji bili su ostali prisutni biskupi i svećenici.

Pokajnički čin su molili predstavnici tri generacije: otac, djevojka i dječak.

U molitvi je izražena zahvalnost i molba ovim riječima: "Bože, ovaj Ti narod, utjelovljen u Tvoju Crkvu, zahvaljuje za tristo godina Tvoje očinske skrbi, rasta u evanđeoskoj svijesti, milosti i crkvenosti. Kaje se za svoje slabosti i propuste i sve to stavlja u Tvoje milosrđe. Po zagovoru i uzoru presv. Bogorodice želi u budćnosti ostvariti Tvoje želje i planove. Zato mu potrebitu milost udijeli po Gospodinu našem Isusu Kristu koji s Tobom živi i kraljuje u sve vijeke vjekova. Amen".

Prvo čitanje iz Knjige kraljeva (Ilijin bijeg i susret s Bogom) čitala je Anica, djevojka iz Bača, obučena u šokačku narodnu nošnju.

Drugo čitanje iz Poslanice sv. Pavla Korinćanima (o jednom tijelu i raznim udovima) čitao je Marinko, mladić iz Đurđina, obučen u bunjevačku narodnu nošnju.

Odlomak iz Evanđelja po Mateju ("Vi ste svjetlo svijeta i sol zemlje") otpjevao je gvardijan iz Tuzle fra Jozo Bošnjaković po staroj bosanskoj melodiji, onako kako su nekada pjevali naši stari.

Propovijed, Božju riječ tumačio je mostarski biskup kao i na proslavi prije pedeset godina (1936. godine).

Biskup Pavao Žanić je propovijed počeo ovim riječima: "Hvaljen Isus i Marija! Draga braćo i sestre! Pozdravlja Vas, čestita i govori biskup sa Bune, iz Mostara, odakle su vaši pradjedovi prije tristo godina otišli i došli ovdje kao i oni iz okolice Tuzle. Vi slavite spomen jednog velikog događaja.

Mi danas jedva možemo zamisliti šta je to značilo u ono doba napustiti sve svoje pa torbu na rame i otići u nepoznato. Danas se seli avionima, brodovima, vlakovima, automobilima. Onda je bilo - torbu na rame pa idi, a glava je svaki čas mogla pasti. Ići a ne znaš kamo ideš. To je tragičnost svih

velikih bijegova i seoba. Ta tragičnost, barem u duhovnom smislu, i danas je prisutna. Kaže se i danas da ljudi najviše gube svoju vjeru i svoj identitet kad sele iz rodnoga kraja. Mi znamo kad Hrvat odseli u Ameriku, ili Australiju, ili bilo gdje, njegov unuk ne zna hrvatski govoriti i ne zna ko je i šta je. Vaši pradjedovi su otišli i sačuvali do danas svoj identitet, i narodni i vjerski. Vi danas znate odakle ste, što ste i što vjerujete, a to je velika stvar".

Zatim je biskup naveo primjer Židova i Iraca koji su se raselili po svijetu, ali su sačuvali svoju vjeru i svoj narodni identitet.

Poslije toga biskup je govorio o važnosti vjere u životu pojedinaca i naroda. Zadnjih decenija vladalo je uvjerenje da će vjera nestati i čovjek će biti slobodan od svake ovisnosti. Svjedoci smo da se to nije i neće dogoditi, jer vjere nikada neće nestati. Nikada ovostranost neće zahvatiti onostranost. Postoje vječna pitanja na koja samo vjera zna odgovor. Zato će se ljudi uvijek vjeri utjecati da im ona kaže ono što im pamet i znanost ne može odgovoriti.

Biskup je govoro o ulozi Crkve kao činiocu kulture našeg naroda. Prve škole, prve knjige nastale su u krilu Crkve, umjetnost, književnost i kultura bile su nadahnute vjerom. Crkva nije bila protiv napretka i znanosti. Prva sveučilišta osnovana su od redovnika.

Poslije toga biskup je govorio o izgubljenosti ovoga svijeta, jer ne slijedi Onoga koji kaže: "Ja sam Put, Istina i Život".

Na kraju je dotaknuo dva najvažnija problema u suvremenom životu našeg naroda. To je pitanje djece u obiteljima i pitanje duhovnih zvanja, jer nema budućnosti, nema opstanka bez djece u obiteljima i bez duhovnih zvanja.

Nakon propovijedi, umjesto vjerovanja, nadbiskup M. Jozinović predvodio je obnovu krsnog saveza vjernika u znak obnovljene vjernosti. Poslije toga nadbiskup je sve poškropio blagoslovljenom vodom koja je donesena s izvora u Gradovrhu i s izvora rijeke Bune.

Za ovu svečanu priliku sastavljena je posebna molitva vjernika koju su molili svećenik, redovnik, redovnica, otac, majka, momak, djevojka, dječak, djevojčica i član Pastoralnog vijeća.

Posljednji zaziv u molitvi vjernika glasio je:

"Za naše pokojne, za one koji su u Crkvi obnovili svoj narod kao fra Anđelko Šarčević, fra Mihajlo Radnić, fra Lovro Bračuljević, fra Mirko Pavić, fra Stipan Vilov, fra Grgur Peštalić, biskup Ivan Antunović, Ambrozije Šarčević, Nikola, Ilija i Pajo Kujundžić i sluga Božji Gerard Tomo Stantić. Neka ih Gospodin uvede u puno zajedništvo sa sobom, a oni neka molitvama nastave iz neba dvoriti svoj narod i zauzimati se za nas kako bi i mi mogli izvršiti svoje poslanje i stići u zajedništvo s njima i sa svima svetima u Kristu. Molimo te!"

Onda je slijedio lijep i slikovit čin - prikazivanje darova. Posebno treba istaći prikazne darove gostiju. Starac iz Mostara (75 god.) prinio je svoj dar - korpicu smokava i knjigu o fra Didaku. Djevojka iz Blagaja predala je na dar umjetničku sliku Blagaja. Gvardijan iz Tuzle, fra Jozo Bošnjaković donio je kamen s Gradovrha i vodu s izvora rijeke

Bune. Djevojka sa Širokog Brijega darovala je knjigu o svom mjestu, gramofonsku ploču i kasetu mladih uz poseban pozdrav riječima: "Donosimo Vam dar iz naše i Vaše Hercegovine". Mladi Mađari donijeli su grožđe i cvijeće. Mladi Slovaci darovali su sliku na kojoj je prikazan grb Bačke i tri mala grba (Subotica, Bač, Selenča) s natpisom "Slovaci katolici zahvaljuju za godine suživota sa Hrvatima u duhu Evanđelja u Bačkoj". Momak i djevojka iz Novog Sada dali su vazru i cvijeće kao dar u ime mladih vjernika.

Poslije sv. Mise subotički biskup M. Zvekanović posvetio je vjernike i biskupiju Prečistom Srcu Marijinu, a zatim je otpjevana zahvalna pjesma "Tebe Boga hvalimo".

Na kraju je djevojka Gordana pročitala prigodnu pjesmu koju je spjevala i poslala S. Marija od Presvetog Srca (Anka Petričević) pod naslovom "Pjesma zanosne hvale".

Za vrijeme svečanosti pjevao je katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić. Pučko pjevanje vodio je o. Mato Miloš, karmelićanin.

Tako je završilo ovo jubilaro euharistijsko slavlje zahvalnosti za sve primljene darove i milosti tokom proteklih stoljeća s poniznom molitvom za blagoslovljene dane u našoj sadašnjosti i budućnosti.

Vjernici, zadovoljni i obogaćeni u duši razilazili su se uz pjevanje pjesama "Do nebesa nek se ori" i "Hoćemo Boga".

Vojmir

Grupa u bunjevačkoj narodnoj nošnji

"Polivači" s djevojkama

B I K O V O

PROSLAVA PROŠTENJA

I ovogodišnje proštenje na Bikovu, kao i sva crkvena slavlja ove godine, bilo je u znaku proslave 300. obljetnice obnovljenog crkvenog života među vjernicima Hrvatima u Bačkoj. Tako je, već tradicionalna, trodnevnica uoči proštenja bila svojevrsna priprava vjernika ove župe za završnu Proslavu koje je bila u nedjelju, 17. kolovoza u Subotici.

“Biseri bunjevačke nane” (kako ih je župnik nazvao) vlč. Andrija Kopilović, Stjepan Beretić i Andrija Anišić su svojim oduševljenim propovijedima pokušali prikazati prisutnim vjernicima dio bogate prošlosti našeg naroda u Bačkoj, zaustaviti se na sadašnjem trenutku naše prisutnosti u Bačkoj te dati neke smjernice za sretniju i ljepšu budućnost.

Samo proštenje, koje se inače uvijek održava u nedjelju poslije Velike Gospe, na Misi u 10 sati, ove godine nije moglo biti prosavljeno u to vrijeme zbog završne svečanosti u Subotici, ali upravo ta okolnost učinila je da ovogodišnje proštenje na Bikovu bude osobito svečano.

Nakon svečane Mise zahvalnice u Subotici, kao eho završetka proslave 300. obljetnice bilo sje slavlje proštenja u Bikovu.

Poslije podne u 17 sati tri biskupa, uz veliki broj svećenika preselila se iz Subotice na bikovačke salaše da tu u malenoj, ali prekrasnoj crkvi, zahvali još jednom Bogu za sve

što nam je učinio tokom tri stoljeća. Slavili smo blagdan Gospinog uznesenja u nebo i tako iskazali dostojno štovanje Onoj koja je oduvijek bila osobita Zagovornica našeg naroda.

Slavlje je započelo svečanom ulaznom procesijom. Ispred svećenika i biskupa išli su mladi u narodnim nošnjama kao živi ukras procesije i čitavog slavlja. Biskupe je pozdravila djevojka prigodnom recitacijom, a potom su dvoje najmanjih u narodnim nošnjama predali cvijeće. Za taj čin nadbiskup Jozinović im je darovao krunice.

Svečanu koncelebriranu sv. Misu predvodio je sarajevski nadbiskup i metropolita Msgr. Marko Jozinović, uz asistenciju mostarskog biskupa Pavla Žanića i domaćeg subotičkog biskupa Matiju Zvekanović, te lijepi broj svećenika, među kojima je bio prisutan i franjevački provincijal p. Rajko Gelemanović.

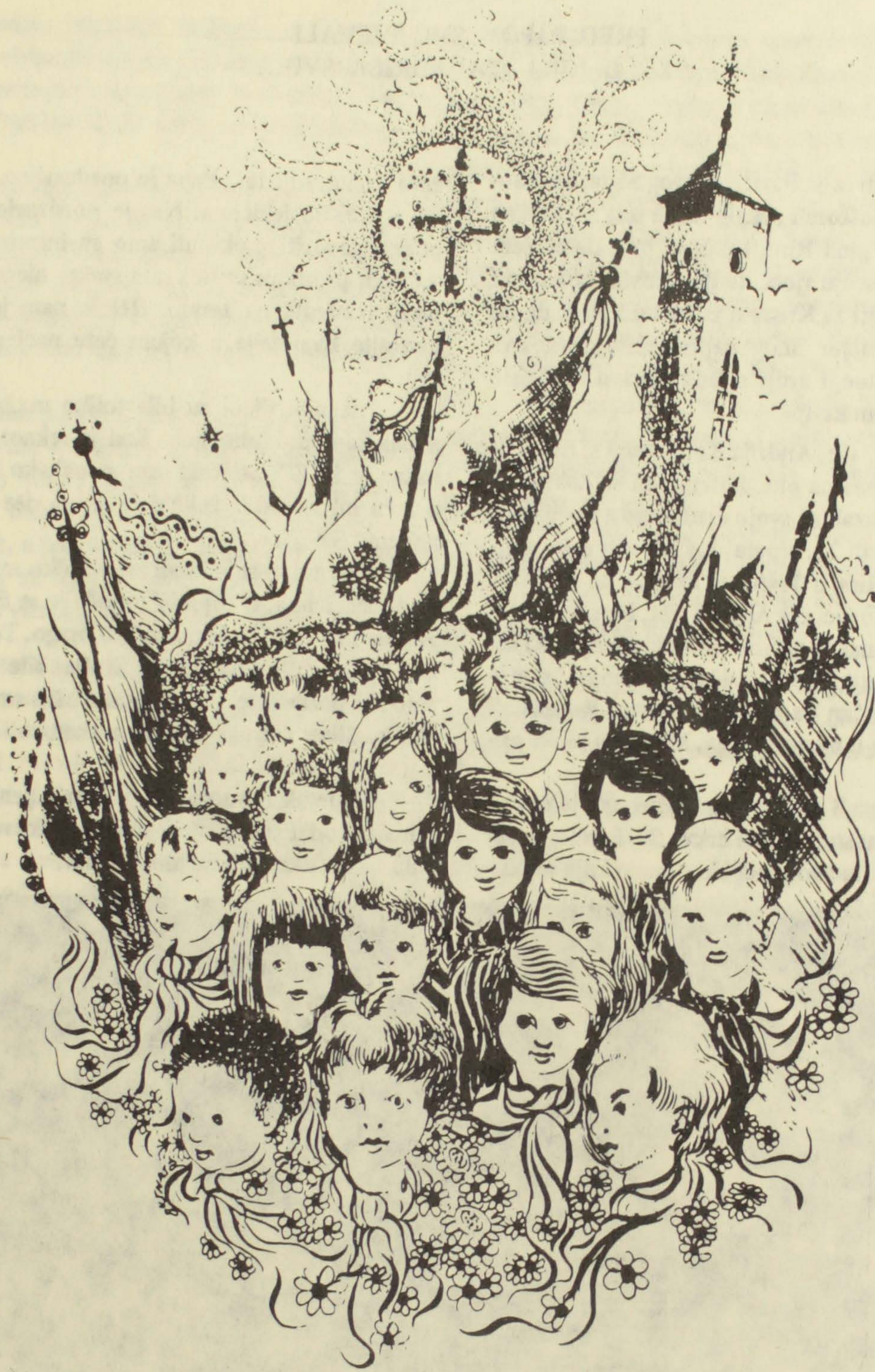
Prigodnu propovijed održao je mostarski biskup Pavao Žanić koji je između ostalog izrazio svoju radost što može biti prisutan na slavlju u jednoj “salašarskoj župi”.

Vjernici bikovačke župe Uznesenja Blažene Djevice Marije, zajedno sa svojim župnikom, dugo će pamtili ovogodišnje proštenje, jer sigurno će proći još puno godina da im na proštenju budu tri biskupa.

Andrija Anišić

Grupa mladih u bunjevačkoj narodnoj nošnji sa gostima na proštenju u Bikovu

PRILOG MLADIH

“Bačko klasje” poziva mlade da što više surađuju u našem listu i da ga čitajući zavole!

Prilog mladih uredili su vlč.gg. Ivica Prčić i Andrija Anišić sa grupom mladih vjernika

PRED PAPOM SMO PJEVALI
"KOLO IGRA, TAMBURICA SVIRA"

I ove godine mladi iz Subotice, Novog Sada, Sombora, Sonte, Vajske i Monoštora i drugih naših sela krenuli su na hodočašće u vječni grad Rim. Imali su želju da posjete Papu i još više učvrste svoju vjeru, te da s novim poletom i žarom nastavje svjedočiti za Krista u svijetu u kojem danas žive, slijedeći tako primjer onog nepreglednog mnoštva kršćana od kojih su mnogi svoje svjedočanstvo za Krista zapečatili i mučeničkom krvlju.

Uz Božju pomoć, vlč. Andrija Kopilović i s. Eleonora Merković povelili su nas na put. Šoferi, koji su nas vozili, od samog početka pokazali su svoju društvenost i prijateljstvo. Na put smo krenuli 21. srpnja. Još isti dan smo razgledali crkvu Kraljice Mira u Trstu, te krenuli za Firencu, gdje smo posjetili vidikovac, crkvu sv. Križa, brojne grobove i muzeje. Naročito nas je zainteresirao kartuzijanski samostan u Firenci. On je toliko neobičan, pun mira i samoće, a ipak toliko privlačan da nas je oduševio. Razgledali smo ga i imali sv. Misu u njemu. Na sv. Misi smo se svi pričestili.

Preko Orvijeta stigli smo u Rim gdje nas je čekao vlč. Pekanović. U Rimu smo vidjeli crkvu Sv. Srca, a poslije toga smo sudjelovali na audijenciji kod pape koja se odr-

žava svake srijede. Papa je pozdravljao pojedine skupine na različitim jezicima. Nas je pozdravio hrvatski. Kad je počeo govoriti prekinuli smo ga burnim pljeskom. S posebnom pažnjom slušala sam svaku njegovu riječ, jer je on Božji izaslanik na zemlji. Rekao nam je: "Čitajte i razmatrajte Evanđelje u kojem ćete naći smisao svoga života".

Njegove riječi su bile toliko snažne i pune sadržaja a glas kao produhovljen. Kad je rekao: "Tko nađe Krista našao je SVE", osjećala sam se nakako blaženo i sretno, a u srcu mi se rodila želja da i ja još više upoznam Krista i nađem "SVE".

Sutra dan smo imali zajedničku misu sa svim drugim hodočasnici. U toj misi evanđelje se čitalo hrvatskim jezikom i to nam je bilo osobito drago. Tokom tog i slijedećeg dana otišli smo do sv. Stuba. Klečeći i moleći stigli smo do posljednje stepenice... Obišli smo i sve četiri rimske bazilike i druge kulturne znamenitosti Vječnoga grada.

U petak navečer smo bili primljeni na privatnu audijenciju kod Pape u njegovom ljetnikovcu Castelgandolfo. Bilo nas je oko 200 mladih Hrvata.

Mladi iz Bačke predaju dar papi Ivanu Pavlu II.

Pošto je ova godina jubilarna za Bunjevce i Šokce, slavimo, naime, 300. obljetnicu svoje crkvenosti u Bačkoj, mladi su u narodnim nošnjama uz pjesmu, tamburicu i violinu željeli dočarati Papi bar djelić naših narodnih običaja i naše kulture.

Mladić u bunjevačkoj narodnoj nošnji i djevojka u šokačkoj nošnji pročitali su po jednu pjesmu od Alekse Kokića. Zatim smo otpjevali Papi pjesmu "Kolo igra, tamburica svira". Naš kratki program ostavio je na papu dubok dojam, kako smo to kasnije saznali. Dok smo pjevali "Kolo igra..." primjetili smo da i on pjevuši, a nogom je hvatao takt tamburice.

Poslije ove pjesme mladi u bunjevačkoj nošnji predali su papi dar od slame – sliku. Kad ju je primio, rekao je: "Ja imam već tako nešto", prisjetivši da su mu prijašnjih godina vjernici iz Bačke već dali sličan dar. Šokci su predali ručni rad - vez, a jedan mladić je dao Papi u naše ime dobrovoljni prilog za izgradnju kuće u Rimu koja bi služila kao gostinjac za vjernike Hrvate.

Papa nam je u svom govoru rekao: "Sada ćemo vidjeti da li će se ovaj Papa koji dolazi iz Bijele Hrvatske moći izraziti na vašem jeziku, na hrvatskom jeziku. Vidjet ćemo da li je on zaista Hrvat. Možda je bio bolji Papa Aleksandar III koji je jednom osobno došao u Zadar. Bilo bi bolje doći osobno nego govoriti ovdje u Castelgandolfu". (Ovaj dio svog govora papa je izrekao talijanski, a potom je nastavio hrvatski): "Neki od vas vraćaju se svojim kućama još večeras. Ostali će uskoro. Što ćete ponijeti sa sobom iz

Vječnoga Grada i s ovoga susreta sa Svetim Ocem? U prvom redu osjećaj iskrene zahvalnosti Bogu što pripadate Katoličkoj Crkvi. Velika je to milost i sreća. A onda osjećaj ponosa što ste kršćani, vjernici. Ovih ste dana doživjeli puno lijepih trenutaka. U susretu s Vječnim gradom vaša vjera sigurno se učvrstila i ojačala. S novim poletom i žarom nastavite po njoj živjeti i svjedočiti za Isusa Krista za kojega su svjedočili ovdje u Rimu brojni kršćani, mučenici i sveci; ali ne samo u Rimu nego posvuda u svijetu također i u vašem narodu koji obiluje brojnim primjerima kršćana sveta života. U Rimu ste vidjeli kako je vjera veliko blago. Ona nalazi svoj izraz i u kulturi kao što ste to i vi večeras pokazali. Nastavite i dalje njegovati tolike lijepe kulturne tradicije svoga naroda i obogaćujte ih novim i religioznim sadržajima.

Želim vam sretan povratak vašim kućama. Pozdravite sve vaše mile i drage u svojim obiteljima, a napose vaše vršnjake. Papa se uvijek raduje kad se može susresti s mladim hrvatskim hodočasnicima".

Poslije toga Papa nas je blagoslovio, rukovao se s nama; usput je naučio izgovoriti "Laku noć" i zaželio nam laku noć, a rukom je pokazao na sobu u kojoj on spava.

Poslije tog programa zahvalni Bogu i Papi za taj lijepi susret, pozdravili smo i p. Nagya i njemu na poseban način zahvalili, jer nam je on omogućio tako lijep doživljaj, te se zaputili kući preko Venecije i Padove puni Božje milosti i krasnih doživljaja.

Nena

Grupa mladih iz Bačke u Širokom Brijegu

MLADI VJERNICI IZ BAČKE U ŠIROKOM BRIJEGU

Na već tradicionalnom susretu mladih Hercegovine, 26. srpnja 1986. godine, na Širokom Brijegu, ove godine bili su prisutni i mladi vjernici iz naše biskupije. Išli smo s dva autobusa, iz Subotice i Sombora. Vodili su nas vlč. Lazar Novaković i vlč. Slavko Večerin, a dočekali su nas domaći franjevci i vlč. Josip Temunović. Budući da smo bili gosti župe, ugostili su nas domaći vjernici, a i prespavali smo u njihovim kućama.

Slavlje je započelo ulaznom procesijom, a poslije toga je bilo pokorničko bogoslužje, da bi u 11 sati započela svečana sv. Misa.

Tema ovogodišnjeg susreta mladih vjernika na Širokom Brijegu bila je "Mir".

Poslije podne je bio program koji su pripremili mladi. Na početku je nastupila grupa "Dominik" iz Splita, a iza njih su nastupili mladi iz naše biskupije. Iako se za ovaj program nismo posebno pripremali, on je bio dobro prihvaćen. Širokim Brijegom razlijevao se zvuk naših tamburica, a zaigrali smo i naše narodne igre.

Sutradan, u nedjelju 27. srpnja, otišli smo u Blagaj, tj. na vrelo rijeke Bune. U 11 sati bila je sv. Misa u župnoj crkvi u Blagaju koju je predvodio fra Slavko Barbarić. Poslije sv. Mise također smo izveli prigodni program. Na obali rijeke Bune domaćini su pripremili ručak za sve goste i župljane župe Blagaja. Tako smo u prijateljstvu proveli još nekoliko sati, a potom smo krenuli kući.

Stipe i Marinko

PORUKA BRATU

U svetom hramu tišina vlada,
Al' te jedno srce zove,
Zove te da se pokloniš
Kristu Bogu svome.

Idi brate i zahvali
Za život, sreću, zdravlje,
Zahvali mu za boli i rane
Koje je podnio za te.

Odlaziš pun ganuća,
Klanjaš se Bogu svom
I u tišini srca svoga
Osluškuješ što ti govori On.

Ljubavlju nježnom i iskrenom
On te kroz život prati,
Uzdaj se u Njega samog,
Utjehu ćeš u Njem naći.

Kada kreneš pogrešnom stazom,
On se pita - gdje lutaš i za te se brine
I sa križa vapije:
"Ne napuštaj me, vrati se, sine"!

On koji je za te život dao
I koji je svoju krv prolio,
On pobjednik smrti i tame vječne
Uči nas kako život vječni da steknemo.

Ljubav, praštanje, molitva
Nek to bude pravilo života tvog,
Time nek ti je ispunjena duša sva,
Jer to od tebe traži Bog.

U svom pozivu ustrajan budi,
Ne daj se, odupri se zlu,
Ako te napadnu sveg svijeta ljudi
Ti budi hrabar, jer s tobom je Bog.

Tj.

ŠTO MLADI ATEISTI MISLE O CRKVI

Među ljudima, s kojima živimo i radimo, ima i takvih kojima ne smijemo reći da smo vjernici, odnosno da idemo u crkvu. Bojimo se da će nas prezreti, da će nas ismijati, da nas neće razumjeti. S druge strane ne smijemo ih pitati za mišljenje, jer se plašimo njihovog odgovora i rasprave s njima.

Jednog dana ušla sam u jednu subotičku diskoteku u kojoj se okupljaju mladi i upitala neke od prisutnih za mišljenje o Crkvi. Mlade sam jedva uspjela nagovoriti da otvoreno o tom pričaju.

Jedna djevojka (17 godina), dijete prosvjetnih radnika, na moje pitanje je odgovorila: "Ponekad odem u crkvu, ali samo da vidim i čujem orgulje, jer mi je to božanstveno, ali moji roditelji su ateisti pa ne daj Bože da to saznaju.

Jedan mladić (18 godina) bio je kratak: "Ma to su izmišljotine, ne vjeruješ ti valjda u to?"

Njegov prijatelj me je prezrivo pogledao i dobacio: "Ta tvoja Crkva meni ne znači ništa. Za mene nitko nije morao umrijeti. Ja ne smatram grijehom to što pijem i što se provodim. Kad ću, ako ne sad? Za koju godinu ja ću sam sebi biti "bog i batina".

Jedna simpatična djevojka je odgovorila: "Meni je lijepo otići u crkvu, na pr. za Božić. Oduševljena sam atmosferom koja tamo vlada, ali nisam pomišljala da budem deo te mase. Ko zna? Možda ipak postoji taj Bog!"

Jedna druga (18 godina) priznala je da je razmišljala o tome kako ipak puno ljudi odlazi u crkvu, ali misli da su to neki neobrazovani ljudi.

Moj novi sugovornik bio je jedan visoki osamnaestogodišnji mladić. On je rekao: "U mojem društvu Bog se spominje samo u psovka, za drugog Boga nisam čuo".

Jedna učenica je odgovorila: "Moji starci su ateisti. Za sebe nemam što reći. Niti vjerujem, niti ne vjerujem".

Mladi iz Bačke kod crkve u Blagaju ispod spomen ploče

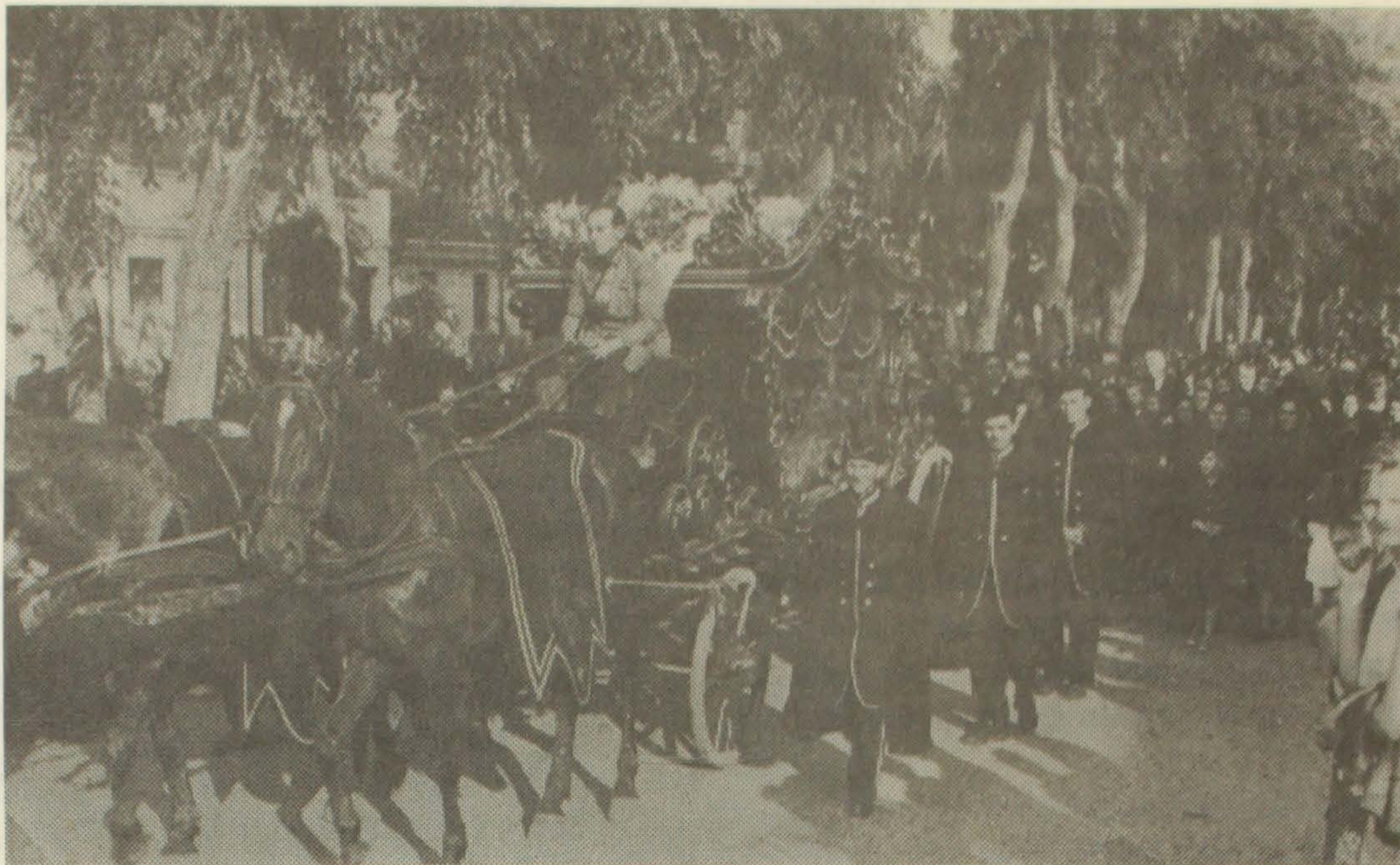
I tako ateisti, ljudi bez vjere, s kojima se neprestano družimo, o Crkvi, Bogu, vjeri razmišljaju nezainteresirano. A i mi kao da smo ravnodušni i dozvoljavamo da sve ostane onako kako jest. Zanimljivo je da mi živimo sa ovakvim ljudima, a da nikada o ovim pitanjima s njima nismo razgovarali. Mi mladi morali bismo pokazati malo više aktivnosti, malo više moliti za njih, imati malo više ljubavi prema njima, a najviše moramo svojim životom svjedočiti za Krista i tako svojim primjerom biti izazov i poticaj i njima.

Jasna

Mladi iz Bačke u crkvi Presv. Trojstva u Blagaju

S O M B O R

TRIDESETA OBLJETNICA SMRTI SLUGE BOŽJEGA
OCA GERARDA TOME STANTIĆA KARMELIĆANINA

Sahrana o. Gerarda Tome Stantića u Somboru 1956.

Mala hrvatska provincija karmelićana dostojno je obilježila 30. obljetnicu smrti sluge Božjega oca Gerarda.

23. lipnja poslije podne u 17, 30 sati u crkvi karmelićana u Somboru priređena je medidativna večer na mađarskom jeziku. Mladić i djevojka čitali su odabrane tekstove koje je napisao sluga Božji, a sve je bilo popraćeno glazbom i pjesmom uz orgulje, što je izveo katedralni zbor "Sveta Terezija" iz Subotice pod ravnanjem vlč. Josipa Miocsa. Zatim je vlč. Imre Ehmann održao predavanje o ocu Gerardu.

Istu večer, u 18, 30 sati bila je svečana koncelebracija na mađarskom jeziku, koju je predvodio subotički biskup msgr. Matija Zvekanović s mađarskim svećenicima, a sudjelovali su provincijal karmelićana o. Jakov Mamić i vicepostulator o. Ante Stantić. Na Misi je bilo preko 400 duša.

24. lipnja, na blagdan sv. Ivana Krstitelja, kada je i smrtni dan oca Gerarda, poslije podne u 17, 30 sati u karmelićanskoj crkvi priređena je medidativna večer na hrvatskom jeziku. Mladić u bunjevačkoj narodnoj nošnji čitao je odabrane tekstove oca Gerarda. Sve je bilo popraćeno glazbom na orguljama, flautom i violinom, te pjesmom u izvođenju katedralnog zbora "Albe Vidaković" iz Subotice pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić. Zatim je o. Ante Stantić, vicepostulator za proglašenje blaženim o. Gerarda, održao predavanje o o. Gerardu.

Istu večer, u 18, 30 sati bila je svečana koncelebracija na hrvatskom jeziku, koju je predvodio subotički biskup msgr. Matija Zvekanović s provincijalom karmelićana o. Jakovom Mamićem i o. Antom Stantićem, te hrvatskim svećenicima. Na sv. Misi i meditativnoj večeri bilo je oko 400 duša.

Za obadvije sv. Mise i za meditativnu večer došli su hodočasnici iz Subotice, Đurđina, Tavankuta, Moravice, Sonte, Bačkog Monoštora, Bačkog Brega, Bača i okolice. Atmosfera je bila tiha, sabrana i sve je odisalo ozbiljnošću i velikom radošću što imamo našeg sina kandidata za oltar u ovoj godini kada slavimo 300. obljetnicu naše crkvene obnove u Bačkoj.

Molimo Boga da čudesnim zahvatima proslavi svoga slugu oca Gerarda. Utječimo se ocu Gerardu u svim svojim duhovnim i tjelesnim potrebama. Budimo uporni i ustrajni u molitvi. Moramo zazivati oca Gerarda molitvom i poklicima da nas zagovara pred Bogom i moli s nama.

Ako dobijemo milost ili kakav čudesan zahvat u svojim molitvama i prošnjama, ili kakvo ozdravljenje, prijavimo sve to svome župniku i skupa s njim prijavimo sve to u Vicepostulaturu oca Gerarda, 41000 Zagreb, Česmičkoga 1, ili u samostan karmelićana, 25000 Sombor, Park heroja 3.

o. Mato Miloš, karmelićanin

SUBOTIČKI BISKUP
MSGR. MATIJA ZVEKANOVIĆ
U CANADI

Na poziv hamiltonskog župnika Mons. Stjepana Šprajca i njegovog kapelana o. Marijana Mihokovića u svoj prvi pastoralni posjet Sjevernoj Americi i hrvatskim župama Južnog Ontarija u Canadi doputovao je 8. srpnja naš biskup Msgr. Matija Zvekanović u pratnji svog tajnika vlč. Istvána Koncza.

Biskup se u Canadi zadržao tri tjedna i kroz to vrijeme imao je obilan program.

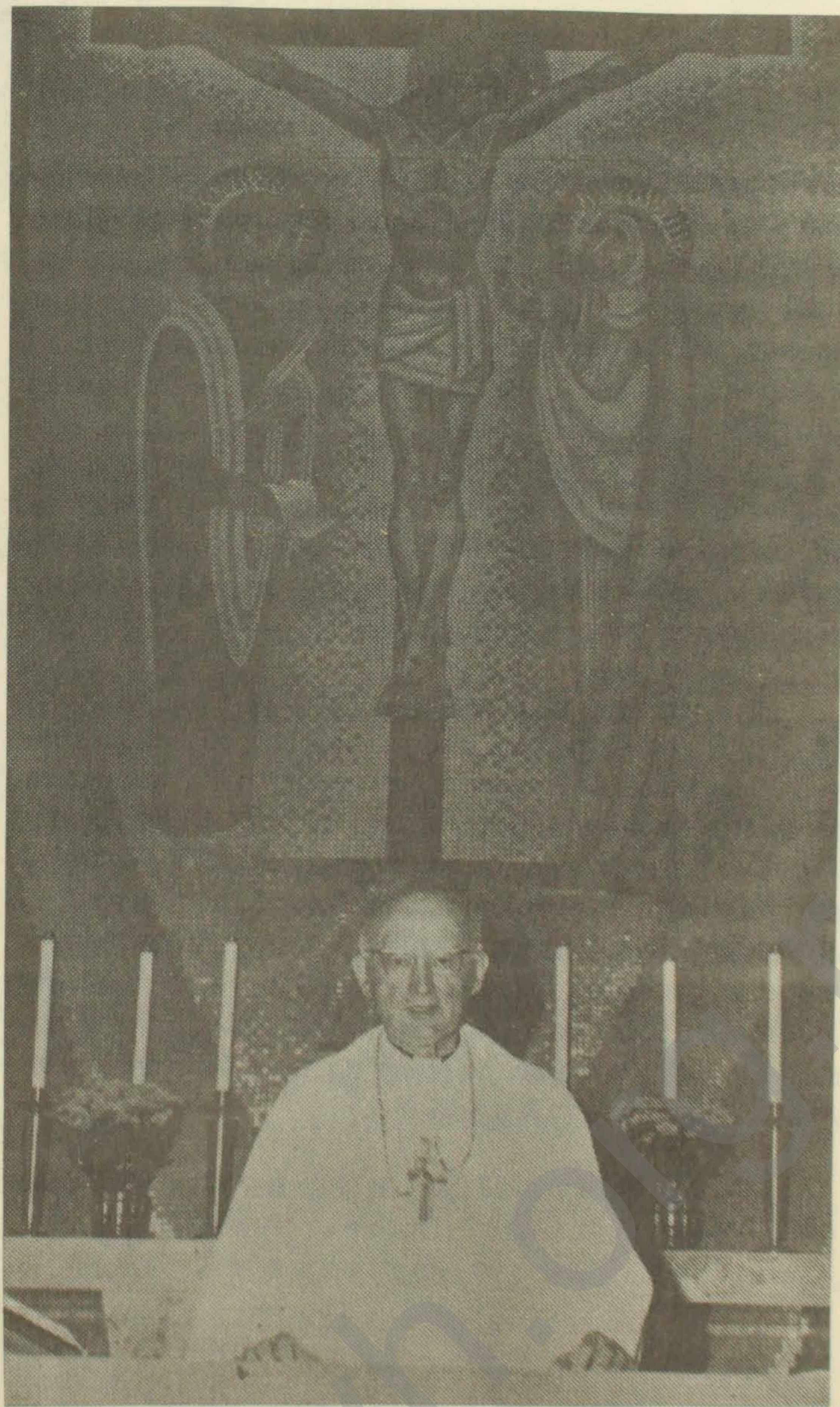
U nedjelju 13. srpnja, biskup je predvodio koncelebriranu Sv. Misu na prvoj proslavi blagdana Majke Božje Bistričke koji su hrvatski biskupi ustanovili prošle godine kao trajni spomen na protekla jubilara slavlja pokrštenja Hrvata, a koji se svake godine treba slaviti na 13. srpnja. Slavlje je održano na zemljištu hrvatske župe sv. Križa iz Hamiltona u parku "Hubert Klembas" u Smithvilleu, nedaleko Hamiltona. U procesiji je dvoje mladih iz Hamiltona nosilo novu sliku Majke Božje Bistričke. U homiliji je biskup istaknuo važnost ovog blagdana i bistričkog svetišta, hrvatskog nacionalnog marijanskog svetišta, duhovnog marijanskog središta cijele naše domovine. Poslije propovijedi biskup je u ime svih pročitao Zavjetnu molitvu Majci Božjoj. Misu su koncelebrirali biskupov tajnik vlč. Koncz i hamiltonski kapelan o. Franjo Šprajc, a kasnije su se slavlju pridružili i o. Drago Petranović, penzionirani svećenik iz Niagara Fallsa, i o. Vladimir Živčić, kapelan u kanadskoj župi u St. Catharinesu. Pod misom je pjevao župni mješoviti zbor, a svirala je mlada orguljašica iz Hamiltona Andrea Rački. Uz biskupa i njegovog tajnika, gost iz domovine na ovom slavlju bila je i obitelj Dubrović iz Zagreba, poznatiji kao grupa "5 D".

U nastavku svog boravka u Kanadi subotički biskup Matija Zvekanović sudjelovao je u duhovnoj obnovi i na pastoralnom sastanku u hrvatskoj župi sv. Križa u Hamiltonu, gdje su se 15. srpnja okupili naši pastoralni radnici Istočne Kanade i New Yorka. Bio je to od rujna prošle godine deseti takav susret. Biskup Zvekanović govorio je o ulozi tijela u čovjekovu otkupljenju, a potom se razgovaralo o predstojećoj Biskupskoj sinodi o laicima ...

Na treću nedjelju srpnja (20. VII.) okupilo se do 9000 hrvatskih vjernika s područja Ontarija u svetištu Kanadskih mučenika u Midlandu. Ovo slavlje predvodio je također naš biskup Matija Zvekanović. Program slavlja sastojao se od pokorničkog bogoslužja, kojem je prethodio koncert grupe "5 D" iz Zagreba. Zatim su se svi okupili oko vanjskog oltara Crne Gospe Čenstahovske, gdje je sve nazočne u ime Organizatora ovogodišnjeg hodočašća pozdravio Marijan Mihoković, a zatim i čuvar svetišta o. Farell. Svetište Kanadskih mučenika čuvaju oci Isusovci, jer su kanadski mučenici, koji su kao misionari stradali na obali Huronskog jezera od Indijanaca, bili isusovci. Čuvar svetišta istaknuo je u svom pozdravu da je hrvatski hodočasnički skup dosad najveći, ne računajući onaj skup kad je u Midlandu prije dvije godine bio papa Ivan Pavao II.

Biskup Zvekanović je okupljenim vjernicima uputio poruku riječima: "Pozvan iz Hamiltona da predvodim Euharistiju na 34. godišnjem hodočašću Hrvata katolika u Midland, Ontario, rado se odazvah i radi mučenika koji krvlju zapečatiše svjedočanstvo Kristovoj vjeri - a kojih se rado sjećam još iz studentskih dana, a i da prenesem pozdrave hrvatskih biskupa svoj braći i sestrama koji u ovim krajevima žive, te osobnim i zajedničkim životom ispovijedaju i svjedoče svoju vjeru".

Nakon hodočasničkog skupa u Midlandu biskup je pohodio u pratnji tajnika i o. Franje Šprajca mjesto gdje su živjeli prvi misionari mučenici i mjesto gdje je Sv. Otac slavio Misu.

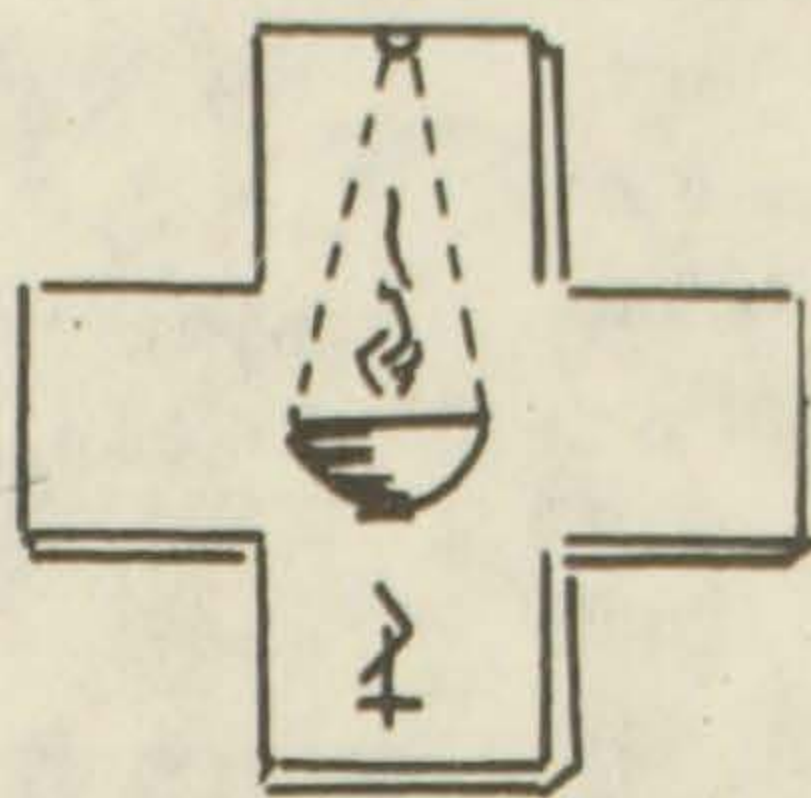

Biskup M. Zvekanović u Windsoru u Canadi

Iz Hamiltona biskup je pohodio i hrvatske župe u Missisaugi, Lackawanni i Kitcheneru. U Windsoru je 18. srpnja slavio misu, a u Oakvilleu 26. srpnja, te u Torontu 27. srpnja. Bile su sve to prilike za susret s našim tamošnjim vjernicima. Pohodio je i hrvatske redovnice dominikanke u Sherbrooku i West Senci. Pohodio je i njemačke vjernike doseljenike iz Bačke, u Windsoru, zatim mađarsku župu u Hamiltonu te mađarske redovnice u Torontu.

U Staračkom domu u Hamiltonu pohodio je oca našeg svećenika i glavnog urednika "Bačkog klasja" vlč. Lazara I. Krmpotića.

U SPOMEN BELI BAČLIJI (1914 – 1986)

Dne 26. kolovoza 1986. godine poslije podne u 3 sata "zamjenio je zemaljski život s vječnim" u svojoj 73. godini, okrijepljen sakramentima umirućih, poslije duže i teške bolesti, odvjetnik Bela Bačlija. Njegovi posmrtni ostaci izloženi su 28. kolovoza u kapeli "Peić" na Bajskom groblju u Subotici. Na vijest o njegovoj smrti okupilo se puno svijeta na Bajskom groblju. Svetu misu zadušnicu služio je subotički biskup Msgr. Matija Zvekanović. S biskupom su Sv. misu za pokojnika služili i katedralni župnik Stjepan Beretić, te župnik župe sv. Jurja Blaško Dekanj. Uz mnoštvo svijeta, među kojima su bili brojni subotički odvjetnici, na sprovodu su bili gotovo svi svećenici iz Subotice i okolice, mnoge časne sestree i franjevci. Umro je čovjek koji je uvelike zadužio mnoge Subotičane, a posebno Crkvu.

Bela Bačlija rodio se u subotičkoj župi sv. Roka 18. ožujka 1914. godine. Kao gimnazijalac subotičke gimnazije i kao student Pravnog fakulteta, našao je vremena i za to da kao orguljaš prati Sv. Misu u crkvi sv. Roka, kao i u kapeli u Aleksandrovu. Pložio je i kantorski ispit. 1940. godine Pokojnik je diplomirao na Pravnom fakultetu u Subotici. Radio je kao direktor "Putnika". 11. lipnja 1949. sklopio je, u subotičkoj katedrali sakrament ženidbe s Katom Mačković. 1953. godine daje svečano obećanje u Advokatskoj Komori Vojvodine, pa je sve do danas djelovao kao viđen i cijenjen odvjetnik u Subotici.

Od 13. ožujka 1963. godine Bela Bačlija je bio načelnik Rimokatoličke Crkvene Općine sv. Terezije u Subotici. Kroz pet ponovljenih mandata stajao je na čelu Pastoralnog vijeća katedralne župe. 23. godine obnašao je najzauzetije i najpredanije tu časnu službu. Bio je pravi odvjetnik ne samo svoje katedralne župe, nego i gotovo cijele nam Subotičke biskupije. Nesebično i požrtvovno, s velikom ljubavi bio je pravni savjetnik i pomoćnik subotičkog biskupa.

U nedjelju 20. srpnja u radio - programu "Hrvatska Straža", u nedjeljnom programu hrvatskih župa, bio je objavljen razgovor sa subotičkim biskupom. On se također susreo s mjesnim biskupom Tonnosom, sa svećenicima podrijetlom iz Subotičke biskupije, a pohodio je i neke obitelji koje su doselile iz Subotice.

Obitelj Luke i Stanke Vojnić je na osobit način izrazila svoje zadovoljstvo biskupovom posjetom. Pisali su mi: "Preuzvišeni biskup Zvekanović i njegov tajnik su nam počastili kuću svojim posjetom. Dok su bili kod nas, činilo nam se kao da je najdraža rodbina s nama".

Prema "Glasu koncila", 1986,
br. 36. str. 7. i br. 37. str. 5.

priredio
Andrija Anišić

U homiliji svete mise zadušnice biskup je istakao zajedničku nam vjeru u uskrsnuće. Dirljivo, toplim riječima zahvalio je pokojniku za njegov predani rad, izražavajući svoje "susosjećanje i sućut" udovici Kati, pokojnikovim sestrama i rodbini.

Nad grobom je govorio katedralni župnik u ime Pastoralnog vijeća župe sv. Terezije i dr Tošo Išpanović u ime Organizacije advokata u Subotici. Biranim riječima potcrtao je stručnost, etičnost i korektnost odvjetnika Bele Bačlije. Oprostio se od voljenog kolege, koji je ostavio svijetli trag ostajući u uspomeni koja, kako je rekao, "nema tamnih mrlja!" Bio je razborit, staložen, a s ljudima pristupačan, druželjubiv. Istakao je i to da je pokojnik bio vjeran sebi i svojim uvjerenjima, pa stoga i valjan i cijenjen čovjek.

I pravo je rekao dr Išpanović. Bela Bačlija bio je dosljedan čovjek. Nikada nije propustio nedjeljne svete mise. Za usluge Crkvi nikada nije tražio novčane nagrade. Pomažući siromašnjima, nije mu znala ljevica što daje desnica. S velikom pobožnošću i živom vjerom pomirio se s Gospodinom. U punoj svijesti zatražio je i primio Svetu pomast. Primio je svetu Pričest. S molitvom i vjerom na usnama predao je svoju dušu Stvoritelju.

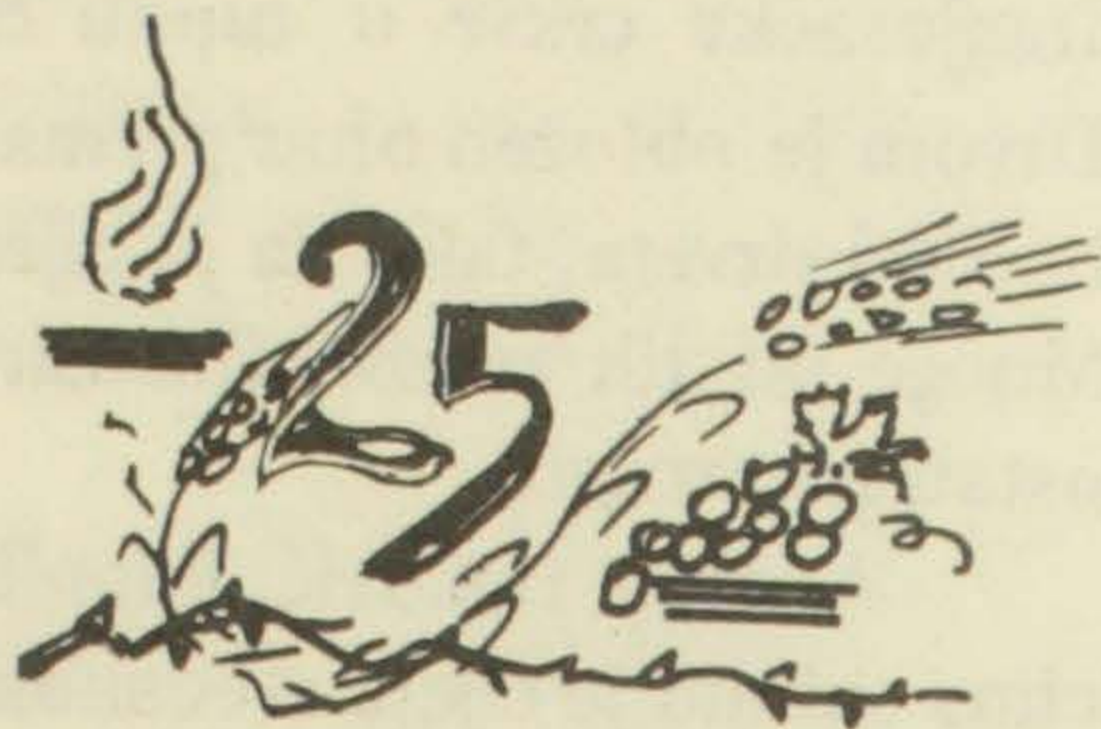
Stoga je njegov župnik u nadgrobnom govoru mogao istaći, kako je u Beli Bačliji izgubio predanog suradnika i uglednog čovjeka. U njemu smo, rekao je "puno dobili, puno imali, puno izgubili!" Zaželio je župnik da nam Gospodin dade kako bi pokojni Bela Bačlija bio Isusovo pšenično zrno, koje će pavši u zemlju donijeti župi i Biskupiji stostruki plod.

Na pokojnikov grob položeni su mnogi vijenci. No dogodilo se nešto, što je za veliku utjehu ožalošćenju udovici: našlo se prijatelja, koji su umjesto vijenca na grob dali služiti svete mise za pokojnika.

Laka mu zemlja! Počivao u miru!

SVEĆENIČKI JUBILEJI

Nekoliko naših svećenika slavi ove godine srebrni odnosno zlatni jubilej svog svećeničkog života. Kao uvod u ta slavlja donosimo izvještaj o slavlju jednog srebrnog jubileja iz prošle godine.

VLČ. G. JOSIP MILOŠ – 25 GODINA SVEĆENIK

21. srpnja 1985. godine radovala se župska zajednica na Kelebiji u župi koja nosi ime "Razlaz apostola". Razlog njihovog slavlja bio je velik. Toga dana njihov duhovni pastir, župnik, vlč. Josip Miloš slavio je, skromno, 25. godišnjicu misništva – 25 godina služenja nebeskome Ocu i vjernicima naše biskupije.

Ovaj jubilej proslavljen je skromno sa sv. Misom koju je slavljnik predvodio sa još dvojicom svećenika. Propovjednici na ovoj sv. Misu bili su Ehmann Imre, župnik sv. Križa u Subotici - na mađarskom jeziku, a Ivica Prčić, sadašnji monoštorski župnik, na hrvatskom jeziku. Obojica propovjednika istakli su veličinu svećeničke službe i smisao služenja Bogu i narodu.

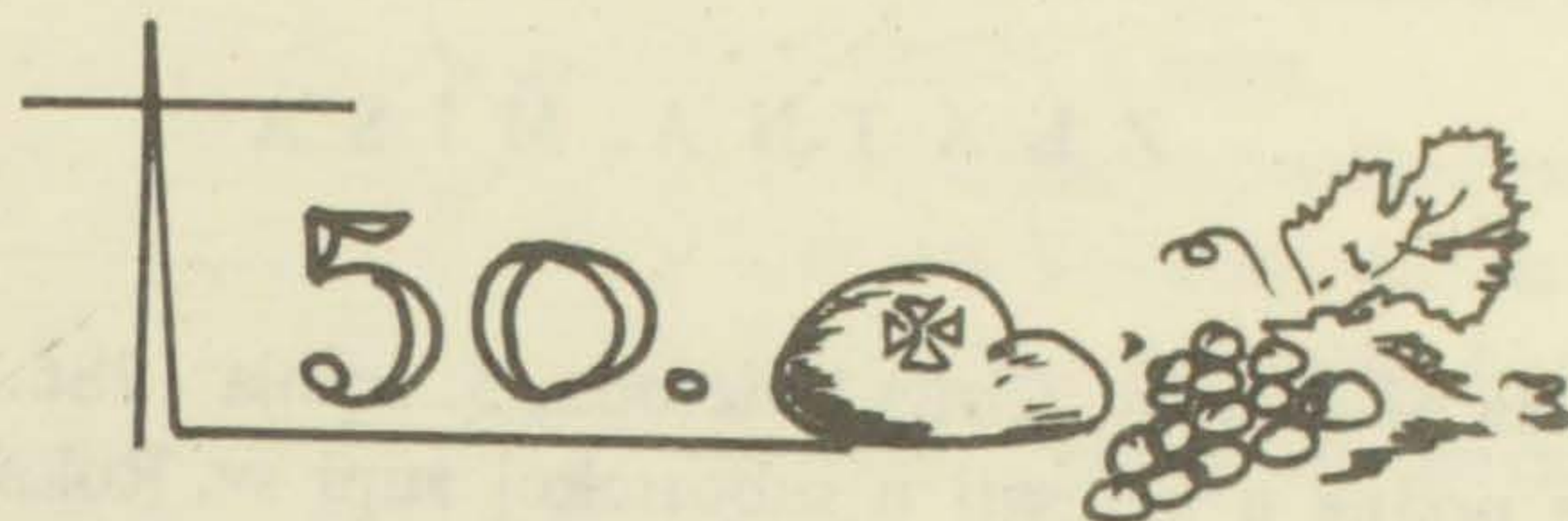
Josip Miloš rođen je u Sonti 28. siječnja 1934. godine od oca Antuna i majke Janje Šegrt. Odrastao je u obitelji koja je imala šestoro djece. Osnovnu školu pohađao je u Sonti. Nižu gimnaziju u Somboru, a više razrede gimnazije od 1948 - 1953. godine u ineterdijecezanskom sjemeništu na Šalati u Zagrebu. Godine 1953. odlazi na odslužnje vojnog roka. Studij teologije započinje 1955. godine na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, koji uspješno završava 1961. godine. Sv. red đakonata primio je 18. III. 1960. godine u Zagrebu polaganjem ruku blagopokojnog kardinala Franje Šepera. Sv. red svećeništva po rukama subotičkog biskupa Matije Zvekanovića primio je u Sonti 29. VI. 1960. godine. Nakon toga vraća se u Zagreb da dovrši svoje studije. Krajem 1960. godine umire župnik u Tavankutu, Ivan Lebović i od polovine decembra te godine pa sve do Uskrsa 1961. Josip Miloš biva privremenim upraviteljem župe u Tavankutu zajedno sa Tomicom Bukvićem, tadašnjim đurđinskim župnikom.

Godine 1961. postavljen je za kapelana u župi sv. Roka u Subotici i ujedno vikarom u Aleksandrovu. 1962. godine postavljen je za privremenog upravitelja župe u Bačkoj Palanci, a uz to brinuo se i za pet vikarija u okolino ove župe. Tu ostaje sve do 1964. godine, kad ga biskup imenuje vikarom na Kelebiji i duhovnim pomoćnikom sv. Terezije u Subotici, a ujedno vrši i službu biskupskog ceremonijara u katedrali.

Godine 1966. kratko vrijeme je privremeni upravitelj župe u Temerinu, a od 26. XI. 1966. pa do 1. X. 1969. godine upravitelj je župe u Šupljaku i Hajdukovu. Poslije toga prelazi za župnika u Vajsku i Bođane gdje ostaje sve do 1983. godine. Nakon toga postavljen je za župnika na Kelebiji i ujedno vrši odgovornu službu biskupijskog arhivara.

Kako vidimo naš Slavljnik proveo je svoj dosadašnji život na različitim župama naše biskupije. Svugdje je ostavljao duboki trag svog neumornog rada. Svojim primjerom hrabrio je i poticao mnoge svoje vjernike. Poželimo mu da i dalje nastavi sa svojim zauzetim radom u Božjem vinogradu.

Ivica Prčić

ZLATOMISNIČKI JUBILEJ IVANA TOPALIĆA

Bački arhiprezbiter, umirovljeni župnik i dekan bački Ivan Topalić proslavio je 50. obljetnicu svoga svećeničkoga služenja u župnoj crkvi sv. Pavla u Baču, dne 10. kolovoza 1986. godine u 10, 30 sati. Ovaj skromni i vrijedni navjesticitelj Evanđelja, djelatelj Božjih tajni i sabiratelj zajednice, djelovao je tokom ovih pedeset godina u Subotici kod sv. Jurja, kao kapelan, zatim kao duhovnik gradske bolnice i neko vrijeme je u tom svojstvu upravljao i vikarijom Aleksandrovo (danas župa Marije Majke Crkve). Zatim je proboravio gotovo dvanaest godina kao župnik u Vajskoj i Bođanima. Nakon toga je bio osamnaest godina župnik u Baču, a od toga vremena desetak godina bio je i dekan bačkoga dekanata, a pred umirovljenjem imenovan je bačkim arhiprezbiterom; ovaj naslov mu je ostao i nakon umirovljenja, a to se dogodilo prije devet godina. Od tada boravi u subotičkom svećeničkom domu "Josephinum".

Svečanost je započela svečanim ulazom slavljnika i područnog klera, te gostiju među kojima je bio i dr. Marin Šemudvarac, župnik sv. Roka u Subotici, rodom iz Bača, koji također ove godine slavi svoj zlatni jubilej svećeništva. Pred oltarom su slavljnika pozdravila djeca stihovima koje je za tu zgodu složila Ivkica Ognjanov, a zatim su ga pozdravili predstavnici bačke i vajštanske crkvene općine, a na koncu ga je pozdravio sadanji bački dekan Lazar Ivan Krm-potić na četiri jezika u ime cijeloga dekanata, posebno zahvalivši slavljniku za sjajan primjer svećeničkog života i za bratsku ljubav koju je uvijek svjedočio prema braći svećenicima.

Homiliju je održao bački dekan na temelju koncilskog dokumenta o svećeničkom životu i radu. Na kraju je posebno pozvao sve prisutne i svećenike i roditelje i mlade da svako u svom staležu poradimo kako bi broj svećeničkih kandidata u našoj mjesnoj Crkvi porastao. Spomenuo je da je prije pedeset godina sam Bač dao Crkvi četiri svećenika, a sada cijeli dekanat ima jednog kandidata. Prije 50 godina biskup Budanović je zaređio 21 svećenika, a ove godine smo imali samo jednog mladomisnika. Svećenici životom, roditelji efikasnom željom, a mladi spremnim odgovorom na Božji poziv mogu pomoći da se problematika zvanja naše biskupije, koja je veoma akutna i za koju nismo bez krivnje svi pomalo.

Na koncu sv. Mise, nakon što je dr Šemudvarac pročitao biskupovu pismenu čestitku, slavljenik se zahvalio svima

koji su pripremili ovo slavlje od župnika Slavka Večerina, sestara Naše Gospe, koje žive u gradu, do pjevača i mladih koji su se također zauzeli da svečanost bude intimnija.

Bačka župna crkva je za ovu zgodu temeljito obnovljena. Stara slika obraćenja apostola Pavla došla je ponovno na glani oltar. Stara krstionica iz 1766. godine prenesena iz franjevačke crkve u župnu crkvu dobila je vidno mjesto. Drvom je obložen oltar prema puku i napravljen je novi ambon od drveta, tako da je cijelo svetište stilski objedinjeno. Mnoge od tih radova finansirali su dobročinitelji koji žele ostati nepoznati.

Andrija Đaković, župnik iz Vajske sa svojim suradnicima snimio je cijelu svečanost na TV - video, što su uzvanici sa zahvalnošću poslije ručka i pogledali.

Z. K.

SUBOTICA

ZLATNA MISA

Na blagdan sv. Ćirila i Metoda, 5. srpnja 1986. godine poslije podne u pet sati u subotičkoj župi sv. Roka bilo je skromno, ali lijepo slavlje. Župnik dr Marin Šemudvarac slavio je svoju zlatnu Misu.

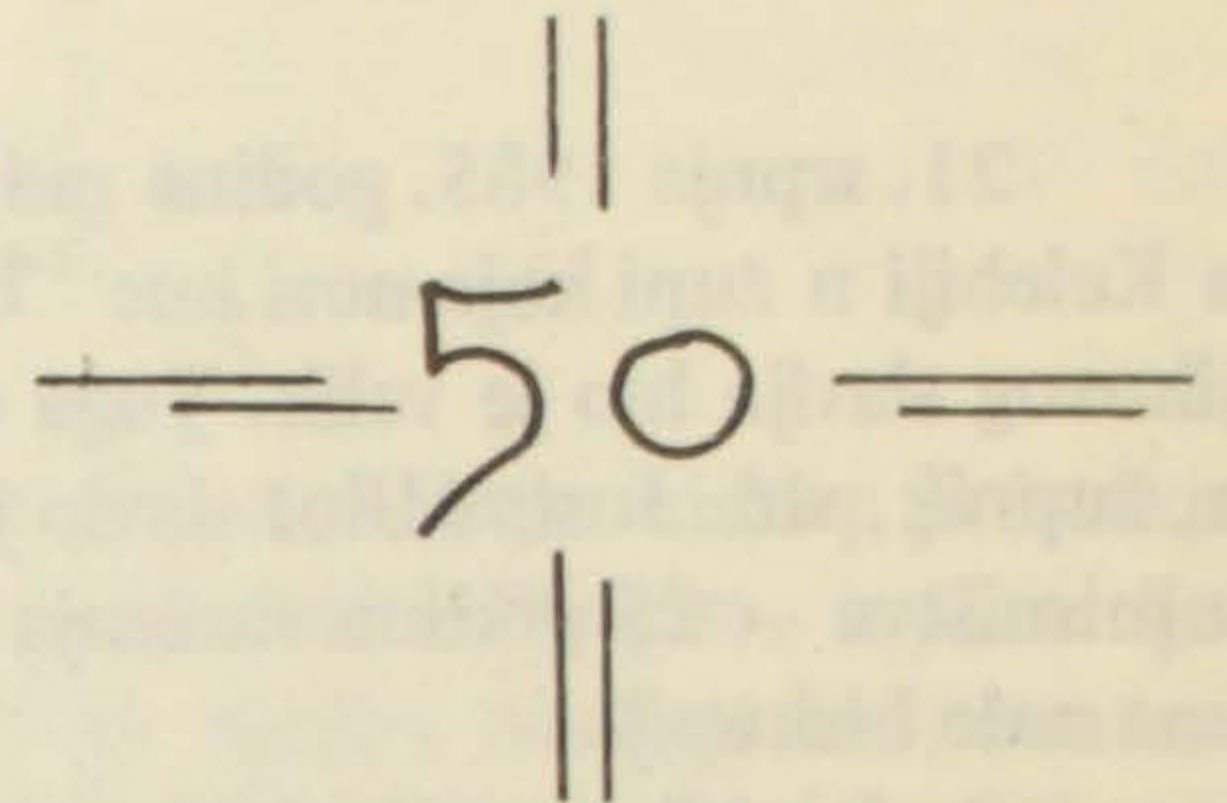
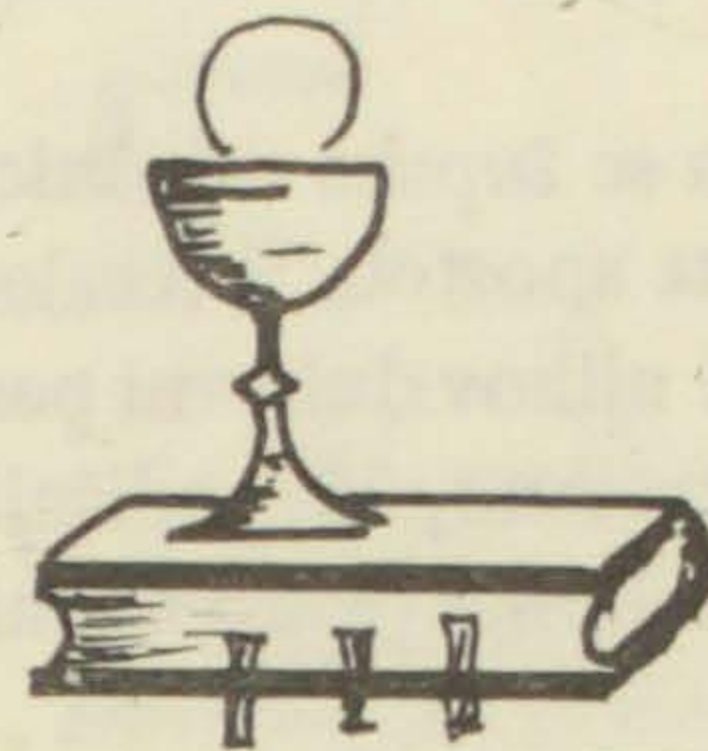
Prije sv. Mise procesija je ušla u crkvu. Slavljenika, biskupa i svećenike dopratili su mladići i djevojke u bunjevačkoj narodnoj nošnji i djevojčice u bjelini. Sve ih je pripremila s. Eleonora Merković.

Kad je slavljenik stigao do oltara, mladi su ga pozdravili prigodnim recitacijama, a zatim ga je pozdravio dekan vlč. Blaško Dekanj i iznio je najvažnije životne podatke iz dugog svećeničkog rada dr Marina Šemudvarca:

Rodio se 14. siječnja 1913. godine u Baču. Gimnaziju je završio kod o. isusovaca u Travniku. Bogosloviju je studirao u Zagrebu (I, II, V) i Đakovu (III, IV) u periodu od 1931. do 1936. godine. Za svećenika je zaređen od biskupa Lajče Budanovića u Subotici 29. lipnja 1936. godine. Kapelan je bio u subotičkoj crkvi sv. Terezije od 20. VII 1936. do 20. VII 1938. godine. U međuvremenu je bio i kateheta u subotičkoj Muškoj gimnaziji od 20. VII 1937. do 20. VII 1938. Poslije toga je s grupom mladih svećenika (Aleksa Kokić, Albe Šokčić, Marin Vakoš i dr) otišao u Zagreb na studij na Filozofskom fakultetu. Studirao je biologiju i kemiju pripremajući se za profesora na katoličkoj gimnaziji koju je biskup L. Budanović namjeravao otvoriti u sjemeništu "Paulinum" koje je osnovao u Subotici (današnja ulica Matije Gupca, br. 8 - 10).

Ti se lijepi planovi nisu ostvarili i profesor Marin Šemudvarac je od 1941. do 23. VII 1962. godine predavao u gimnaziji u sjemeništu na Šalati u Zagrebu. U tom periodu na Bogoslovskom fakultetu u Zagrebu je stekao znanstveni stupanj doktorata.

Kad je biskup Matija Zvekanović osnovao novo sjemenište "Paulinum" 1962. godine u Subotici, dr Marin Šemudvarac bio je prvi direktor te nove gimnazije, a uz to je bio i

profesor u periodu od 23. VIII 1962. do 1976. godine. Od 1. listopada 1971. godine svoju profesorsku dužnost obavljao je kao župnik subotičke župe sv. Roka u kojoj sve dosada predano i s ljubavlju vrši odgovornu dužnost pastira.

Za sve vrijeme uz svoje profesorske i svećeničke dužnosti bavio se i kulturnim radom. Mnogo je učinio na pedagoškom polju jer je sudjelovao u odgoju više generacija učenika u Zagrebu i Subotici, od kojih su mnogi postali svećenici. Kao svećenik intelektualac stekao je zasluge u razvitku duhovnog i kulturnog života našeg naroda.

Poslije ovog pozdravnog govora počela je svečana sv. Misa našeg slavljenika.

Propovijedao je biskup M. Zvekanović, koji je istakao važnost i ulogu svećeničke službe u životu vjernika. Također je istakao veliki manjak svećenika u Subotičkoj biskupiji i naveo je kako prije 50 godina, kad je zaređen mladomisnik Marin Šemudvarac, biskup L. Budanović je zaređio 21 đakona za svećenika, a ove godine naša biskupija je imala samo jednog. Biskup je pozvao vjernike da mole da Gospodin pošalje poslanike u žetvu svoju.

Za ovu svečanost vjernici su svom župniku darovali novo misno ruho s izvezenom misnicom.

Poslije sv. Mise zlatomisnik je podijelio vjernicima svećani blagoslov, a na izlazu svi su dobili spomen sličice.

Kao gosti na ovoj svečanosti bili su biskup M. Zvekanović, dekan Blaško Dekanj, zlatomisnik Ivan Topalić i drugi svećenici i franjevci.

Vjernici su se okupili u lijepom broju želeći dati priznanje i zahvalu za sve što je dr M. Šemudvarac učinio kao profesor i župnik u svom dugom radu na opću korist. Također treba pohvaliti lijepo pjevanje crkvenog zbora.

Al - Be

VELIKO SLAVLJE U STAROM ŽEDNIKU

ĐURĐIN

PROSLAVA DUŽIJANCE

Žedničani su se 20. srpnja skupili u svoju crkvu sv. Marka da zajedno s gostima proslave četiri slavlja, a to su: 75. godišnjica posvećenja ove lijepe i velike crkve; godišnja žetvena svečanost "Dužijanca" koja se u toj crkvi slavi već niz godina. Vjernici ovog sela pridružili su se zajedničkoj proslavi jubileja 300. obljetnice obnovljenog crkvenog života među vjernicima Hrvatima u Bačkoj poslije seobe više grupa Bunjevaca i Šokaca u Bačku nakon oslobođenja tih krajeva od Turaka.

U okviru ovih slavlja sadašnji župnik u St. Žedniku vlč. Antun Miloš proslavio je svoj srebrni svećenički jubilej, t.j. 25. godišnjicu Mlade mise.

Za ova višestruka slavlja vjernici su se pripremili trodnevnom obnovom, u kojoj su sa svojim svećenicima razmišljali o prošlosti, sadašnjosti i budućnosti vjere i Crkve među našim narodom u Bačkoj.

Nedjeljno slavlje, 20. srpnja, Žedničani su podijelili s gostima iz Subotice i okolnih naselja. U goste im je došla i grupa mladih iz Ivankova u Slavoniji u svojoj lijepoj slavonskoj narodnoj nošnji pod vodstvom svoga župnika.

Prije sv. Mise u crkvu je svečano ušla procesija, u kojoj su bili svećenici i mladi Žedničani i gosti iz Ivankova u narodnim nošnjama. Bandaš i bandašica su nosili simbol Dužijance ove godine, a izradile su ga sestre Milodanović.

Zatim je bila mala svečanost s recitacijama, a član Pastoralnog vijeća je pročitao kratku povijest crkve u Žedniku od gradnje do danas.

Prije početka sv. Mise obavljen je blagoslov novog žita, a djevojke su podijelile klasove prisutnima u crkvi.

Euharistijsko slavlje je predvodio subotički župnik i dekan vlč. Blaško Dekanj, koji je na ovom slavlju zastupao odsutnog biskupa Matiju Zvekanovića.

U svojoj propovijedi vlč. B. Dekanj lijepo je protumačio značenje svakog od spomenutih jubileja u životu naših vjernika. Osobito je lijepo govorio o proslavi jubileja 300. obljetnice seobe Bunjevaca i Šokaca u Bačku, gdje su nastavili nov život na ovim ravninama, čuvajući svoje narodne tekovine i vjeru.

Također je govorio o važnosti ove crkve sv. Marka, oko koje je i u kojoj se odvija bogat duhovni život već 75 godina pod vodstvom njenih župnika.

Pozdravio je župnika slavljenika i poželio mu Božji blagoslov u daljem pastoralnom radu.

Poslije sv. Mise bila je predviđena zahvalna procesija oko crkve, ali zbog kiše nije održana. Pjevanjem pjesme zahvalnice "Tebe Boga hvalimo" završeno je ovo zahvalničko slavlje.

Poslije toga je žednička mladež zajedno s gostima izvela u crkvi mali program, pjevali su i recitali razne pjesme o svom zavičaju.

Ova lijepa i sadržajna svečanost u Žedniku jedna je od niza svečanosti u naseljima i u Subotici povodom proslave jubileja 300. godišnjice.

Al - Be

Ove godine sva naša proštenja i proslave Dužijance bile su uklopljene u opću proslavu jubileja 300. obljetnice obnovljenog crkvenog života vjernika Hrvata u Bačkoj i njihove seobe u te krajeve.

To možemo reći i za proslavu Dužijance u župi sv. Josipa radnika u Đurđinu, koja je dvadesetak kilometara udaljena od Subotice.

Dužijanca je davno nastala na bunjevačkim salašima kao obiteljska svečanost nakon žetve i zato je lijepo i slikovito da se i u naše vrijeme slavi u toj župi među salašima kao zahvalna svečanost za sve primljene darove u žetvi.

U Đurđinu je ovogodišnja, 51. Dužijanca proslavljena u nedjelju, 3. kolovoza sv. Misom u 10 sati. Euharistijsko slavlje predvodio je dr Vjekoslav Milovan, tajnik Biskupske konferencije Jugoslavije uz sudjelovanje vlč. Andrije Kopilovića i mjesnog župnika vlč. Marijana Đukića

Za vrijeme sv. Mise, u prikaznoj procesiji mladi su prinijeli plodove svojih njiva: kruh, žito, voće i spomen sliku od slame, koju su izradile naše poznate umjetnice Kata Rogić i Marija Ivković Ivandekić.

Poslije sv. Mise bila je zahvalna procesija pored crkve i s ostalim vjernicima sudjelovala je velika grupa oko četrdeset mladih u bunjevačkoj narodnoj nošnji pa su tako uveličali ovo slavlje koje naš narod slavi s velikom ljubavlju.

Istoga dana poslije podne u pet sati mladi su priredili u crkvi akademiju, na kojoj su recitali odlomke epa "Slava" koji je spjevao Blaško Rajić, župnik sv. Roka u Subotici za vrijeme drugog svjetskog rata dok je bio interniran u franjevačkom samostanu u Budimu. Ep ima 24 pjevanja. Radnja epa se događa u prvom stoljeću poslije Krista, a opisana je borba Rimljana i Germana protiv Slavena. Sadržaj epa je iz daleke prošlosti, ali ideje djela su veoma suvremene. Osobito je dirljiv završetak epa u kojem se ocrtava sva nježnost slavenske duše protkane dubokim kršćanskim sadržajima.

Između pojedinih odlomaka izvođači su pjevali duhovne šansone uz pratnju gitare. Treba osobito spomenuti lijepo solo pjevanje ovogodišnje đurđinske bandašice Ljiljane Dulić.

(Ovaj isti program mladi vjernici iz Đurđina izveli su i u somborskoj župi sv. Križa, te u subotičkoj župi sv. Roka).

Tako je završila ova lijepa svečanost Dužijance, koja je jednostavna po obliku, ali bogata i slikovita po svom sadržaju.

Za ovu proslavu Dužijance mladi i ostali vjernici pripremili su se trodnevnom duhovnom obnovom koju je vodio vlč. Andrija Kopilović, župnik u Aleksandrovu, u Subotici. Svi zajedno su molili i razmatrali o prošlosti, sadašnjosti i budućnosti vjere u našem narodu u Bačkoj u duhu proslave velikog jubileja 300. godišnjice.

Al - Be

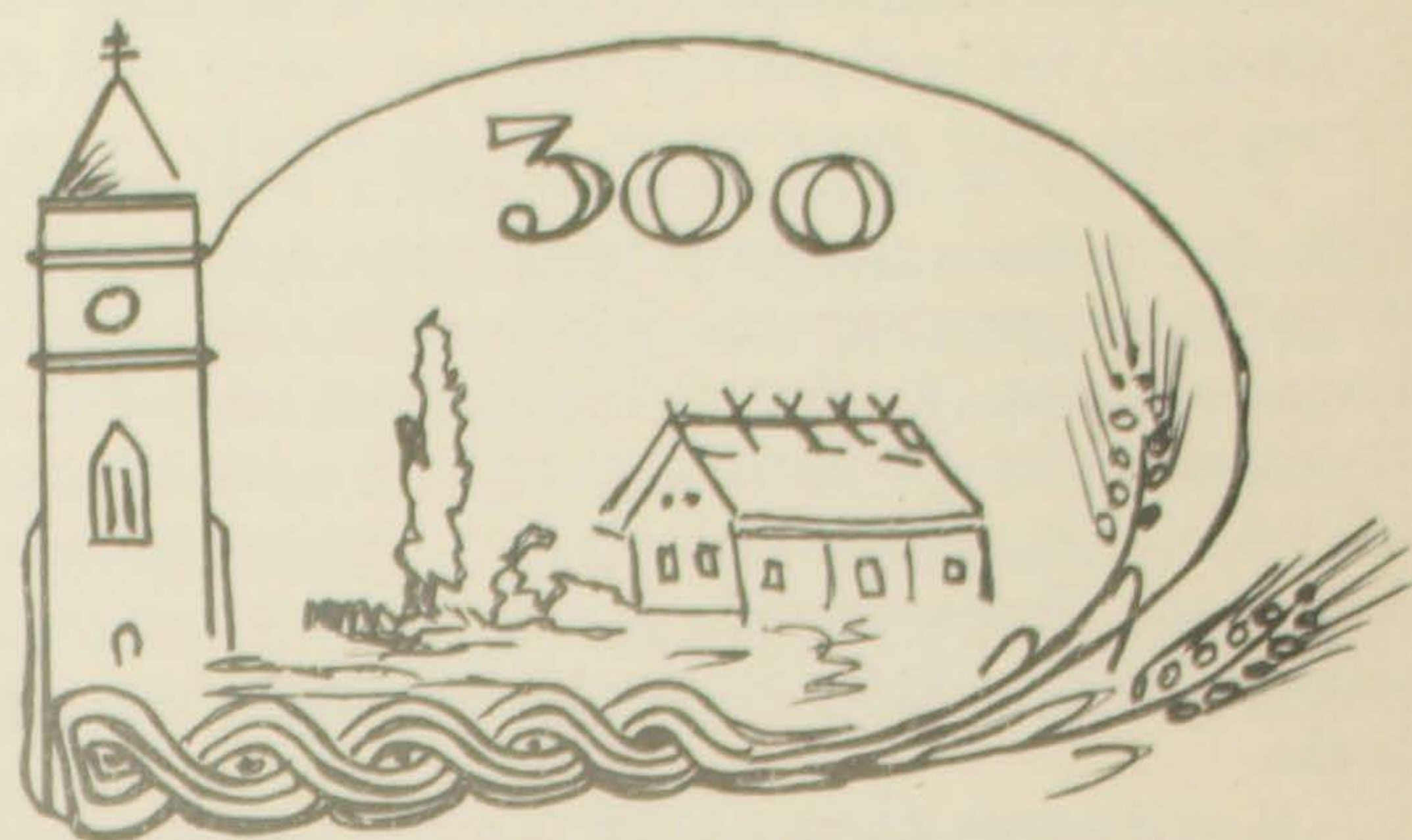
UREDNIŠTVO ČITATELJIMA

Ovaj svečani dvobroj „Bačkog klasja” najvećim dijelom je posvećen proslavi našeg velikog jubileja 300. obljetnice obnovljenog crkvenog života i seobe veće grupe Bunjevaca i Šokaca u Bačku poslije oslobođenja tih krajeva od Turaka.

Dragi čitatelji, sačuvajte ovaj svečani dvobroj vašega lista kao dragu uspomenu na te povijesne dane. Tada smo se kratko osvrnuli na svoju prošlost da upoznamo duhovnu i kulturnu baštinu, koja nam može dati smjernice za našu sadašnjost i budućnost.

Dragi čitatelji, pokažite ovaj svečani dvobroj vašim mladim članovima obitelji i poznanicima da se i oni upoznaju s njegovim bogatim sadržajem i da steknu nova znanja o našem narodnom bogatstvu.

UREDNIŠTVO

P O Z I V

PRIJATELJIMA I DOBROČINITELJIMA!

DRAGI ČITATELJI!

Uredništvo priprema Vaš kalendar „SUBOTIČKU DANICU”. Dočekajte njeno objavljivanje i primite je u Vaš dom, pa neka svima posluži kao korisno i zabavno štivo.

„SUBOTIČKA DANICA” je bogata sadržajem i zato neka ovaj naš kalendar uđe u svaku našu kuću.

DRAGI PRIJATELJI!

NEKA U SVAKU NAŠU KUĆU DOĐU VAŠI PRIJATELJI, LIST „BAČKO KLASJE” I KALENDAR „SUBOTIČKA DANICA”.

DRAGI PRIJATELJI

ČITAJTE I DRUGIMA PREPORUČITE LIST „BAČKO KLASJE” I KALENDAR „SUBOTIČKU DANICU”!

Uredništvo „BAČKOG KLASJA” i „SUBOTIČKE DANICE” čini velike napore da do Vas dođu ova izdanja. Stalne poteškoće stvara veliko poskupljenje tiskarskih i drugih troškova pa zato prodajna cijena ne može slijediti novčane izdatke za objavljivanje.

Ne možemo mnogo povećavati prodajnu cijenu, jer bi bila za mnoge čitaoce nepristupačna i prevelika.

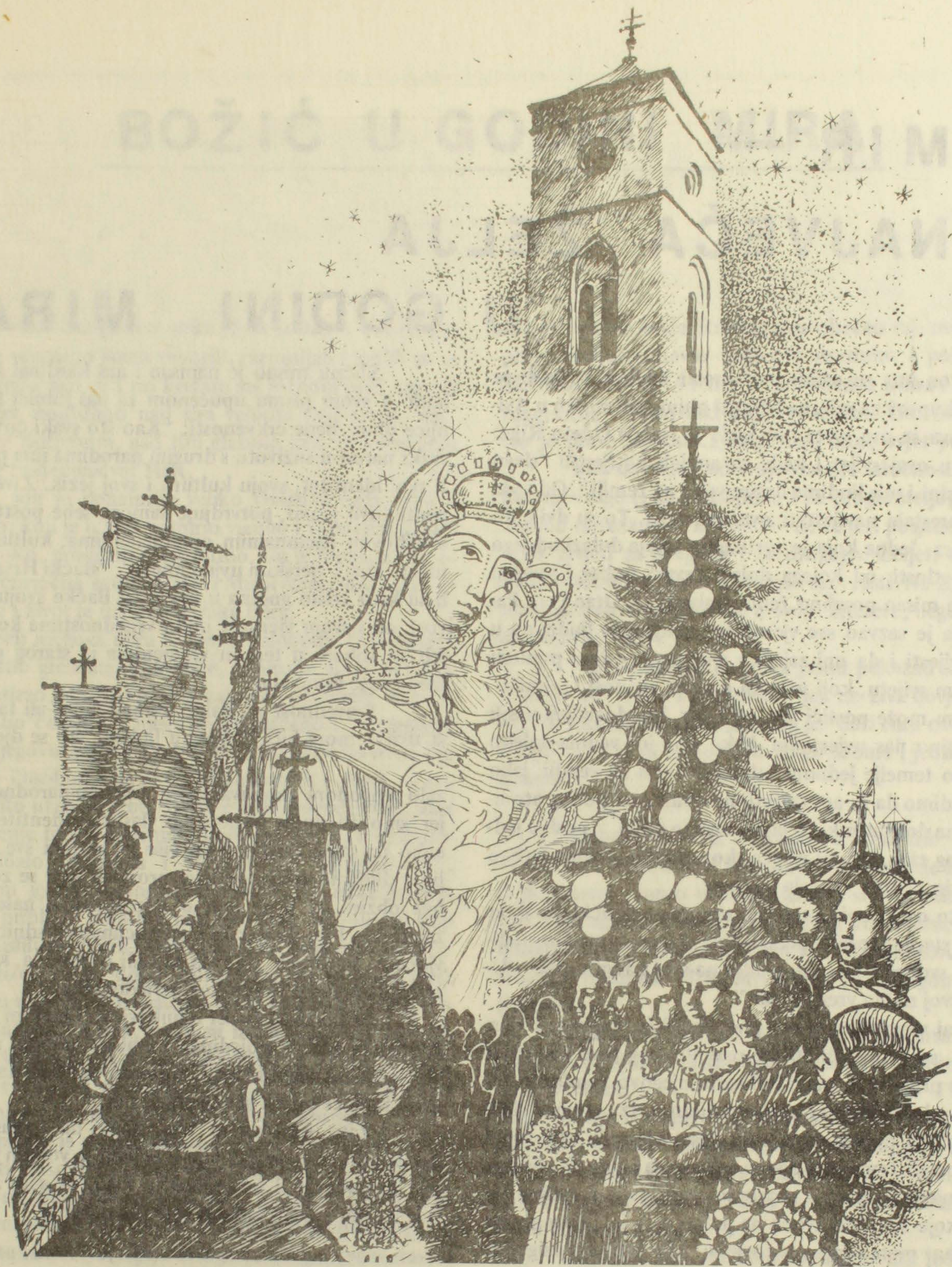
Zato se obraćamo dobroj volji razumijevanju naših čitalaca, koji imaju mogućnosti, da svojim novčanim priložima pomognu u poteškoćama u kojima se nalazi uredništvo.

Svoje novčane priloge možete dati svojem župniku u mjestima, gdje se prodaju naša izdanja, ili poslati poštanskom uputnicom na adresu urednika ili administracije „Bačkog klasja”, koja je dolje naznačena.

Sve molimo za razumijevanje i pomoć, jer zajedničkim zalaganjem možemo učiniti velika djela. Svima najljepša HVALA!

UREDNIŠTVO

„BAČKO KLASJE” — izdaje Bački dekanatski ured. Bačka Palanka. GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK mr LAZAR IVAN KRMPOTIĆ, 21400 Bačka Palanka, Trg bratstva jedinstva 28. Telefon: (021) 740 — 468. Uređuje UREDNIČKO VIJEĆE. Suradnju i dopise šaljite na adresu odgovornog urednika. ADMINISTRACIJA LISTA: Župni ured Isusova Uskrsnuća, 24000 Subotica, Gajeva 2. Telefon: (024) 21 — 496. Narudžbe i uplate slati administraciji. List izlazi četiri puta godišnje. Oslobođeno od poreza na promet na osnovu mišljenja Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, nauku i kulturu Novi Sad, br. 413—523/78 od 27. X 1978. Tisak: „GLOBUS” centar za umnožavanje i prepisivanje, 24000 Subotica, Ivana Milutinovića 118. /Blaško Gabrić, telefon: 39 — 200/

BAČKO KLASJE

VJERSKO-INFORMATIVNI LIST

God. XVI.

br. 39.

100 din.

25. XII 1986.

MIR — NAJVEĆA ŽELJA

U GODINI MIRA

Nakon što su utihle svečanosti jubileja i razišli se molitveni skupovi za mir, nadahnuti onim centralnim u Asizu, približava se ova sveta noć kada je vječna Očeva Riječ zakoračila u ovaj svijet i kada su anđeli navijestili "slavu Bogu na visini i mir ljudima dobre volje na zemlji". Od tada Crkva ne prestaje naviještati ovu stvarnost. To su dvije dimenzije mira. Jedna koja je vertikalna i koja dolazi odozgo od Oca svjetlosti, od kojega dolazi "svaki dobar i savršen dar". Tu je misao posebno želio naglasiti sv. Otac Ivan Pavao II kada je sazvaio sve vjerujuće i religiozne ljude da u njima posvijesti i da oni zajedno s njime tu istinu prenesu suvremenom svijetu, koji uvjeren u svoju znanost i tehniku, misli da sam može postići sve, pa i mir. No, događaji naših dana dovoljno nas uvjeravaju kako smo još veoma daleko da udarimo temelje jednom solidnom miru na zemlji, iako svi jasno vidimo da su apokaliptične stvarnosti jednog atomskog rata na dohvat ruke, a jasno nam je da bi poslije jednog takovog rata, ako bi uopće tko preživio, čovjek trebao početi sve ispočetka, od rala i poluge.

Zato ovaj Papin gest ima zapravo proročki karakter. On poput starih proroka poziva ljude da se obrate Gospodinu i Bogu svojem i da mu svatko na svoj način vapije: "Udijeli mir tvoj našim vremenima!"

Ovaj vapaj vjere mora proizilaziti iz otvorena i vjerna srca, spremna učiniti sve ono što Bog traži kao uvjet mira. A to prije svega znači prihvatiti njegovo apsolutno gospodstvo nad čovjekom i cijelim svijetom. Iz toga pak slijedi kao logična činjenica da onih deset njegovih zapovijedi trebaju postati temeljem života pojedinca i naroda. Isus je ovo još pojednostavnio i proglasio svega dvije temeljne zapovijedi, koje se u biti svode na jedno, a to je ljubav prema Bogu i ljubav prema svakom čovjeku. Ako hoćemo osigurati našim vremenima mir, onda svim srcem i ustima navještajmo svijetu ovaj zakon ljubavi, koji nam je od boga dat i time ćemo osigurati od Boga mir kao njegov dar.

Ali mir nije čisti Božji dar, nego mi ljudi trebamo taj mir osigurati svojim ponašanjem. "Mir je moguć jedino gdje postoji pravedan poredak koji jamči pravo svakom pojedincu. Svjetski mir je moguć jedino kad je međunarodni poredak pravedan" rekao je prije izvjesnog vremena sv. Otac Ivan Pavao II u misnoj homiliji u Singapuru.

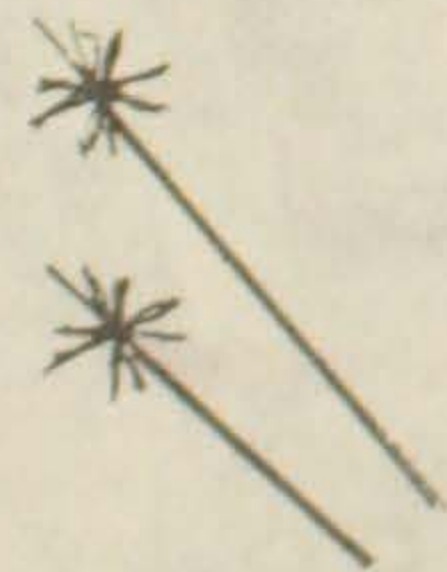
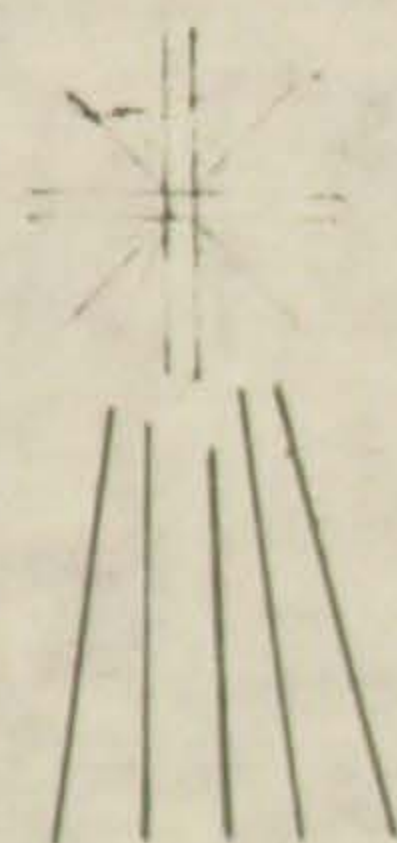
Sličnu misao je napisao i naš kardinal Franjo Kuharić u svom pismu upućenom za naš jubilej tristogodišnjice obnovljene crkvenosti: "Kao što svaki čovjek, tako i svaki narod u suživotu s drugim narodima ima pravo čuvati svoj identitet, svoju kulturu i svoj jezik. Živeći to svoje neotudjivo pravo, potvrđuje samoga sebe poštujući druge s njihovim nacionalnim opredjeljenjima, kulturnim baštinama, kao i vjerskim uvjerenjima". "Bački Hrvati potvrdili su kroz tristo godina u mozaiku Bačke svoju miroljubivost, ali i svoju vjernost onim vrijednostima koje su ponijeli sa sobom u teškim vremenima iz starog prebivališta lijepe naše domovine."

Pravednost je, dakle, temelj mira, ali ta pravednost uvijek mora biti življena u ljubavi, što se djelom poka-

zalo prigodom proslava našeg crkveno-narodnog jubileja, jer smo uz puno poštovanje vlastitog identiteta, pozvali kako na samo slavlje, a još više na suživot sve ljude s kojima dijelimo ovaj komadić prostora koji se zove Bačka, bez obzira da li se radi o pripadnicima naše katoličke zajednice, bilo da se radi o vjernicima pripadnicima drugih vjerskih zajednica, bilo da se radi o ljudima, koji za sebe tvrde da nemaju vjerničkog osvjedočenja.

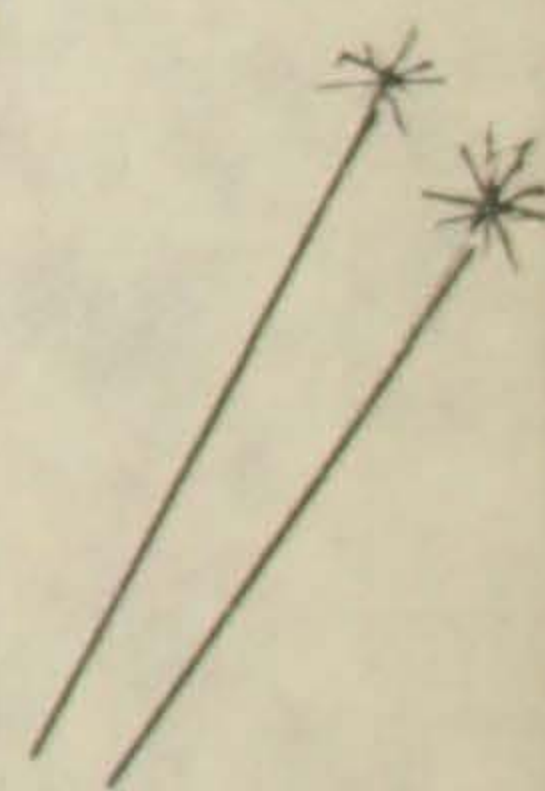
Samo tako živeći u ljubavi, ali i punom poštovanju identiteta svakog pojedinca i svakog naroda, a to je ono što se naziva pravednošću, možemo vedro gledati u budućnost, koju će poput sunca grijati mir.

Zato iskoristimo ovaj Božić da u našem životu uskladimo sve ono što nije u skladu sa voljom Božjom, to jest sa ljubavlju i pravednošću, kako bi smo zaslužili da Bog svojim mirom pohodi ovaj naš naraštaj.

SVIM ČITATELJIMA, SURADNICIMA I DOBROČINITELJIMA ŽELIMO
S R E T A N B O Ž I Ć I BLAGOSLOVLJENU NOVU 1987. GODINU

Uredništvo

BOŽIĆ U GODINI MIRA

Međunarodna godina mira je na izmaku. U ovoj godini ljudi su više nego ikada govorili, razmišljali i molili se za mir. Koje čudo ako se i mi kršćani još jednom pred najveći blagdan Mira zamislimo nad tim velikim Otajstvom, nad tom velikom potrebom, nad tim glasnim krikom i vapajem suvremenog čovječanstva: MIR.

Da, mir je ponajprije veliko Otajstvo: jer Krist je Mir naš! On, koji je u sebi pomirio vječno i vremenito, ljudsko i bočansko, prolazno i apsolutno. On je u sebi kao osoba Bogo - čovječna savršeni Mir i Mirotvorac. Baš njegovo utjelovljenje i život je najveća poruka mira.

Temelj njegova mira je ljubav i sloboda. Iz ljubavi je Krist prihvatio grešnike, bolesnike, siromahe, ljude sa ulice. Nije komentirao, stavljao uvjete, zakone i paragrafe, nego je prvo prihvatio čovjeka u njegovoj ograničenosti, u njegovoj bolesti, u njegovu grijehu i tek kad ga je prihvatio onda mu je pomogao i osobodio ga ili ograničenosti ili bolesti... a grijeh je redovito uzeo na sebe. Tako je naš Gospodin oko sebe širio povjerenje među malenima i grešnicima, a to se ni onda nije sviđalo moćnima i "čistima" i "bezgrešnim".

Zatim je naš Gospodin opraštao. Ni jedan grešnik mu se nije približio a da mu nije oprostio. Jedino oni koji su o sebi mislili da uvijek dobro čine i da ne griješe - pismoznanci i farizeji - nisu dobili oprostjenje, jer ga nisu mogli primiti. Nisu znali postati maleni i onda iskreni i istiniti. Radili su "zakulisno". Šteta, ostali su izvan milosrdne ljubavi.

Naš Gospodin je došao da služi, a ne da mu se služi. Radi toga je svakom pomagao. Tkogod je tražio pomoć i vjerovao u njegovu moć, primio je njegovu pomoć.

Gospodin je došao spasiti izgubljeno i liječiti bolesne i otkupiti grešnike. Jednostavno, takav je bio i nije mogao činiti drukčije. Nije sudio, a imao je i na to pravo. Nije odbacio, a mogao je, nije tražio od ljudi kalupe ponašanja, a bilo bi mu to lakše. Ne, nije. Živio je za druge i jednostavno vrhovnim zakonom svojega života proglasio je ljubav, pa je od svojih samo to tražio. Radi toga je on jedini pravi Mirotvorac.

Šteta što mi kršćani ni nakon dvije tisuće godina ne shvaćamo da nema drugog puta do mira, osim puta ljubavi: prihvaćati, praštati, pomagati, živjeti za druge i tako oslobađati čovjeka za pravu i vrhovnu ljudsku i kršćansku vrednotu: LJUBAV!

Naš Gospodin je u svemu i uvijek živio i stvarao oko sebe slobodu. Naime, za istinski mir čovjek mora biti oslobođen: iznutra i izvana. Začuđujuća je činjenica - kada su Isusu prikovali ruke da ne može ništa činiti, kada su mu prikovali noge da nikamo ne hoda, kada su mu oteli odijelo da ništa nema svoje i kada su mislili da je sada sve gotovo,

On je upravo onda Razbojniku obećao raj, molio za svoje progonitelje, sastavio najljepšu oporuku i pokazao da je SLOBODAN ONAJ tko je slobodan u Duhu i Istini, tko je superiorna osoba nad sobom i u sebi. Time nas je naučio što je prava sloboda i da je ona bitni uvjet pravoga mira.

Biti slobodan od svoje vlastite sebičnosti. Biti slobodan za druge (i za razbojnike i za progonitelje). Biti slobodan od navezanosti na osobe - ne željeti posjedovati drugoga nego živjeti sa drugima i za drugoga. Željati drugomu da bude oslobođen, kako bi mogao sam rasti. Ne željeti drugim manipulirati i ugraditi ga u svoje interese, nego ga pomoći da postane "on".

Naš Gospodin je posve jasno pokazao slobodu neovisnosti od stvari i predmeta "jer ne živi čovjek samo od kruha". Konačno prava sloboda je "dati caru carevu, a Bogu Božje" ili "služi Gospodinu Bogu svome i jedino se njemu klanjaj".

Sloboda od svih ovisnosti, a ponajviše i najvažnije SLOBODA OD GRIJEHA. Za to oslobođenje Isus se rodio u Betlehemu, umro u Jeruzalemu i slavno uskrsnuo da bi kao novi Adam stao na čelo novog čovječanstva kojem je vrhovna norma života LJUBAV I SLOBODA i radi toga vrhovna vrednota MIR. Mir u sebi, mir s Bogom, mir među ljudima.

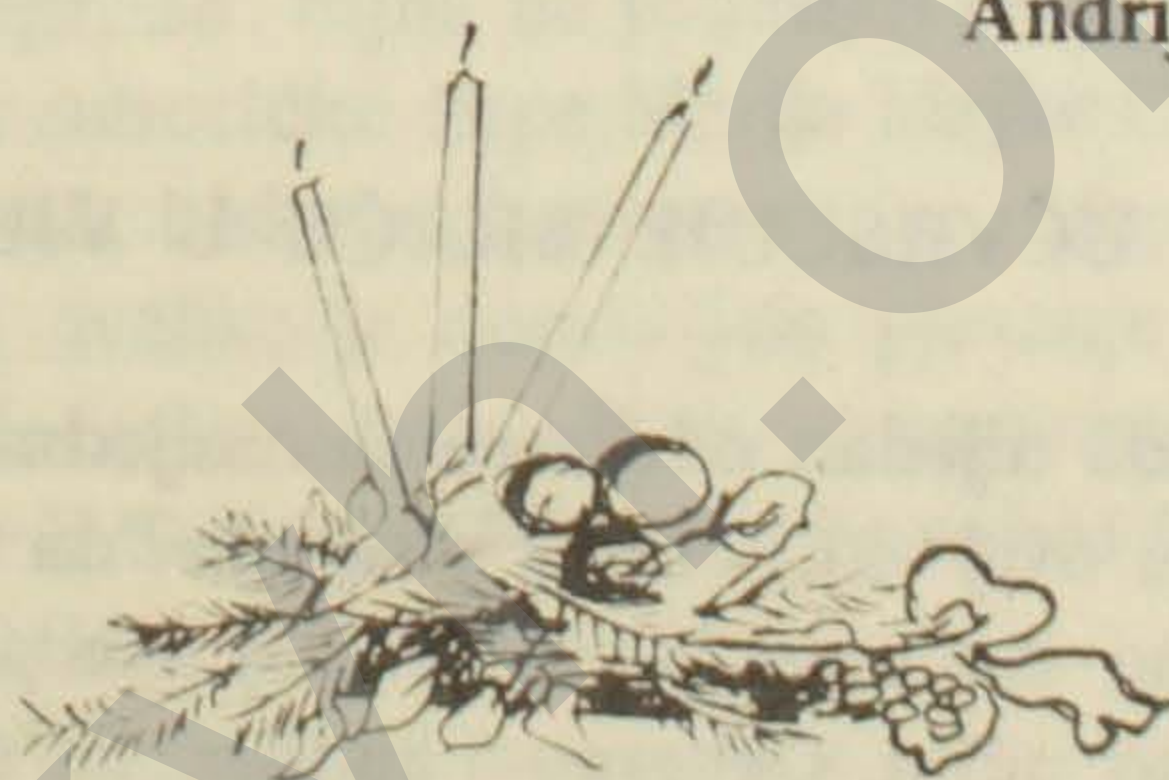
Priznajmo! To je i nevjerojatno i neshvatljivo, ali je jedini put kojim je pošao Isus iz Nazareta i na koji je pozvao svoje učenike.

Izaija u svojoj viziji usudi se staviti zajedno vuka i janje, risa i kozlića, medvjedicu i kravu, dojenče i zmiju. Isus se dao na takav život, smrt i uskrsnuće po kojem ljudi mogu te suprotnosti spojiti i u sebi i u životu mira, ali mira koji samo on može dati.

Za takav mir mi molimo. Takav mir jedni drugima želimo. Takav milosni mir za Božić očekujemo. U njega je Izaija vjerovao, Isus nam ga je darovao, Ivan Pavao II. i ostali u Asizu tako ohrabreni vjeruju da će nam ga Bog i sada darovati.

Vjerujemo li i mi?! — Da Gospodine, daruj nam MIR

Andrija Kopilović

S P A P O M

IVANOM

PAVLOM II.

Protekli period od tri mjeseca, mnogi novinari označuju kao zenit pontifikata Ivana Pavla II. Iako su njegove akcije proteklog razdoblja bile usredotočene na asiški susret svih religija svijeta za mir, nije zaboravljao ni svoga učiteljskog poslanja, niti redovitih obaveza koje kao Pastir univerzalne Crkve ima prema pojedinim mjesnim Crkvama, a niti svoje obaveze prema ljudskom rodu u ovaj povijesni trenutak.

Upravo u ovom razdoblju izlazi Papina poruka cijeloj Crkvi kojom obilježava 1600. obljetnicu krštenja velikog mislioca i oca cijele zapadne kulture sv. Augustina i pokazuje svu suvremenost Augustinova lika za naše vrijeme.

Svečano obilježava 60. obljetnicu ređenja prvih kineskih biskupa, kao značajan datum u povijesti i razvoju katoličke misijske djelatnosti.

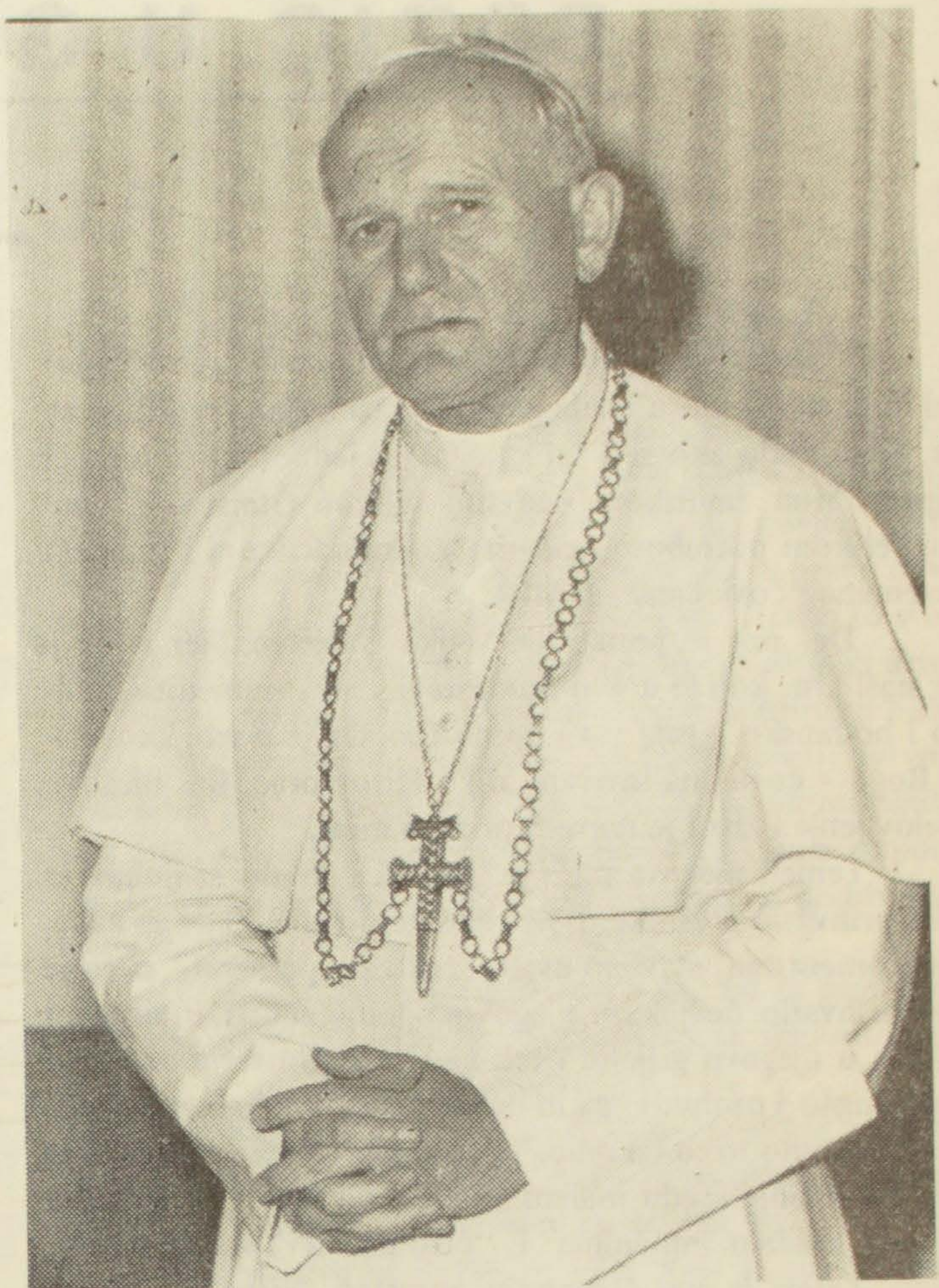
Čini veliku reformu u životu Crkve u Italiji, reducirajući broj biskupija gotovo na polovicu, kako bi novi raspored biskupskih sjedišta bolje odgovarao suvremenim potrebama Crkve u Italiji.

Budno prati sva značajnija zbivanja u Evropi i uopće u svijetu i šalje na značajnije susrete svoje izaslanike. Tako je posebno bila zapažena prisutnost Vatikanske delegacije na sjednici KESS-a u Beču, gdje se Mons. Achille Silvestrini zauzimao da se potpisani i utvrđeni dogovori o poštovanju ljudskih prava i vjerskih sloboda, provode u život, jer inače cijela ta akcija postaje smiješna.

Na konferenciju nesvrstanih u Harareu u Zimbabveu šalje svoga državnog tajnika kardinala Cassarolia. Sam reagira na bolne i potresne događaje (zemljotres, atentate i sl.) u svojim generalnim audijencijama ili prigodom anđeoskog pozdravljenja koje svake nedjelje moli na trgu sv. Petra s vjernicima.

UČVRŠĆUJE BRAĆU U VJERI

Možda nijedan od Petrovih nasljednika nije tako dosljedno živio ovaj vid Petrova poslanja "da učvršćuje braću u vjeri!" kao naš papa Ivan Pavao II. Ne propušta nijednu priliku da to učini. Generalne audijencije srijedom postale

Papa Ivan Pavao II — s Višeslavovim papinskim prsnim križem, najstarijim hrvatskim križem — 8. stoljeće

su prava katehizacija - učvršćivanje braće u vjeri najklasičnijim načinom katehetskom poukom. Čak i njegovi izleti, kao onaj na "krov Evrope" na najviši vrh Evrope na Mont Blanc, postaju izvrsnom prilikom da postanu propovjedaonicom sa koje se emitira Evanđelje i poruka života.

No, njegova apostolska putovanja imaju to učvršćivanje u vjeri kao prvotni zadatak. Posebno je to važno istaći da je to učvršćivanje u vjeri ili navještanje vjere, zavisno od sredine u koju dolazi, uvijek primjereno tamošnjim uvjetima i duhovnim gibanjima u dotičnoj sredini.

Prigodom svoga putovanja po Francuskoj Papa je jasno uočio činjenicu da Francuska svojim dobrim dijelom pripada onomu što nazivamo "razkršćanjenjem" i to evropskog tipa. Zato su Papini čini, riječi i sam put duboko smišljen i usmjeren na to da se Crkvi u Francuskoj jasno pokažu gdje su njezini korijeni iz kojih je crpila životnu snagu i tako bila davalac života francuskom narodu.

Obilaženjem mnogih grobova svetaca južnoistočne Francuske, htio je indirektno pokazati koliko je duhovna snaga strujala iz ovih Božjih ugodnika koji su formirali sve ono što je bilo veliko, plemenito i sveto u prošlosti francuskog naroda, naznačujući istovremeno da suvremena Crkva u francuskom narodu tu treba tražiti i nadahnuće i izvor snage, ako se želi obnoviti i opet postati vitalna Crkva, u protivnom čeka je postepeno usahnuće.

Sasvim drugačije postupa u misijskim i dijasporskim sredinama, kao što njegov put na Daleki Istok. Tu prije svega želio je ohrabriti malu katoličku zajednicu da bude jedinstvena, živa i djelotvorna u konkretnom služenju konkretnom narodu. Ako je u dotičnoj zemlji više kršćanskih zajednica, živo ih potiče na ekumensku suradnju kako njihovo svjedočenje za Isusa Krista ne bi izgubilo snagu zbog podijeljenosti i mogućeg rivalstva. Živo potiče katoličku zajednicu na dijalog sa velikim religijama dotične zemlje bez obzira da li je riječ o Islamu ili bilo kojoj drugoj velikoj religiji. A kada se obraća narodima ili plemenima, koja još nisu primila poruku Isusa Krista, uvijek im se obraća s velikim poštovanjem njihove kulturne baštine i naglašava da Evanđelje "ne razara kulturu, nego je čisti i uzdiže. Ne odnosi ništa istinsko vrijednostima pojedinog društva ili naroda, nego jača sve ono što je dobro i na korist sviju".

Koji spektar evangelizacije? Od buđenja svijesti u razkršćanim dijelovima Crkve, koje za dotične Crkve i narode predstavljaju jedinu mogućnost da se obnove ili da usahnu, pa do navještaja Evanđelja narodima koji ga još ne poznaju, navješćujući istinski rascvjet dotičnog naroda ili kulture. Istinska misija evangelizacije koju tako zdušno vrši naš sv. Otac Ivan Pavao II.

"NAJZNAKOVITIJI DAN PONTIFIKATA IVANA PAVALA II."

Tako neki novinari okarakteriziraju 27. listopada 1986. godine, kada je na nastojanje Ivana Pavla II. došlo do susreta 67 različitih predstavnika religija iz cijeloga svijeta u zajedničkoj želji da mole Gospodara povijesti da tako usmeri korake suvremenog čovječanstva da se izbjegne svaki ratni sukob i da ljudi svoju budućnost grade u miru i međusobnoj ljubavi.

Sigurno je prah tijela Franjina titrao od veselja, jer se eto njegov davni san počeo ostvarivati. Mnogima se ovaj dan činio utopijom, a teško je i bilo povjerovati da će se poglavari tolikih religija svijeta odazvati pozivu sv. Oca. No, ova činjenica govori o njegovu ugledu među tim krugovima. Ali, za nas katolike to je samo još jedna potvrda da Papa, kao nasljednik sv. Petra ima u sebi posebne darove i milosti za cijelu Crkvu, ali i na korist čovječanstvu.

Zato ova činjenica neka nas napunja radošću i zahvalnošću Bogu da nam je dao ovu činjenicu uvidjeti, a za nas neka to bude još jači podsticaj da molimo za Papu i njegove nakane, jer tako najbolje vrednujemo i koristimo naše molitve i trpljenja za sveopće dobro Crkve i čovječanstva. Ova činjenica bjelodano pokazuje koje je značenje Crkve za suvremeni svijet ne samo u eshatološkom smislu riječi, nego gledom na njegovu ovozemaljsku budućnost. Hvala Ti, Bože, na tom velikom daru — Crkvi i Papi!

L I K

MARIJA BISTRICA 1986.

U subotu, 27. rujna 1986. krenulo je iz Bačke više autobusa na godišnje hodočašće u Mariju Bisticu. I ove godine se odazvao lijepi broj hodočasnika od sjevera do juga Bačke. Hodočašće je bilo u znaku 300. obljetnice obnovljene crkvenosti u Bačkoj, a spomenuli smo se i 60. obljetnice smrti časne sestre Leopoldine Čović iz reda milosrdnica svetog Vinka Paulskog. Nakon kraćeg usputnog zaustavljanja hodočasnika u Djakovu, Slavonskom Brodu te u Karmelu u Klostru Ivaniću svi su se hodočasnici okupili na zagrebačkom groblju Mirogoj. Nakon zajedničke molitve i pjesme pred Presvetim u crkvi Krista Kralja na groblju, pohodili smo grobove znamenitih Bačvana koji su tamo sahranjeni.

Sestra Leopoldina Marija Čović je umrla u Zagrebu pred 60 godina. Sahranjena je na zagrebačkom Mirogoju. O njezinom djetinjstvu u Subotici, o njezinom redovničkom zvanju i životu govorio je župnik iz Bačke Palanke, Mag. Lazar Ivan Krmptić. Nad grobom ugledne pokojnice koja je umrla na glasu svetosti pjevao je Katedralni zbor "Albe Vidaković" iz Subotice, pod ravnanjem sestre Mirjam Pandžić.

U povodu 300. obljetnice obnovljenog crkvenog života u Bačkoj hodočasnici su pohodili zagrebačku Prvostolnu crkvu. Katedrala nas je dočekala prekrasno uređena, gotovo potpuno obnovljena. Pred Katedralom su nas dočekali brojni zagrebački Bačvani. S velikim oduševljenjem i još većom radošću hodočasnici su u Katedrali pozdravili zagrebačkog nadbiskupa Kardinala Franju Kuharića. Ispred hodočasnika je govorio Lazar Ivan Krmptić, a pozdravili su ga i mladi. Male kraljice su kardinalu otpjevale kraljičku pjesmu pripravljenu za njegov doček u Subotici 17. kolovoza. Nakon što je primio prigodne darove, Kardinal se srdačnim i pobudnim govorom obratio mnoštvu bačkih Hrvata. Izrazio je svoje žaljenje što osobno nije mogao sudjelovati na slavlju u Subotici. Pjevanje u Katedrali su predvodili mladi subotički tamburaši. Kardinal je svim mladima, svećenicima kao i hodočasnici uzvratilo darovima. Svatko je sa susreta ponio bar sličicu.

U Mariji Bistrici hodočasnike iz Bačke je dočekala svečana zvonjava zvona i uvijek srdačni i gostoljubivi župnik Msgr. Lovro Cindori. Svim je hodočasnici čestitao 300. obljetnicu i srdačno pozdravio okupljene vjernike. Pokorničkom bogoslužju je predsjedao novosadski kapelan vlč. g. Ante Kopilović. Svečanoj svetoj misi pak predsjedao plavanski župnik vlč. g. Stipans Bošnjak. Propovijedao je Lazar Ivan Krmptić. Križni put je predvodio sončanski župnik vlč. g. Marko Forgić.

U nedjelju, 28. rujna na jutarnjoj svetoj misi propovijedao je župnik subotičke župe Marije Majke Crkve, preč. g. Andrija Kopilović, biskupski ceremonijar. Ljepoti ovogodišnjeg hodočašća uvelike je doprinijelo pjevanje katedralnoga zbora iz Subotice. Ove godine je posebno zapažen lijep broj mladih vjernika iz Subotice i Bača. Pjevanjem je ravnala sestra Mirjam Pandžić iz Subotice.

Na povratku iz Marije Bistrice neki se hodočasnici zaustaviše u Slavonskom Brodu da pohode svetište Blažene Djevice Marije od brze pomoći. Bila je to prilika i za pohod drevnom brodskom franjevačkom samostanu. Neki su od hodočasnika pohodili lijepu Slavonsku Požegu na pitomoj Orljavi, u opjevanoj Zlatnoj dolini. U kasnim večernjim satima dočekani su hodočasnici u svojim župama diljem Bačke. Ljepota i bogati sadržaj ovogodišnjeg hodočašća privući će do godine još veće mnoštvo. Uostalom, mnogi su hodočasnici Bačke bili već pet - šest puta u našem narodnom prošteništu. Ima i takvih koji nisu propustili ni jedno organizirano hodočašće u Mariju Bisticu.

Stjepan Beretić

POZDRAVNI GOVOR
LAZARA I. KRMPOTIĆA
U ZAGREBAČKOJ KATEDRALI PRED
KARDINALOM FRANJOM KUHARIĆEM

Uzoriti gospodine i prvi biskupe Crkve u Hrvata!

Radostan sam da Vas mogu pozdraviti u ovoj drevnoj zagrebačkoj crkvi, koja je majka svih crkava u našem narodu. Pozdravljam Vas u ime svih vjernika Hrvata u Bačkoj koji su, kako Vam je poznato, ove godine proslavili 300. obljetnicu dosljenja jedne veće grupe Hrvata u Bačku. Ta činjenica zapravo znači obnovu crkvenog života na Bačkim ravnicama poslije protjerivanja Turaka sa tih prostora. Proslavili smo to u granicama svojih mogućnosti. Naša bi radost bila još potpunija da Vas bolest nije spriječila, pa da ste predsjedali završnom euharistijskom slavlju 17. kolovoza o. g. u Subotici. No, mi smo osjećali Vašu prisutnost, ne samo u molitvama tih dana, nego nadasve preko krasnog i pobudnog lista koji ste nam poslali. Iskrena Vam hvala za riječi ohrabrenja i poticaja. Vaša poruka, kao i telegram sv. Oca potiču nas da sačuvamo svoj vjerski i narodni identitet kako bismo bili sposobni izvesti ono što "Petar naših dana" želi od Crkve u našem narodu. Mi kao najistočniji dio ove Crkve spremni smo i otvoreni za jedan suživot sa ostalom katoličkom braćom s kojima živimo na tim našim ravnicama, po uzoru na presveto Trojstvo, gdje jedino božanstvo živi u trima različitim osobama. Tako i mi u punom zajedništvu katoličkog jedinstva želimo da svaki katolički narod živi svoj crkveno - kulturni i etnički identitet.

Otvoreni smo za pošten dijalog sa svom kršćanskom braćom ostalih kršćanskih zajednica u punom poštivanju vjerskog, kulturnog i narodnog identiteta svakog naroda i svake kršćanske zajednice.

Tom zgodom smo u poštenju pružili ruku spremnosti svim ljudima dobre volje, pa i onima koji ne prihvaćaju ideale koje nam pruža vjera. Pozvali smo ih na časno služnje čovjeku i narodu, a za to je područje kulture najprikladnije polje susreta i suradnje. Svjesni smo da je ovo suviše teška i odgovorna zadaća i zato smo se uputili u naše narodno svetište Mariju Bisticu da se od naše Crkve i Naroda, naučimo služiti Bogu, kako bismo mogli poslužiti - podviriti svakog čovjeka i svoj narod.

Promišljeno smo željeli danas susresti se s Vama, kardinalom sv. Rimske Crkve i našim prvim biskupom, ne samo da Vam izrazimo svoju ljubav i potpuno jedinstvo s Vama, nego, danas na pragu 4. stoljeća želimo obnoviti baš pred Vama, kao najvišim predstavnikom Crkve u našem narodu, ispovijest svoje katoličke vjere, kao temelj naše budućnosti.

Pratite nas svojim molitvama i blagoslovom, a nadasve svojom nadpastirskom ljubavi. Dajte nam osjetiti, to što ste već toliko puta učinili, da u Vašem velikom svećeničkom srcu ima mjesta i za nas Bačke Hrvate. Hvala!

U Zagrebu, u katedrali, 27. rujna 1986.

135 GODINA
POBOŽNOSTI PREČISTOM SRCU MARIJINU
U SUBOTIČKOJ KATEDRALI

Drevna pobožnost Prečistom Srcu Marijinu u subotičkoj katedrali - bazilici održava se svake godine od 29. studenog do 8. prosinca. U svjetlu jubileja kojeg se ove godine spominje Subotička biskupija, ovogodišnja duhovna obnova štovatelja Prečistog Srca Marijinog u Subotici održana je pod geslom "Majko naše prošlosti, budi Majka naše sadašnjosti i naše budućnosti".

Niz od devet razmatranja pratio je Crkvu opću i našu mjesnu kroz njezinu prošlost, sadašnjost i budućnost. Prvog dana govorio je katedralni župnik, Stjepan Beretić, zatim bački dekan Lazar Ivan Krmpotić, bikovački župnik Julije Bašić, bački župnik Slavko Večerin, pa župnik iz Svetozara Miletića, Marko Vukov. Posljednje tri večeri nam je govorio dosadašnji katedralni župnik iz Mostara, Don Luka Pavlović.

Svi su propovjednici polazeći od lika Blažene Djevice Marije govorili na zadanu temu: o krštenju i savezu s Bogom, o zajedništvu u Crkvi, o vjeri koja se hladi. Slušali smo o općem pozivu na svetost, o zadaći laika u Crkvi, o obnovi obiteljskog života. Gost iz Mostara govorio je o suživotu s drugima, o duhovnim zvanjima te o odgoju mladih u svjetlu Papih govora.

Sadržajni, poletni i pobudni nastupi propovjednika okupljali su u Katedrali sve više svijeta. Prava je šteta što od prvog dana nije bilo toliko svijeta kao deveti dan! Tri posljednje večeri praćene su posebnom pozornošću. Govorio nam je gost iz staroga kraja! Rođen je na izvoru rijeke Bune. Mladi generalni vikar mostarskoga biskupa, don Luka Pavlović oduševio je svojim propovijedima i mlade i stare, oduševio je i svećenike grada i okolice. Don Lukin nastup ostaje u najljepšoj uspomeni njegovih zahvalnih slušatelja.

Nedjelja, 7. prosinca, predvečerje svetkovine Bezgrešnog Začeca Blažene Djevice Marije bilo je u znaku mladih. Mladi su govorili svoje stihove, nastupala su djeca, pjevalo se i molilo za mir. Zahvalna publika ispunila je sve klupe u katedrali.

Svaku včer za vrijeme pobožnosti predmolili su mladi krunicu. Sama pobožnost djevojaka i način kako su molili

kronicu ostavili su duboki dojam na gosta iz Hercegovine. Zadržala ga naša mladost!

U nedjelju se okupio izuzetno veliki broj vjernika. Bilo je puno djece i mladih.

Sama svetkovina Bezgrešnog Začeca, unatoč činjenici, da je radni dan, privukla je još veće mnoštvo u subotičku katedralu. U svečanoj biskupskoj sv. Misi gospodin Biskup je posebno istaknuo radosnu činjenicu da su subotički vjernici naslijedili i kroz 135 godina sačuvali ovu pobožnost.

Prije 135 godina osnovana je Bratovština Prečistog Srca Marijina. Tradicija štovanja Prečistog SRca živa je i danas.

Na koncu sv. Mise u pratnji gotovo svih svećenika grada Subotice i okolice, pred mnoštvom vjernika biskup je pred kipom Fatimske Gospe obnovio Posvetu grada i biskupije Prečistom Srcu Marijinu. U svom kratkom nagovoru Biskup je zahvalio propovjednicima, katedralnom zboru "Albe Vidaković", koji su doprinijeli duhovnom raspoloženju ove pobožnosti. Zahvalio je također i vjernicima koji su kroz deset dana ustrajali dolazeći danomice u lijepom broju.

S. B.

UMRO PRAVOSLAVNI EPISKOP BAČKI NIKANOR

6. studenog 1986. godine, nakon kraće i teške bolesti umro je u 80. godini života episkop Nikanor Ilčić, pravoslavni episkop bački sa sjedištem u Novom Sadu. Nad njegovim odrom 7. studenog u sabornoj crkvi pomolio se apostolski pronuncij Gabrijel Montalvo. Sutradan na sahrani, koju je predvodio mitropolit dabrobosanski Vladislav, kao i na liturgiji, koju je predvodio episkop dalmatinski Nikolaj Mrđa, bilo je prisutno oko stotinu svećenika, veliki broj monahinja Srpske Pravoslavne Crkve i mnoštvo vjernog puka. Na sahrani su sudjelovali biskupi: subotički Matija Zvekanović, đakovačko - srijemski Ćiril Kos i banatski Tomas Jung, svaki sa nekolicinom svećenika u svojoj pratnji. Sjedinjenu Crkvu istočnog obreda predstavljao je protojerej stavrofor g. Roman Miz, župniksnovosadske grkokatoličke župe sv. Petra i Pavla. Evangeličku Crkvu predstavljali su biskupi Struharik i Andrej Beredi, Reformiranu i Metodističku Crkvu predstavljali su novosadski pastori, a bili su prisutni i predstavnici vlasti kako Pokrajinskih tako i onih općinskih.

Nakon svečanog opijela posmrtno ostatke pokojnog episkopa Nikanora položiše u veliku kriptu sabornog hrama velikomuečnika Georgija.

Pokojnom episkopu Nikanoru, velikom ekumenskom radniku i čovjeku velike širine zahvaljujemo za trideset godina mirnog suživota, kršćanskog razumijevanja i plodne ekumenske suradnje, osobito u posljednjem razdoblju njegova života.

NOVI APOSTOLSKI PRONUNCIJ GABRIEL MONTALVO

Još početkom rujna o.g. stigao je u Beograd novi apostolski pronuncij Mons. Gabriel Montalvo, rodom iz Kolumbije. Djelovao je po različitim apostolskim nuncijaturama po Južnoj Americi. Zatim je desetak godina boravio u Rimu u Državnom tajništvu i imao na brizi zemlje istočne Evrope: Poljsku, Mađarsku, Čehoslovačku, Bugarsku, Rumunjsku, Ukrajinu, Bjelorusiju i Baltičke zemlje. Zatim je imenovan nuncijem u Nikaragvi, gdje je posebno radio na pomirenju Argentine i Čilea, što je urodilo konkretnim mirovnim sporazumom. Posljednjih šest godina proveo je u Alžiru.

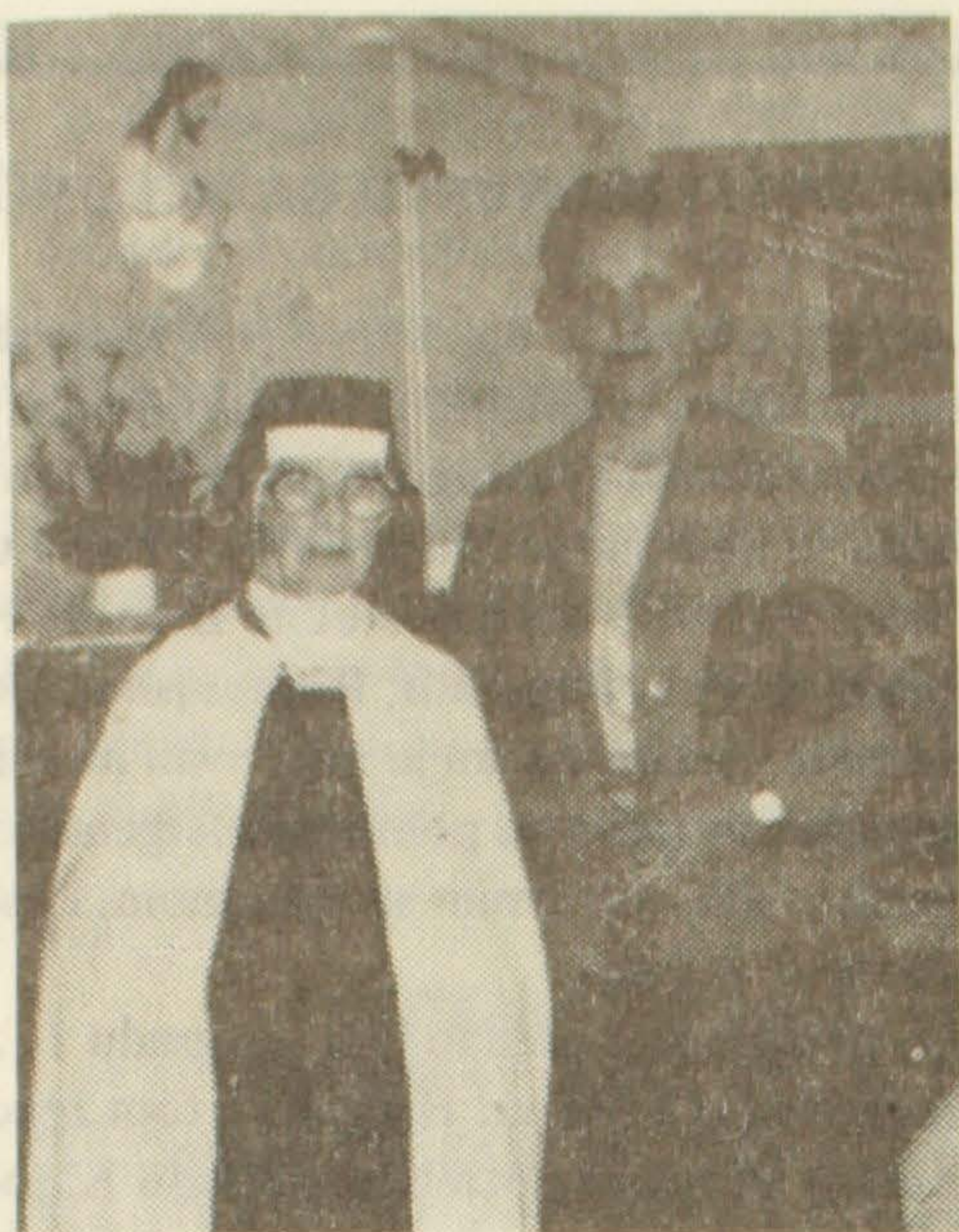
Svoje vjerodajnice predao je u Beogradu 17. rujna predsjedniku Predsjedništva Sinanu Hasaniju i tom zgodom istakao da mu je zadaća učvrstiti potrebnu slobodu Katoličke crkve. Zatim je započeo obilaziti našu zemlju i susretati se s pojedinim republičkim i pokrajinskim predstavnicima vlasti.

S našim episkopatom se sreo na jesenskom zasjedanju Biskupske konferencije u Stični, nedaleko od Ljubljane. A zatim je počeo susretati se s pojedinim mjesnim Crkvama u Sarajevu, Ljubljani, Iloku i drugdje. Posjet predstavnicima Pokrajinskih vlasti u Novom Sadu učinio je 7. studenog o.g. i tom zgodom se sastao i s biskupima s područja Vojvodine.

PREMJEŠTAJI SVEĆENIKA

Subotički biskup Mons. Matija Zvekanović svojom apostolskom vlašću izvršio je neke osobne promjene u biskupiji. JOSIPA PEKANOVIĆA postavio je u župu sv. Križa u Somboru, nakon što je JOSIP TEMUNOVIĆ otišao na oporavak i liječenje. IVANA SABATKAJA imenovao je župnikom u Bačkom Monoštoru, a na njegovo mjesto u Bački Brijeg imenovao je za župnika ŽELJKA AUGUSTINOVA, a njegovo mjesto u Futogu popunio je FRANJO DAVČIK, a ovoga je u Titelu naslijedio FRANJO LULIĆ. Na njegovo mjesto u Malu Bosnu došao je IVAN PRČIĆ. Dosadašnji kapelan u Somboru u župi Presv. Trojstva PÁSZTOR ÁRPÁD imenovan je upraviteljem župe u Bogojevu, a na njegovo mjesto došao je ovogodišnji mladomisnik BEER GERGELY. Kulskog župnika KOMIVES KAROLYA koji se povukao u mirovinu naslijedio je JUHASZ GYÖRGY dosadanji župnik župe sv. Roka u Novom Sadu.

Svim svećenicima želimo obilje milosti i blagoslova na novim područjima pastoralnoga rada.

U SPOMEN SESTRI
PETRONILI JANJI TUMBAS

Prije godinu dana, 20. rujna 1985. godine, svoj zemaljski život zamijenila je vječnim sestra Petronila Janja Tumbas iz redovničke zajednice Sestara "Karmelićanki Božanskog Srca". Sestra Petronila rođena je u Subotici 3. svibnja daleke 1898. godine. Već kao zrela djevojka upoznala se sa sestrama "Karmelićankama Božanskoga Srca", koje su po želji same osnivačice ove redovničke zajednice, Terezije Tauscher van den Bosch, velike obraćenice, kćeri jednog protestantskog pastora, došle u Hrvatsku 1917. godine.

Ta se zajednica posebno posvetila radu sa malenom dječicom, osobito onom napuštenom, a toga je u ono vrijeme bilo dosta po velikim evropskim metropolama.

Svoje prve zavjete s. Petronila je položila u Beču 9. prosinca 1923. godine, a vječne, to jest, doživotne zavjete položila je u kući Matici ove redovničke zajednice u Sittardu u Holandiji 2. srpnja 1928. godine.

Jedan dio svoga života provela je u Budimpešti, u svojoj zajednici, vršeći redoviti apostolat. Kada su redovničke zajednice u Mađarskoj, poslije rata raspuštene, s. Petronila se doslovno našla na ulici, jer nikoga nije imala u toj stranoj zemlji tko bi je primio, a i radi svoga plahoga karaktera, ona nikomu nije htjela biti na teret, zato moli svoje rođake u Subotici da se zauzmu za nju kako bi se vratila u svoju domovinu.

Nakon povratka u domovinu našla se ponovo u samostanu svoje redovničke zajednice u Hrvatskom Leskovcu, nedaleko od Zagreba, gdje je 1920. godine i stupila u zajednicu.

Kada je njezina redovnička zajednica otvorila kuću u Slavonskom Brodu, gdje imaju lijepo razvijeni apostolat čuvanja djece, s. Petronila našla se u ovoj zajednici i tu provela u tihom i jedva zapaženom radu svoje posljednje godine aktivnog života.

Po naravi bila je voma tiha, plemenita i blaga osobnost, veoma pažljiva, susretljiva i puna ljubavi. Jedan detalj iz njezin bolesti pokazuje koliko je bila nesebična i koliko je mislila na druge. Jednom, kad joj je sestra bolničarka donijela jelo, upitala ju je: "Da li ste vi jeli? Uzmite Vi, a ja ću što ostane. Meni ne treba mnogo. Neću da vam budem preteška za dizati".

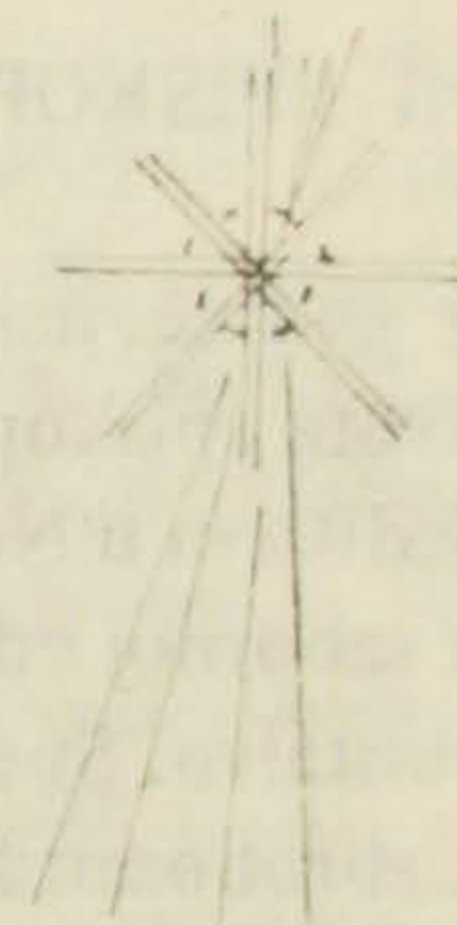
Posebno valja istaći da je pokojna sestra Petronila bila duboko religiozna, prava kontemplativna molitvena duša. Stalno je imala krunicu u ruci, a kada je već u teškoj bolesti izgubila krunicu iz ruke, sestre su primjećivale kako je prstima po plahti, kojom je bila pokrivena, odbrojavala "Zdravo Marije"!

Okrijepljena sakramentima umirućih u rane jutarnje sate, 20 rujna 1985. godine, ispraćena molitvama svojih susestara, predala je svoju plemenitu, molitvama, dobrim djelima i žrtvama urešenu dušu, svojem Stvoritelju i prešla da kroz svu vječnost bude pohvalom njegove milosti!

Pokopana je na zagrebačkom groblju Mirogoju, uz sestre, članove njezine obitelji. Na njezino počivalište ju je ispratila i generalna poglavarica Družbe, časna Majka Marija Siegfrieda.

Sestre "Karmelićanke Božanskog Srca" imaju šest kuća u našoj domovini, pa ako koja duša osjeti poziv da naslijedi našu sestru Petronilu, može se obratiti na adresu: Sestre "Karmelićanke Božanskog Srca" – 41000 Zagreb, Vrhovac 29.

Z. K.

MOLITVA

O Bože!

Pogledaj na one, što pred Tobom stoje,
kleče i leže u bolesničkim posteljama.

Na one, koji su u smrtnoj mucu i tjeskobi.

Na stare, nemoćne i same,
ostavljene i zaboravljene.

Pogledaj na njih i smiluj im se.

Na one, kojima nema tko donijeti ni kruha ni mlijeka,
jer nemaju nikog da se brine o njima.

Ojačaj ih da ne izgube vjeru, nadu i ljubav,
da mogu izdržati sve tegobe ovog zemaljskog života,
uzdajući se u bolji život na nebesima.

Amen. Tako neka bude.

Kata Skenderović
Tavankut

POZIV NA PRETPLATU

Pozivamo Vas da se pretplatite na Zbornik predavanja koja su održana na Znanstvenom skupu u sjemeništu "Paulinum" u Subotici, od 12. do 14. kolovoza 1986. god. u okviru proslave velikog jubileja 300. godišnjice.

Na Znanstvenom skupu održano je 15 predavanja u toku tri dana i podijeljena su u tri grupe: 1. "Na raskršćima povijesti", 2. "Pisana riječ", 3. "Duhovna baština".

O Znanstvenom skupu i održanim predavanjima možete opširnije čitati u svečanom dvobroju 37 - 38. lista "Bačko klasje" od 1. XI. 1986. str. 14 - 15. i u kalendaru "Subotička Danica" 1987., str. 113 - 115.

Predavanja su pregledna, imaju znanstvenu i dokumentarnu vrijednost.

Zbog toga je Organizacioni odbor proslave odlučio da objavi sva ta predavanja u obliku Zbornika.

Želimo pomoći čitateljima Zbornika da steknu nova znanja o pojedinim periodima iz naše nacionalne i crkvene povijesti, a uz to pruža se prilika da steknu djelomičan uvid u bogatu riznicu duhovne baštine i umjetnosti Hrvata u Bačkoj.

Ovaj Zbornik je trajan dokumenat o velikom slavlju jubileja 300. godišnjice od 11. do 17. kolovoza 1986. god. u Subotici. Ostat će za mlada pokoljenja koja će trajno moći crpiti nova saznanja o svojoj prošlosti. Onaj tko ne pozna svoju prošlost, ne zna graditi svoju sadašnjost i budućnost.

Organizacioni odbor nema novčanih sredstava da uloži za objavljivanje ovog Zbornika, a bila bi nenadoknadi-va šteta da ova uspješna predavanja na Znanstvenom skupu ostanu nepoznata širem krugu čitatelja, a osobito mladoj generaciji.

Zato je Organizacioni odbor odlučio da objavljivanje Zbornika učini putem PRETPLATE.

Da bi ova velika kulturna akcija uspjela, pozivamo Vas da izvršite pretplatu za ovaj Zbornik.

Pretplatnici mogu pretplatu u IZNOSU OD 2.000 dinara uplatiti na jedan od slijedećih načina:

1. U župama, gdje se prodaje list "Bačko klasje", pretplata se može uplatiti kod župnika u Župnom uredu.

2. U Subotici, osim kod župnika, pretplata se može uplatiti u prodavnici knjiga u subotičkoj katedrali sv. Terezije svake nedjelje prije podne.

3. Pretplatnici u ostalim mjestima pretplatu mogu poslati poštanskom uputnicom našem blagajniku na adresu:

ANDRIJA ANIŠIĆ
24 000 SUBOTICA
Trg žrtava fašizma 19

Rok za uplatu pretplate je do kraja siječnja (januara) 1987. god. Objavljivanje Zbornika planiramo oko Uskrsa 1987. godine.

Prodajna cijena nakon objavljivanja Zbornika bit će veća, zavisno od tiskarskih troškova.

Molimo sve čitatelje i prijatelje da se pretplate na Zbornik. Preporučite ovu važnu i vrijednu knjigu svojim poznanicima i osigurajte je za svoje mlade članove obitelji da im posluži kao izvor saznanja o našoj prošlosti i kulturnoj i duhovnoj baštini.

Od Vašega odaziva i pomoći zavisi uspjeh ove velike kulturne akcije.

Nikako ne smijemo dozvoliti da ova lijepa zamisao propadne zbog naše nemarnosti.

Subotica, 1. 12. 1986.

Organizacioni odbor

250. GODIŠNJICA POSVETE FRANJEVAČKE CRKVE U SUBOTICI

Na blagdan sv. Franje Asiškog, 4. listopada ove godine, proslavljena je lijepa i rijetka svečanost kojom smo se sa zahvalnošću sjetili posvete franjevačke, "stare", crkve u Subotici, koja je obavljena 15. travnja 1736. godine.

Duhovna priprema za ovu svečanost započela je 26. rujna, a vodili su je o. Miljenko Holzleitner – na hrvatskom jeziku, i o. Karlo Harmath – na mađarskom jeziku.

Svečanost na dan sv. Franje predvodio je subotički biskup preuzv. g. Matiša Zvekanović, a započela je u 17, 30 sati svečanim ulaskom u crkvu. Na čelu procesije nošen je križ i Biblija, zatim su išli mladići i djevojke u hrvatskim i

mađarskim narodnim nošnjama, a nakon njih preuzv. g. biskup kojeg su pratili subotički i okolni svećenici, braća karmelićani, te braća subotičke franjevačke zajednice.

Kod oltara sv. Franje najprije je obavljen spomen - obred preminuća sv. Franje, a nakon toga svečanost je nastavljena svečanom biskupskom misom kod velikog oltara.

Prije sv. Mise mladi su prigodnim recitacijama pozdravili preuzv. g. biskupa i obdarili ga cvijećem.

Nakon toga preuzv. g. biskup pozdravio je sve prisutne, istako je značaj proslave i čestitao franjevcima veliki jubilej njihove crkve. Prigodne homilije pod sv. misom odr-

žali su o. Rajko Gelemanović provincijal hrv. franjevačke provincije sv. Ćirila i Metodija, te o. Gothard Hajek.

Propovjednici su svaki na svoj način istakli ljubav i odanost subotičkog vjerničkog naroda prema franjevačkoj crkvi i franjevcima koji im u toj crkvi vjerno služe 250 godina, kao i važnost crkve, kao mjesta okupljanja, molitve i slavljenja Euharistije žive Crkve, naroda Božjega.

Kod prikazanja mladi su donijeli prikazne darove, među kojima se posebno isticala velika slika, načinjena od slame, rad slikarice - "slamarke" Ane Milodanović iz Žednika. Slikarica je simbolično povezala dva jubileja koja smo proslavili ove godine u Subotici: 300. godišnjicu obnove crkvenog života i dolazak Hrvata Bunjevaca i Šokaca u ove krajeve, te 250. godišnjicu posvete subotičke franjevačke crkve. Nit, koja povezuje ta dva događaja, su upravo Franjini sinovi.

Iza pričesne molitve opet su riječ uzeli mladi i na hrvatskom i mađarskom jeziku pozdravili i čestitali subotičkim franjevcima. Nakon toga su o. Miljenko i o. Gothard zahvalili preuzv. g. biskupu, svećenicima i redovnicima te okupljenom narodu na sudjelovanju kod svečanosti. Sjetili su se pri tom sa zahvalnošću i onih koji su se kroz proteklih 250 godina sakupljali u franjevačkoj crkvi, posebno onih koji su svojim požrtvovanjem učinili da je ova crkva podignuta i još danas stoji i služi vjerničkom narodu grada Subotice i okolice. Među mnogim vrijednima i važnima spomenut je samo o. Jeronim Guganović - Ludaški, koji je prije 250 godina bio glavni pokretač i animator akcije oko izgradnje franjevačke crkve u Subotici, a čiju posvetu nije doživio, jer je umro 20. siječnja 1734. godine, dvije godine prije posvete. Svečanost u crkvi završena je s "Tebe Boga hvalimo" i pastirskim blagoslovom preuzv. g. biskupa.

Kada pišemo o 250. godišnjici posvete franjevačke crkve, neće biti na odmet malo se osvrnuti na povijest. Pastoralni rad franjevaca među subotičkim narodom počinje prije nego što su franjevci sagradili svoju crkvu. Još za vrijeme turskog vladanja u ovim krajevima od strane uprave mađarske franjevačke Provincije Presv. Spasitelja bivaju određeni dušobrižnici, koji, bježeći pred Turcima s narodom idu iz mjesta u mjesto. Među takvima se u samostanskoj kronici (ljetopisu) spominju g. 1692. o. Lovro Firlaj, o. Fulgencije Jakubini, o. Ivan Nagy i o. Norbert Lazar.

Nakon poraza Turaka kod Beča 1683. godine bivaju određeni za subotičke dušobrižnike članovi samostana u Segedinu o. Jeronim Guganović (on će zbog toga što je rođen i od-

rastao u Ludašu kasnije isključivo nositi prezime Ludassi) i o. Bartol Benjović. Njih dvojica će naizmjenice iz Segedina dolaziti vjernicima u Suboticu. Uz njih će se pojavljivati i drugi franjevci čija imena ovdje ne možemo spominjati. 1695. god. u gradskoj tvrđavi - Kaštelu o. Jeronim dobiva jednu oveću prostoriju za kapelicu i jednu manju za sebe. Uprava Provincije će njega najčešće određivati za dušobrižnika u Subotici. Franjevci su 1710. god. kanonski postavljeni za upravitelje subotičke župe. Njihovo dolaženje iz Segedina traje sve do 1717. god. God. 1716. o. Jeronim je za sebe i svoju braću izgradio "ex crudis tegulis" (nepečene cigle) nastambu koja biva 1717. god. službeno od strane provincijskog poglavrasta priznata stalnim boravištem braće, tzv. rezidencijom. I od te su godine franjevci stalni stanovnici Subotice. Porastom broja stanovnika, a to znači vjernika, dobivena prostorija za kapelicu biva premalenom, pa franjevci na savjet vjernika mole i dobivaju od cara Karla VI kaštel da ga preurede za crkvu. Povoljno rješenje molbe nosi datum 6. XII 1723. god. Tada se o. Jeronim daje sa svojom braćom na prikupljanje sredstava za izgradnju crkve. To prikupljanje je uglavnom prošnja milostinje od kuće do kuće ("ostiatim" - kako kaže ljetopisac samostana), jer je franjevcima bilo sa strane vlasti izričito zabranjeno bilo kako zbog crkve ili samostana opterećivati građane. Uz milostinju došli su i darovi dobročinitelja, tako da je sakupljanje, koje je trajalo od 1724. do 1730. god. donijelo 4000 rajnskih florina (forinta?) i za taj je novac kupljen građevni materijal (drvo, cigle, crijep...). Te iste godine, tj. 1730. franjevci potpisuju s graditeljem Matijom Kajerom ugovor po kojem će ovaj preinačiti i dograditi Kaštel za crkvu. Temeljni kamen je postavio 22. rujna 1730. god. o. Lovro Janković u prisustvu voditelja gradnje o. Jeronima Guganovića - Ludassija. Pošto je 1735. god. bio gotov i postavljen glavni oltar i crkva iznutra okrečena, sve je bilo pripravljeno za posvetu crkve. I ljetopisac samostana bilježi da je crkvu i glavni oltar, u koji su ugrađene moći sv. Feliksa i sv. Fortunata mučenika, posvetio 15. travnja 1736. god. kaločki nadbiskup Gabrijel Patačić za vrijeme pape Klementa XII i cara Karla VI, provincijal provincije Presv. Spasitelja bio je o. Josip Bede, a poglavar subotičke rezidencije i upravitelj župe o. Gabrijel Parvi. Ljetopisac nadalje bilježi da je posveta obavljena "cum magna solemnitate cleri et populi". Crkva i glavni oltar posvećeni su sv. Mihovilu arkandelu. Očito je da se u onim nemirnim vremenima tražila zaštita nebeskog vojskovođe. Kako smo već spomenuli, duša gradnje o. Jeronim (umro u Subotici 20. I 1734.), a niti sam graditelj Kajer nisu doživjeli dovršenje svog djela i posvetu.

o. Miljenko Holzleitner
gvardijan u Subotici

PRILOG MLADIH

“Bačko klasje” poziva mlade da što više surađuju u našem listu i da ga čitajući zavole!

Prilog mladih uredili su vlč. gg. Ivica Prčić i Andrija Anišić sa grupom mladih vjernika

POŠTUJ OCA I MAJKU DA DUGO ŽIVIŠ I DOBRO TI
BUDE NA ZEMLJI

Sjedim u autobusu zadubljena u svojim mislima. Razmišljala sam o proteklom danu u školi; pravila sam raspored za današnje poslijepodne... kad odjednom u toj gužvi spazih djevojku kako žustro raspravlja sa svojom majkom.

Očigledno joj je majka nešto zabranila, a ona se zbog toga veoma naljutila i govorila joj svakojake pogrdne riječi. Majka ju je samo gledala širom otvorenih očiju. U očima su joj zaiskrile suze, a na licu, izmučenom i išaranom borama primjetila sam lake drhtaje, jer shvatila je da ih u autobusu svi znatiželjno promatraju.

O, koliko je bola nanijela majci ta djevojka ovim svojim postupkom, koliko bolnog trnja joj je zabola u majčinsko srce. Ali, nije joj se ispričala.

Bilo mi je žao te žene i cio događaj je moje dosadašnje misli otjerao, te sam utonula u razmišljanje o poštivanju roditelja. Prisjetila sam se deset zapovijedi Božjih i zahvalila Bogu što nam ih je dao. Dao nam je Deset zapovijedi, deset pravila života koja nam, ako ih vršimo, donose sreću i osiguravaju pravu slogu i mir.

Ah, Bože, kada bi se samo svi ljudi držali Tvog zakona. Nastao bi novi svijet. Život na zemlji bio bi puno ljepši. Ljudi bi živjeli u ljubavi, pomagali jedni drugima, slagali se kao jedna velika obitelj. Nikad nitko ne bi znao za nasilje, kradju, ubijanje, ratove... Svatko bi svakome bio prijatelj. Svi bi živjeli s Tobom, išli Tvojim putem. Roditelji i djeca živjeli bi u velikoj uzajamnoj ljubavi.

Ali, ... ali, i sami vidimo da nije tako. To sam i ja upravo shvatila. Svi ljudi, dok se god ne budu posve držali svih Tvojih zakona, neće biti sretni i zadovoljni.

I ova djevojka spada među one koji se ne drže Tvojih zapovijedi. Zanimarila je jednu od tih Deset važnih zapovijedi, a ta je: "Poštuj oca i majku da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji".

Ja svoje roditelje (kako Ti, Bože, zahtjevaš) jako volim i poštovat ću ih do njihove smrti. Moja ljubav prema njima će biti trajna i neću dozvoliti da se ugasi. Samo kada pomislim što su sve učinili da me izvedu na pravi put... Koliko ljubavi, nježnosti i pažnje su uložili da bi me odgojili. Koliko neprospavanih noći su bdili nadamnom kad sam bila bolesna. Njihova sreća je bila velika kad sam se rodila, kad su me nosili na krštenje, kad sam postala član Crkve, kad sam na prvoj pričesti primila Krista.

A kad pomislim koliko su roditelji žalosni kada njihova djeca (kao ova djevojka) zaborave sve što su oni za njih s ljubavlju učinili, dodje i meni da zaplačem... Kako se osjećaju roditelji koji su sastavljali jedva "kraj s krajem", a ipak su svojoj djeci omogućili školovanje... a ta ista djeca, sada kad su postali ugledni ljudi, izbjegavaju svoje roditelje, ne brinu se za njih, stide ih se. Samim tim zaboravljaju i Boga i vjeru, jer preko roditelja mi smo naučili poštivati i voljeti Boga.

I Isus je volio i poštivao svoje roditelje i pomagao im – "Bijaše im poslušan" piše u evanđelju. I mi, ako želimo biti pravi kršćani, moramo voljeti i poštovati svoje roditelje, moramo moliti za njih, biti uz njih kad su bolesni, da im na taj način bar malo uzvratimo za sve ono što su oni za nas učinili.

Izišavši iz autobusa, žurno sam se uputila kući. Jedva sam čekala da ugledam svoje drage roditelje – sretna da ih još uvijek mogu voljeti i uzvraćati im ljubavlju za sve ono što sam od njih primila.

Zahvalna kćerka

P S O V K O M A N I J A

Psovka kao legitimacija?! Nju izgleda nosimo svugdje i svakodnevno sa sobom - ujutro, u podne, navečer, u svako doba i na svako mjesto; u školi, na poslu, kod kuće u slobodno vrijeme... i u susretu s drugima! I stalno se njome iznova legitimiramo: tko smo i što smo. Upravo je postalo moderno psovati. Što ružnija psovka – time se osjećamo suvremeniji-ma.

Kada bi trebali "otšutjeti" onoliko riječi koliko smo opsovali, gradovi bi naličili na velika mjesta šutnje, groblja nijemih. Psovka je toliko utkana u naš život da smo oglušili na sve vulgarnosti koje sipaju iz nas. Zato - što ne razmišljamo. Zato - što se ne hranimo Božjom riječju. Zato što ne želimo da se mijenjamo.

To što svi oko mene psuju, mene oslobadja od normalne odgovornosti; to ne znači da i ja moram psovati. Nije riječ samo o grijehu kada govorimo o psovki kao zlu, iako je to od presudnog značenja, barem za nas vjernike - kršćane.

Ružno je slušati sve te prostote. Naši pradjedovi su se borili i ginuli da bi sačuvali naš nacionalni identitet, našu kulturu, jezik... a mi smo sve to narušili; nagrdili jezik, iskvarili ga, okrenuli, prevrnuli - stvarajući novi "psovački jezik".

Ne psovati! – Utopija ili stvarnost?! Pogledajmo malo oko sebe. Što smo mi doprinjeli da bi bilo manje psovke? Nosim li s pravom ime "kršćanin" ili samo onako pred drugima? I Isus je rekao: "Tvoje će te riječi opravdati, tvoje će te riječi osuditi" (Mt 12, 37). I dalje: "Ne onečišćuje čovjeka ono što ulazi u usta, nego što iz usta izlazi – to onečišćuje čovjeka." (Mt 15, 11).

Dakle, oplemenimo svoju dušu, svoj jezik i izbacimo psovku iz našeg govora!

Vjerko

IŠLE SMO U NARODNOJ NOŠNJI...

Jedinstvena prilika da budemo u narodnoj nošnji pruža se nama mladima svake godine na Veliku Gospu, kada je u našem gradu Dužijanca u katedrali. Tada se mladi rado oblače u bunjevačku narodnu nošnju, ne samo da obnove običaje koji vladaju od davnina, nego i da dožive radost i ponos što pripadaju bunjevačkom narodu, koji je odvijeka bio vjeran Bogu i Crkvi.

Upitani kako se osjećaju u narodnoj nošnji, mladi Bunjevci su odgovorili otprilike ovako: Oblačenje u narodnu nošnju za nas ima duboki značaj. Slušajući šuštanje bunjevačke svile i zvuk zvečki na čizmama, kroz nas prostruji val radosti i javi se čežnja za nekadašnjim danima kada se ta nošnja češće oblačila. U nama se probudi ponos... Postajemo svijesniji svojih korijena... Upoznavajući sve više i više svoj narod, divimo mu se jer je i pored svih poteškoća, iako malobrojan, uspio očuvati vjeru u Boga, svoj jezik, kulturu i običaje. Radujemo se što smo u mladosti upoznali prošlost naroda sjeverne Bačke i neizmerno smo zavolili naše običaje. Nastojat ćemo svojom vjerom i životom nastaviti ono što su započeli stari Bunjevci i na taj način doprinjeti očuvanju naše male, ali vrijedne i lijepe bunjevačke grane.

Mlade

Bunjevačka bila šlingovana narodna nošnja

MOJA MAJKA

Moja majka uzdiše,
kad mene nema.
Moja majka nadamnom bdije,
kao sjena.
U srcu me grije,
ljubav njena,
jer za mene nikog
osim nje nema.
Toplije su njene oči
i od žarkog sunca,
koje dijete majku nema,
od tuge mu srce puca.

Dominika

ZA MATERICE

KAD ME GLEDA MOJA MAJKA

Kad me gleda moja majka,
njene oči suncem zrače.
Kad me gleda moja majka,
moje srce kuca jače.

Čarobne su njene oči
kao divne majske noći,
kada ona mene gleda
ko' s visine, kao s neba.

Dominika

U POČAST JEDNOJ BUNJEVAČKOJ MAJCI

Na Bijelu nedjelju, 6. travnja ove godine, u zagrebačkoj župnoj crkvi Gospe Lurdske, fra Stipo Nimac, u ime spriječenog nadbiskupa zagrebačkog Franje kard. Kuharića, krstio je deseto dijete Filipa Lijović i Marije rođene Tumbas, maloga Marka. U prigodnom listu, koji je za tu zgradu kardinal Kuharić uputio obitelji Lijović, piše: "Roditelji koji svjesno prihvaćaju brojnu djecu s pravom zaslužuju poštovanje zahvalnost i podršku Crkve i cijeloga naroda. Takve obitelji su blagoslov za Crkvu i narod, pa molimo i ovaj put taj blagoslov svome hrvatskom narodu i svojoj Crkvi".

Majka Marija rođena je na Đurđinu kod Subotice, također u brojnoj obitelji i prosvjetni je radnik kao i njezin muž Filip. Kada bismo imali više ovakvih majki, vedrije bismo gledali u budućnost i bili sigurni da će se još stoljećima s takvim majkama živjeti i slaviti Materice.

NOVO

NOVO

NOVO

U SUBOTICI OTVORENA TRIBINA MLADIH VJERNIKA

U svojim svakodnevnim susretanjima - u školi, na radnom mjestu, na ulici, na zabavama - mladi jedva kada progovore koju riječ o vjeri. Često to ne čine ni mladić i djevojka koji "hodaju" zajedno i tako se pripremaju za brak. Nedavno sam susreo mladića i djevojku koji su se pripremali da stupe u brak. Ona je bila katolkinja, a on ne kršten. Međutim njih dvoje su to saznali tek kad su počeli razgovarati o vjenčanju. Kad je ta djevojka rekla svom mladiću da je ona vjernica i da se želi vjenčati u crkvi, sa iznenađenjem je konstatirala da on nije niti kršten i preneraženo mi je rekla: "Ja nisam mogla ni zamisliti da postoji netko tko nije kršten".

Ova činjenica ukazuje na potrebu da se mladima pruži mogućnost da, u okvirima gdje je to dozvoljeno, slobodno i otvoreno razgovaraju o svojoj vjeri, o svojim vjerskim poteškoćama i problemima. Još više - mladima se mora omogućiti da neprestano upoznaju vjeru i samim tim dobiju poticaje za rast u vjeri.

Nužno je da se u svim župskim zajednicama omogućiti mladima vjerničko susretanje u kojima će oni moći kroz razna predavanja i pouku produbljivati svoje vjersko znanje, ali, gdje će oni također moći sami izreći svoje vjerske doživljaje i osjećaje kako ne bi ostali vjerske neznalice, usprkos toga što se priznaju vjernicima i idu u crkvu.

Osim na župskoj razini, dobro je od vremena do vremena do vremena omogućiti mladima i šire susretanje. Sam veći skup mladih vjernika pozitivno djeluje na mlade, pa i čisto psihološki. To potvrđuju na pr. svi oni koji su bili na kakvom hodočašću mladih. Kad mlad čovjek doživi da postoji mnoštvo onih koji misle isto kao on, onda nekako dobija samopouzdanje i hrabrost. To zajedništvo u vjeri, koje se osjeti na većim susretima, može biti poticaj mladom čovjeku za stalan rast u vjeri i za aktivno življenje vjere i u trenucima kad se nađe sam "protiv svih", t. j. kad svojim vjerničkim životom mora "ići protiv struje" onih koji drugačije žive i drugačije misle.

Tribina mladih vjernika, koja je u Subotici započela sa svojim radom u nedjelju 26. listopada o. g. u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Roka, ima upravo tu svrhu.

To je istakao i Marinko koji je u ime "organizatora" tribine pozdravio preko 100 prisutnih mladih vjernika iz Subotice i okolice, te desetak svećenika, nekoliko časnih sestara - a bio je prisutan i sam g. biskup Msgr. Matija Zvekanović. On je u svom pozdravu naglasio: "Budućnost mira je na nama mladima. Pozvani smo da ga nosimo svijetu, a da bismo ga mogli nositi svijetu, moramo ga imati u srcu. Zato se mi moramo okupljati oko zajedničkog mira, a to je Krist.

U tom okupljanju ćemo razmišljati o Kristu, vjeri... upoznavati se i živjeti svoje kršćanstvo... želimo da se u ovoj dvorani župe sv. Roka svakog mjeseca okupljamo na molitvu, razmišljanje o Kristu, usavršavanje svoje vjere... prepušteni smo samima sebi, različitim strujama i utjecajima, a zajedno smo ipak, jači".

Prvo predavanje na ovoj tribini održao je vlč. Andrija Anišić, prefekt sjemeništa "Paulinum" na temu "Mladi nosioci mira". Ovo predavanje u cijelosti smo objavili u ovogodišnjoj "Subotičkoj Danici" na str. 164 - 167. (1987. g.)

Drugo predavanje održao je vlč. Jakob Pfeifer, u nedjelju 16. studenog, a tema je bila: "Evangelje u crkvi i na ulici". Predavač je potakao mlade da žive evangelje svugdje, i u crkvi i na ulici, i u školi i na radnom mjestu. Pozvao ih je da svjedoče za Krista u svim svojim mladenačkim susretanjima.

Ova tribina održavat će se svakog mjeseca u vjeronaučnoj dvorani sv. Roka u Subotici, a datum tribine saznat ćete od svojih župnika.

MLADI ! ovo je Vaša tribina, Pozovite na nju i svoje prijatelje da zajedno upoznajte bogatu baštinu svoje vjere. Dođite da u bratskom zajedništvu dobijete snage da možete živjeti onako kako Vas Isus uči.

Budućnost pripada mladima i zato nije svejedno kakvi će biti ti mladi. Ako mladi budu sljedbenici Kristovi, ne moramo se bojati za sutra!

SUBOTICA

A. A.

MLADI MOLE ZA MIR

Prva tribina mladih vjernika u Subotici bila je posvećena međunarodnoj Godini mira. Mladi vjernici iz Subotice i okolice tog dana su se željeli ujediniti sa sv. Ocem (tog je dana slavljen i "Papin dan") koji je u Asiz pozvao predstavnike svih religija da se mole za mir - to najveće dobro čovječanstva.

Poslije predavanja "Mladi - nosioci mira" koje je održano u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Roka, mladi su prešli u crkvu da zajedno sa starijima mole za mir.

Ovom molitvenom susretu predsjedao je biskup Matija Zvekanović.

Slušali smo Božju riječ o miru, kratki odlomak iz Papine poruke za međunarodni dan mira, te kratku homiliju koju je održao vlč. Andrija Kopilović. Vrhunac ovog molitvenog susreta bila je simbolična molitva vjernika. Mladići i djevojke upalili su svijeću na uskrasnoj svijeći i s tom upaljenom svijećom u ruci izrekli su svoj molitveni zaziv za slogu, za mir i za sv. Oca. Ovaj simbolični gest htio je reći da mladi moraju biti Kristom zahvaćeni ako žele graditi mir u svijetu. Rasvjetljeni svjetlom Krista raspetoga i uskrsnuloga moći će svijetliti kao svjetiljka u svijetu ostvarujući Njegovu Radosnu vijest.

A. A.

60. OBLJETNICA SMRTI S. LEOPOLDINE ČOVIĆ

Ove godine 11. listopada navršilo se 60 godina od prerane smrti s. Leopoldine Čović.

S. Leopoldina rođena je 18. svibnja 1901. godine kao šesto od ukupno šesnaestero djece Ivana Čović i Janje Stipić u Subotici, a umrla je kao redovnica sv. Vinka Paulskog, 11. listopada 1926. godine u Zagrebu i sahranjena na Mirogoju.

O. s. Leopoldini, pored kratkog životopisa što ga je napisao o. Milan Pavelić D. I., ove godine u jednom dužem pismu piše njezina Vrhovna glavarica: "Sestra Leopoldina Čović bila je jedna od onih sestara koje su svoju životnu zadaću ispunile u malo dana i koji su već u jutro svog redovničkog života dozrele za vječnost. Za svojeg kratkotrajnog života Marija, od 1920. god. s. Leopoldina, vazda je bila nekako bliže nebu nego zemlji. Takvom su je upamtili njezini ukućani i rodbina te sumještani njezinog rodnog grada Subotice..."

"Bila je to ozbiljna, duboko pobožna, nekako posebno povučena, poslušna, vrlo radina, skromna i čedna..., vedra, ljubazna, upadno malo govorila i mnogo razmišljala...", kaže dalje Poglavarica.

Između tolikih citata koje je u svom govoru istakao g. Lazar Ivan Krmpotić pod koncelebriranom sv. Misom koju je služio biskup Matija Zvekanović, u njezinoj rodnoj župi Isusova Uskrsnuća na blagdan Krista Kralja, 23. studenog spominjemo samo neke:

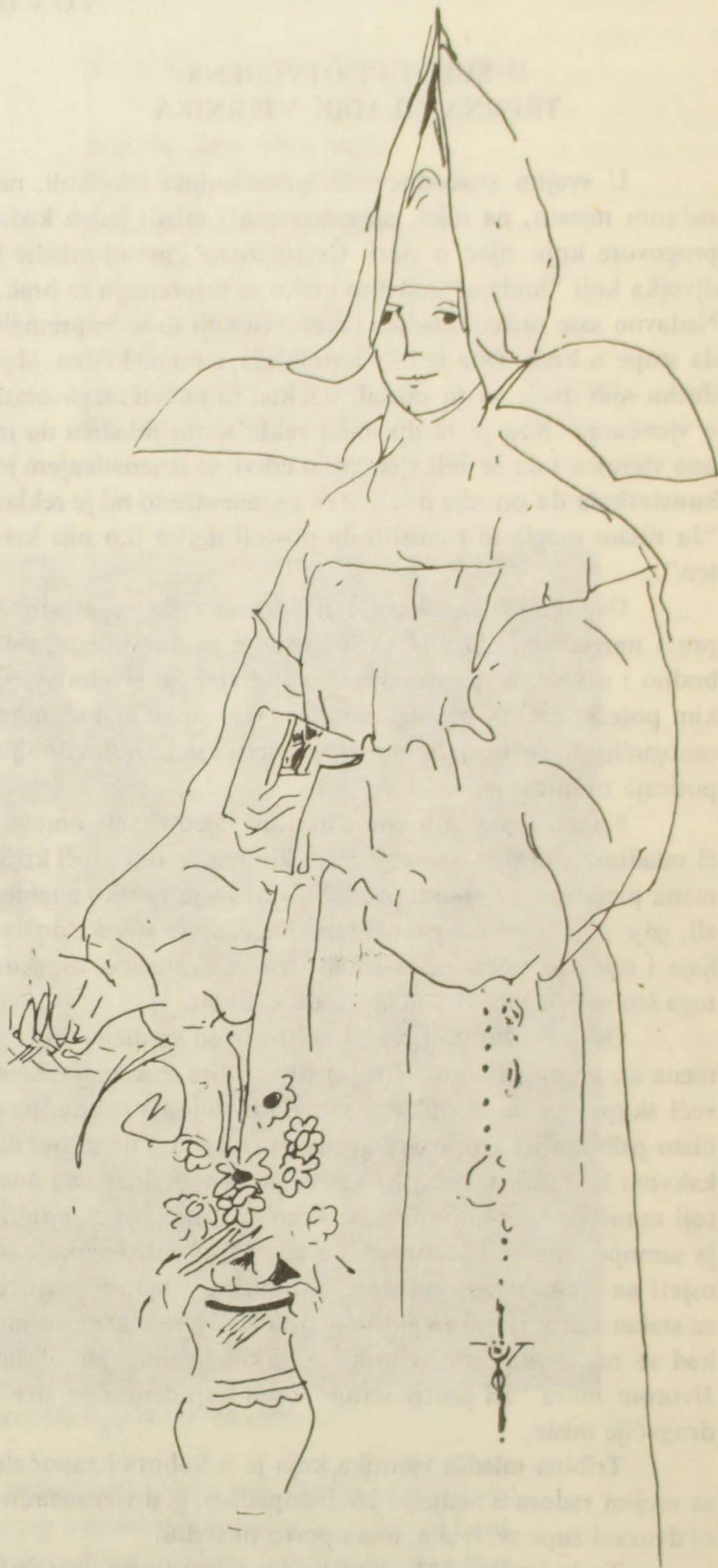
"U mom srcu vruća je želja za nebom, jer tamo je polje mog rada". – "Uvijek sam mislila kako ću kad umrem nastojati samo oko toga da dragim sestrama, pa i drugim dušama izmolim milost ljubiti trpljenje...". "Drugo što želim naučiti duše jest to: da u svemu što im se događa gledaju volju Božju..."

U svojoj bolesti piše: "Zadnja dva tjedna baš mi nije najbolje. No, to me ne žalosti, dapače veseli me. Nemaš pojma koliko želim poći k nebeskom Ocu..."

Za ovu zgodu je načinjena njena slika na ulju koja će se čuvati u njezinoj rodnoj župi u kojoj više nema nikog od braće i sestara, jedino je još živ njezin bratić Geza i njegovih jedanaest djece, a s majčine strane još dvije starice.

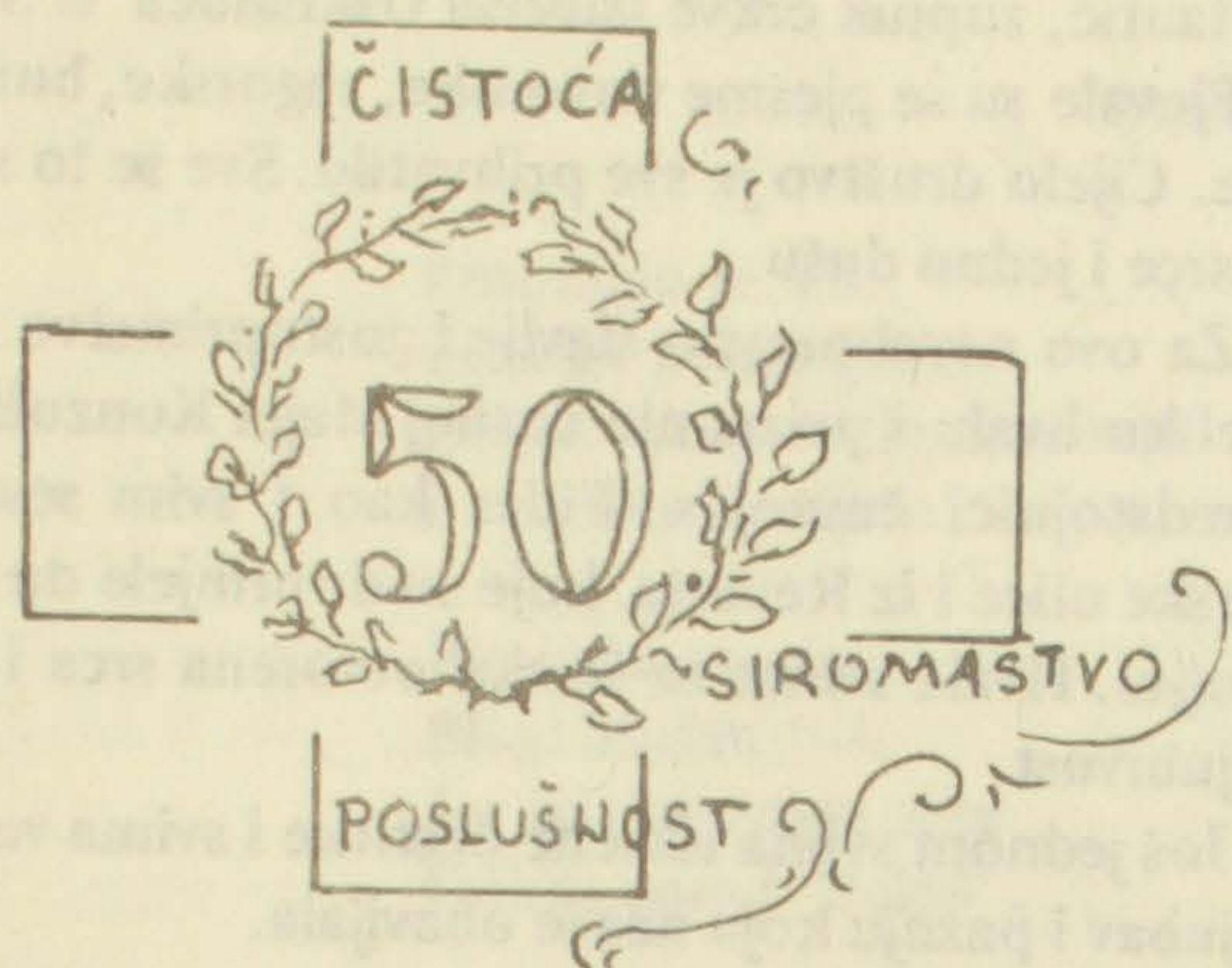
Ovu sliku izradio je akademski slikar Zubović iz Odžaka, a Lazar I. Krmpotić ju je darovao župi Isusova Uskrsnuća.

Ova komemoracija bila je lijep doživljaj za župljane rodne župe s. Leopoldine i mogla bi biti lijep poticaj mladima da nasljeđuju s. Leopoldinu u svim njezinim krepostima, istakao je župnik g. Bela Stantić. Dao Bog da se to dogodi!

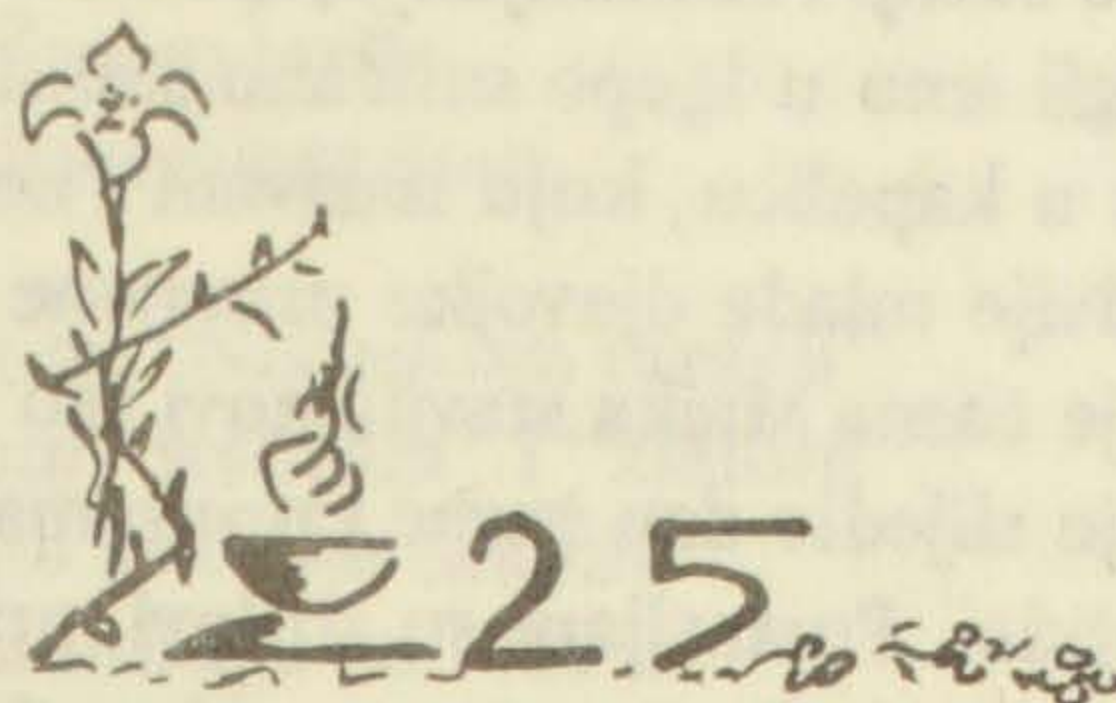

s. Leopoldina Čović

(crtež Stanislava Zubovića – Odžaci)

U REMETAMA "SREBRNE" I "ZLATNE"

2. i 3. kolovoza 1986. godine podno Sljemena, kojeg obavijaju zeleni brežuljci i udoline, na Bukovačkoj cesti, u kući časnih sestara "Naše Gospe" zbilo se tiho i veliko slavlje.

Možda se u našem "Bačkom klasju" i ne bi toliko na to osvrtni, kad ne bi sve bilo vezano za nas i Suboticu.

Znamo svi da su tih dana slavile svoje zlatne jubileje, 50 godina svetih redovničkih zavjeta dvije naše rođene Subotičanke.

To je č. sestra M. Angelina Ivković. Dijete je dobrih kršćanskih roditelja. Školovala se u Subotici, Novom Sadu i Zagrebu. Vršila je razne dužnosti i službe. Bila je predstojnica i ekonomica. Živila je u Zagrebu, Taborskom i Glini. Sada živi u Subotici, u Hamrambašićevoj ul. br. 7. Uvijek je tiha i povučena.

Zatim, već poznata č. sestra M. Anđelina Kujundžić. Kao dijete od dvije godine ostala je ratno siročić sa dvije starije sestre i jednom mlađom, koja je rođena nakon očeve smrti. Sestra Anđelina i dvije starije sestre su redovnice.

Još su žive najstarija i najmlađa. Osnovnu školu završila je u Tavankutu i Subotici, gimnaziju u Novom Sadu, filozofski fakultet, odnosno višu pedagošku školu u Zagrebu. Službovala je u Zagrebu, Subotici, Garešnici, pa sada opet u Zagrebu, u Remetama.

Pa onda tri "srebra", tri sestre koje su slavile 25 god. svetih zavjeta.

– Č. s. Tomislava Lovaković iz Trnave kod Đakova. Ona od osnivanja našeg sjemeništa "Paulinum" živi i radi u njemu, uvijek radosna i vrlo gostoljubiva.

– Č. s. Veronika Vidaković iz Brođanaca kod Osijeka. Ona je puno godina živila i radila u našem sjemeništu u Subotici. Svima draga i dobro poznata. Sada živi u Zagrebu, u Remetama.

– Č. s. Savija Palić iz Gradiške (Rešetari). S. Savija je dugo radila u svećeničkom domu "Josephinum" u Subotici, gdje je rado i s ljubavlju dvorila bolesne i stare svećenike. Od nedavno živi i radi u novoj sestarskoj kući tzv. "Anuncijata" u Subotici.

Časne sestre slavljenice prinose prikazne darove

Tom "zaltu" i "srebru" pridružilo se još jedno tek propupalo cvijeće proljeća života svojim prvim sv. zavjetima. To je draga mlada časna s. Zrinka Šestak iz zelenog Zagorja, iz okolice Varaždina.

Ovo slavlje je počelo temeljitom pripravom, s duhovnim vježbama, u šutnji i razmišljanju, kako to već biva.

Kao gosti stigli smo u lijepo sunčano subotnje jutro i odmah smo pošli u kapelicu, koju nazivam "nebeski tavan", gdje su baš dvije mlade djevojke primljene u novicijat, a trećoj sestri je časna Majka stavila novi veo na glavu.

Nakon toga je slijedio dan žurbe i priprema. Po kući se radilo kao u košnici. Postavljani su stolovi, pripremana jela, mirisala je sva kuća. Pred večer su svi pošli u tišinu kapelice na sat klanjanja. Iz Primorske ulice već je stigla časna Majka i njezine pomoćnice, te duet "slavuji" – č. sestre Imakulata i Cecilija, koje su kao voditeljice pjesmom i psalmima izmjenično prekidale tišinu i prošnje kojima su svi redom svojim molitvama molile jedna za drugu i za jubilarke. Bilo je tu vrlo dirljivih spontanih želja.

Poslije klanjanja brzo je cijela kuća utonula u san, a rano ujutro čulo se paljenje automobila naše sestre Leonije koja se spremala pred goste koji su stizali s više strana.

Samostanska kapelica je premalena i zato je mnoštvo gostiju prešlo u župnu crkvu u Remetama. Tako se cijela svečanost obavila u svetištu Remetske Gospe. Tamo su već bila postavljena klecala, zastrta bijelom koprenom i ukrašena cvijećem u svetišu ispred oltara.

Jedno klecalo za novozavjetovanu sestru, pa dva klecala za "zlatne" jubilarke, zatim tri klecala za "srebrne" jubilarke.

Svečanost je predvodio o. Provincijal u konceleciji više o. karmelićana i svećenika, gostiju iz Zagreba i Subotice.

U propovijedi propovjednik je lijepo prikazao redovnički život i značenje triju sv. zavjeta. Nakon toga se prišlo obnovi zavjeta.

Bilo je dirljivo i uzbudljivo kad je mlada sestra polagala svoje prve zavjete. Zatim su "zlatne" jubilarke, već u odmaklim godinama, sa svijećom u ruci potvrdile svoju vjernost u prošlosti i u budućnosti. Poslije njih tri "srebrne" koje u naponu života dokazuju da žele i dalje ostati vjerne svetom zvanju.

I tako smo svi s ganućem pratili taj sveti čin da se nakon svečanosti uz čestitanja i pozdrave razidemo svaki na svoju stranu.

Rodbina i gosti opet su se vratili u sestrarsku kući na Bukovačkoj cesti da ih dobre domaćice ugoste svečanim ručkom.

U kući slavlja ručak je trajao dugo i veselo uz govore, pjesmu i šaljive opaske. Drage časne sestre su se starale da nitko nije mogao ostati gladan.

Prigodne govore su održali o. Jakov Mamić, provincijal karmelićana, o. Damjan, franjevac iz Zagreba, o. Luka naš svima poznati gorljivi širitelj pobožnosti Prečistom

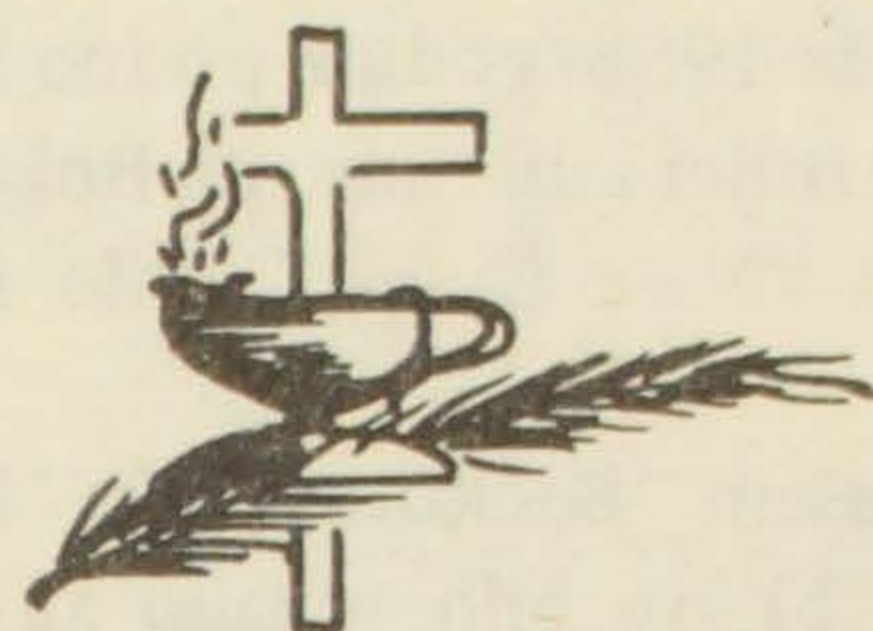
Srcu Marijinu i velečasni župnik mlade s. Zrinke, kao i vlč. Bela Stantić, župnik crkve Isusova Uskrsnuća iz Subotice.

Pjevale su se pjesme slavonske, zagorske, bunjevačke i druge. Cijelo društvo je sve prihvatilo. Sve se to stopilo u jedno srce i jednu dušu.

Za ovo nezaboravno slavlje i gostoprimstvo moramo dati veliku hvalu i priznanje časnoj Majci Konzolati i kućnoj predstojnici časnoj s. Fides kao i svim sestrama iz Primorske ulice i iz Remeta, koje su doprinjele da svi budu zadovoljni. Hvala svima za široko otvorena srca i srdačnu gostoljubivost.

Još jednom svima iskrene čestitke i svima velika hvala za ljubav i pažnju koja nas je obavijala.

T. K.

60 GODINA PRVOG LIKA SVETE BRAĆE U BAČKOJ

5. srpnja 1986. godine u našoj jedinoj slovačkoj župi u Selenči proslavljena je 60. obljetnica od kako je blage uspomene slenački župnik Josip Kaić, po narodnosti Hrvat, postavio u slenačkoj crkvi presvetog Trojstva, vitraže koji prikazuju sv. Braću Ćirila i Metoda, koje Slovaci štiju kao svoje nebeske zaštitnike.

Ta obljetnica, koja u sebi nosi jednu poruku bratstva i ljubavi dvaju slavenskih naroda, bila je veoma svečano obavljena na sam blagdan sv. Braće i u slijedeću nedjelju.

Prije svečane Mise, koju je u konceleciji sa mjesnim župnikom vodio dekan Lazar Ivan Krmpotić, bio je veoma uspješni recital o ulozi sv. Braće i o životu slovačkoga naroda, prema tekstovima poznatog slovačkog književnika i narodnog buditelja Jana Holleho iz njegove poznate "Ćirilometodijade".

Recital je bio isprepleten i lijepim napjevima iz bogatog slovačkog melosa. Homiliju je održao dekan i posebno istakao radost što je slenačkim Slovacima ovu sliku podigao i darovao baš jedan bački Hrvat, što svjedoči da je život među različitim narodima u okviru jedne zemlje, a još više u okviru jedne Crkve, moguć i ako ga se ispravno shvati i poštuje, on postaje izvorom prave istinske životne radosti, koja izlazi iz tog međusobnog darivanja i obogaćivanja.

U drugom je pak dijelu homilije poticao slenačke vjernike da nikada ne zaborave da ih je ćirilometodska baština spasila kao narod i da je radi toga veoma cijene i nastoje živjeti u sadašnjosti, čitajući i živeći Božju Riječ u svagdanjem životu i koristeći sva blaga svoje kulture, osobito one duhovne, da rastu u poznavanju velikih duhovnih vrijednosti i u njihovoj primjeni u svakidanjem životu.

Z. K.

RIJEČ SESTRİ

(Anđelini Kujundžić)

Prohujalo je, eto,
Pedeset punih ljeta,
Otkad si napustila dom naš
I odrekla se svijeta.

Bio je to za nas
Blagi hladan tuš,
Jer uz dvi druge seke
Odlazi nam i "Jeluš".

Ta nakon vašeg odlaska
Osta nam kućica pusta.
I ko da je oko nje pala
Maglica neka gusta.

Jer od četiri kćerke
Ostadoh s Mamom sama,
A to je, ko iza sunca,
Kada se spusti tama.

No, vjera nas čvrsto vezala
I plela oko nas niti.
Znali smo da iz daljine
Možemo blizu biti ...

I tako smo križ svoj grlile
Svaka na svojoj strani,
A godine su jurile,
Kao što prolaze dani.

Danas na "Nebeskom tavanu"
Osutom "srebrom" i "zlatom",
Svi smo se ovdje skupili
Zahvalni Bogu na tom ...

Jubileje vam čestitamo —
Zlatne, srebrne, sretne!
Kao i pupoljku, Sestrici
Za prve zavjete svete!

Živite nam još dugo, dugo
Svaka na putu svom!
Dok sretno ne stignete
U vječnost, Ocu svom!

Zagreb — Remete
3. VIII 1986.

T. K.

ekumenski susret

"TREBA ŽIVJETI DOSTOJNO KRISTOVA POZIVA"

Ovo su bile riječi poziva šest misionarki, žena koje su prisustvovala Ekumenskom odboru kršćanskih žena SAP Vojvodine u Feketiću, 26. travnja 1986. godine. Bog je jedan za sve nas VEĆ SADA, a ne u budućnosti. Kršteni smo u ime Trojedinoga Boga, koji je Ljubav.

Svoj misijski rad obavljaju u Africi, Aziji, Hong Kongu. Tvrde da je jakost u Crkvi Duh Sveti, ljubav, ekumensko zbližavanje, a žed svih nas je Krist, koji nam je dao primjer i pozvao nas "Da svi budu jedno...". Pozivaju nas da prijeđemo sve granice iako smo podijeljeni na Istok, Zapad, Sjever i Jug.

Iznijeli su nam svoja bogata iskustva, kao na pr. u viševjerskim sredinama se kod blagdana kršćana dolazi da ga svi slave, a isto kod blagdana muslimana. Trebalo je dosta hrabrosti da se na ovaj način zajednički slavi Bog, no susreti ekumenskih žena sa predstavnicima Crkava bili su uspješni.

Oformljene su biblijske i molitvene grupe. Vodi se briga o starima, zapuštenima, mladima, bračnim parovima. Pruža im se moralna i materijalna pomoć po potrebi.

Dirljivo je bilo čuti kako ljudi iz krajeva, u kojima djeluju ove misionarke, imaju duboku vjeru i da nas svojim vjerovanjem mogu obogatiti.

Ni praktično osposobljavanje nije izostavljeno. Pored opismenjavanja primjenjuje se i praktični rad: ručni rad, razni zanati, gradnja i sl. Zajednička suradnja je na zavidnoj visini, jer su ljudi otvoreni i pristupačni.

Svijet je danas u krizi i Crkva može biti u krizi, ali Bog ne. Crkva treba da nađe svoje mjesto u ovoj kriznoj situaciji. Bog je nazočan u svakom dijelu svijeta, uvijek jednak, bilo u seoskoj crkvi ili u veličanstvenoj katedrali najotmjenijih gradova. On, SVJETLO, posvuda upaljeno njegovom ljubavlju, snaga starih i mladih, siromašnih i bogatih, učenih i neukih, Bog je jednak za sve; On briše svaku suzu, On krijepi svako srce, On daje svoj DUH svakome koji živi po Njegovom zakonu.

Prihvatimo ovu Istinu, ljubimo Jedinog Boga, svakog čovjeka, bio nam prijatelj ili neprijatelj i molimo "Da svi budu jedno...".

Molimo za mir koji nam je tako potreban, napose u dušama i u svijetu.

Misionarke to odavno čine, dok je poseban poticaj za to dala Shanti Solomon, žena iz Indije. U povodu 30 godina (1956) posjetila je kršćanske žene EOSAPV - a, a tom prilikom i Suboticu. U svom izlaganju naglasila je da su je strahote drugog svjetskog rata ponukale da okupi "suradnike mira". Prošla je s grupom žena mnoga zgarista, logore i ruševine po Hirošimi. Bila je ojađena, koliko "čovjek može biti čovjeku vuk". Zbog toga je apelovala na odbore kršćanskih ekumenskih žena (čiji je i ona član), da mole za mir i to pravi Kristov mir, kojeg jedino On može dati. Toko 30 godina rada uspjeh je očit. Na svijetu se danas moli u 72 zemlje

"Molitva je jakost. Dužnost pravog kršćanina je da ljubi bližnjega i stvara jedinstvo. Putem molitve lakše živimo u miru sa svakim čovjekom u svijetu, a Bog neka blagoslovi sve one koji se mole za mir", rekla je na kraju svog izlaganja Shanti Solomon.

Ova 1986. godina je i hod ususret sto-godišnjici od osnivanja prvog molitvenog sata. Bilo je to 25. ožujka

1887. godine. Plodno sjeme donjelo je rod. Danas se u 172 zemlje održava ekumenski molitveni sat žena. Slavi se 100. jubilej, BOŽSAPV - e slavi dvanaesti, a mi u Subotici peti - mali jubilej. U pripravi za stotu godišnjicu jubileja uključujemo se u pokret "molitve za mir". Pored toga molimo Gospodina "da pošalje radnike, jer žetva je velika, a radnika je malo".

Na centralnoj proslavi naći će se u Americi predstavnice svih zemalja, tj. članice EO žena. U međunarodni Ekumenski odbor žena birat će se novi članovi i izraditi novi samostalni pravilnici.

Do tada, sjetimo se češće cilja EO žena. Sklopimo ruke, pratimo ih molitvom govoreći:

Kriste, Ti koji si jakost
ljubavi sreće vir,
daj našim dušama
i cijelom svijetu
toliko potreban
Tvoj sveti mir.

Via

SVEĆENIČKO REĐENJE U KULI

Posljednjih 30 godina Kula je dala pet svećenika našoj Crkvi. Na svetkovinu sv. Petra i Pavla ove godine zaredio je za svećenika subotički biskup Matija Zvekanović vlč. g. BEER GERGELYA. Svog sina Gergelya dopratila je majka, majka udovica. Mladomisnikov otac nije doživio slavlje svoje obitelji. Pripravio je svome sinu misnicu, pripravio oltarnik. Puno je i ustrajno molio za sina.

Kulski župnik i dekan duguje veliku zahvalnost Gospodinu, koji je takvim blagoslovom pratio njegov svećenički rad u Kuli.

Molimo za mladomisnika, za svećenike, za duhovna zvanja! Pokucajmo na vrata Božje milosti, da nam Gospodin dade dobrih svećenika!

Mladomisnik Beer Gergely raspoređen je na svoju prvu svećeničku dužnost kao kapelan u somborskoj župi Presv. Trojstva.

St. B.

BLAGOSLOV OBNOVLJENE CRKVE U MLADENOVU

24. kolovoza u 10 sati prije podne subotički biskup Matija Zvekanović blagoslovio je obnovljenu crkvu sv. Ivana Krstitelja u Mladenovu izvana i iznutra. Crkva je 1968. godine radi trošnosti jednoga dijela smanjena, ali nije bila završena. Ove godine su konačno završeni radovi. Nacrte je izradila prof. Alojzija Ulman iz Vinkovaca. Crkva sada sačinjava jednu arhitektonsku cjelinu i ures je centra sela, i radost onih malobrojnih vjernika ove dijasporske župe.

MOLITVA HVALE

Isuse, želim biti s Tobom nekoliko trenutaka u molitvi. Na početku želim Ti reći jedno veliko Hvala za najveći dar koji si mi udijelio - za dar života. Ti si me želio dok sam još bila u majčinoj utrobi. Ti si već unaprijed znao kakav će biti moj život...

Dok sam još bila mala, bilo mi je teško nositi svoj životni križ koji si mi preko bolesti dao, i često puta sam mrmljala i protiv Tebe i protiv križa kojeg si mi dao, ne znajući još da je to Tvoj plan ... Sada u tom planu, malo po malo otkrivam Tebe i Tvoju volju. Hvala Ti na ovom velikom otkriću, Isuse!

Hvala Ti što mogu biti kršćanka, što mogu biti Tvoja učenica. Hvala Ti što si mi povjerio zadaću da svjedočim za Tebe u svijetu u kojem živim, djelom i primjerom. Daj mi snage da to, doista, mogu činiti!

Hvala Ti i za dar Duha koji si mi dao preko kojeg mi savjetuješ što mi je činiti u određenim trenucima.

Hvala Ti što si u svim okolnostima života sa mnom. Hvala Ti što me neizmjerljivo ljubiš.

Hvala Ti i za ljude koji me okružuju... za prijatelje, poznanike, rođake. Hvala Ti i za moje roditelje, koji mi pomažu u mojoj bolesti.

Unaprijed Ti hvala i za sve ono što će se sa mnom dogoditi u životu. Hvala Ti već sada i za moju smrt koja će se zbiti po Tvojoj volji. Daj mi samo da Ti uvijek mogu ostati vjerna.

Tj.

IN MEMORIAM

MILAN ASIĆ
(1917 – 1986.)

Subotica je izgubila svog velikog glazbenika i skladatelja. U petak, 19. rujna 1986. god. preminuo je Milan Asić, dugogodišnji dirigent Subotičke filharmonije i orkestra Narodnog pozorišta, jedan od osnivača i dirigent Opere u Subotici (1950 - 1954).

Milan Asić je rođen 1917. god. u Zagrebu, gdje je pored osnovne škole i gimnazije pohađao Muzičku školu "Vatroslav Lisinski", a onda se konačno opredijelio da glazbu odabere kao svoj životni poziv i da joj posveti svoj talenat i svoje sposobnosti. Upisao se na Muzičku akademiju u Zagrebu, gdje je studirao kompoziciju u klasi profesora Krste Odaka i dirigiranje kod profesora Frana Lotke.

Već 1936. god. završio je svoje prvo scensko djelo "Pekarev Miško", dječju operetu, koja je imala veliki uspjeh u Zagrebu i u drugim mjestima.

Nakon Završetka studija radio je kao muzički urednik zagrebačkog radija i kao pomoćnik dirigenta Hrvatskog narodnog kazališta. U tim godinama stvorio je čitav niz kompozicija.

Onda je nastupio prelomni momenat u životu M. Asića. Došao je u Suboticu 1. listopada 1945. godine sa svojom suprugom Jelkom, koja je kao glumica i operaska pjevačica stvorila mnogo velikih uloga na subotičkoj pozornici.

Tako je počeo stvaralački i organizatorski rad M. Asića u Subotici. Postao je 1946. god. dirigent i umjetnički rukovodilac Subotičke filharmonije, koja je tokom godina priredila brojne koncerte, izvodeći najteža i najljepša djela orkestralne i simfonijske glazbe. Oko 1950. god. Subotička filharmonija bila je na vrhuncu uspjeha.

M. Asić je posebnu pažnju uvijek posvećivao njegovanju i upoznavanju domaće glazbene umjetnosti kao što su djela skladatelja Vatroslava Lisinskog, Jakova Gotovca, Krešimira Barnovića, Mihajla Vukdragovića, Stanojla Rajčića i dr.

Za ime i rad M. Asića vezano je i osnivanje Opere u subotičkom Narodnom kazalištu 1950. god. Do 1954. god. postojala je subotička Opera i to su zlatne godine glazbenog života toga grada, ali su brzo prošle.

Pod dirigentskom palicom M. Asića na subotičkoj sceni izvedene su poznate opere velikih majstora kao što su Ivan Zajc, Jakov Gotovac, Giuseppe Verdi, Giacomo Puccini, B. Smetana i dr. Također je izvedeno nekoliko poznatih opereta Franca Lehara i drugih skladatelja.

Poslije ukidanja Opere 1954. god. M. Asić je napustio Suboticu, ali 1957. god. opet se vratio i nikada više nije napustio ovaj grad. Poletno je nastavio svoj svestrani rad.

U subotičkom Narodnom pozorištu kao dirigent orkestra uglazbio je mnogo scenskih kompozicija za pojedine kazališne komade.

Kao dirigent Subotičke filharmonije M. Asić je surađivao s mnogim skladateljima. Spomenut ću samo suradnju s Jakovom Gotovcem, koji je svoju 40. obljetnicu umjetničkog rada proslavio u suradnji sa Subotičkom filharmonijom. Ona je tom prilikom izvela Gotovčevo simfonijsko djelo "Bunjevačke igre", koje je vrlo lijepo primljeno od publike.

35. obljetnicu svoje umjetničke djelatnosti M. Asić je proslavio 15. svibnja 1972. god. Tom prilikom u subotičkom Narodnom pozorištu bila je praizvedba njegove kantate za sopran solo, zbor i orkestar "Zemljo krša – zemljo ravni" koja nam pruža vrlo lijep rodoljubni sadržaj, jer za temu ima motiv iz povijesti bačkih Hrvata:

– U davna, burna vremena Bunjevci su napustili kršnu Hercegovinu, praćeni burom i plačem žena i djece. Došli su u prostrane bačke ravni. Tu ih nije čekala zemlja laganog života, ali tvrde i snažne ruke su zaorale dugačke brazde. Zazelenila su se beskrajna polja, a klasovi su ih zakitili i pozlatili.–

Osim ovog glazbenog djela M. Asić je uglazbio još niz orkestarskih i simfonijskih djela, a stvarao je sve do svoje bolesti.

Uz ovaj raznovrsni, bogat umjetnički rad, koji smo kratko opisali, treba posebno istaći suradnju Jelke i Milana Asića sa subotičkim katedralnim zborom "Albe Vidaković". U toj suradnji M. Asić je uglazbio čitav niz kompozicija, t.j. duhovnih i rodoljubnih pjesama.

Od duhovnih skladbi M. Asića spomenut ću samo neke:

"Psalam 150" je posvetio s. Mirjam Pandžić, koja je dirigent subotičkog katedralnog zbora.

Kompoziciju "Dušo Kristova" posvetio je svojoj supruzi Jelki.

"O, Marijo, zvijezdo mora" i "Omnia omnibus" posvetio je subotičkom biskupu Matiji Zvekanoviću.

M. Asić je stvorio niz kompozicija, najčešće rodoljubnog sadržaja, na riječi bunjevačko - šokačkih hrvatskih pjesnika, kao što su Ante Evetović Mirosljub, Aleksa Kokić, Ante Jakšić, Stipe Bešlin i Jakov Kopilović.

Od rodoljubnih kompozicija najpoznatije su "Subotica mila" i "Domovina moja" na tekst pjesnika Jakova Kopilovića i "Blagoslovljena ova zemlja moja" na tekst pjesnika Ante Jakšića.

Na gostovanjima u pojedinim mjestima u Bačkoj i šire katedralni zbor je izvodio kompozicije M. Asića, a osobito na koncertima i na liturgijskim svečanostima u subotičkoj katedrali i na priredbama "Dani kruha i riječi" u subotičkom sjemeništu "Paulinum" u okviru proslave Dužijance (15. kolovoza).

U znak zahvalnosti za sve što je M. Asić učinio, katedralni zbor "Albe Vidaković" je priredio 5. prosinca 1982. godine koncert u subotičkoj katedrali povodom 65. godišnjice rođenja našeg skladatelja. Na programu su bila njegova djela.

Ali, ta plodna suradnja prekinuta je bolešću našeg umjetnika. Brzo je došao čas rastanka.

Na sprovodu na Mirogoju, u Zagrebu 24. rujna 1986. godine okupili su se njegovi rođaci, prijatelji i poznanici. Pored tročlane delegacije SIZ - a kulture u Subotici, bila je grupa pjevača katedralnog zbora "Albe Vidaković" sa svojim dirigentom s. Mirjam Pandžić da pozdrave i pjesmom isprate svoga dragog Maestra. U ime svih, Ivica je pričitao oproštajni govor i, pored ostalog rekao:

"U ovom času našeg rastanka želim reći riječi zahvalnosti i priznanja u ime svih članova katedralnog zbora "Albe Vidaković" u Subotici s kojim su Jelka i Milan Asić čitav niz godina tako iskreno i korisno surađivali. A s radošću se sjećamo onih nezaboravnih trenutaka kada su bili zajedno s nama na probama ili na koncertima. Bili smo zadivljeni njihovim stručnim glazbenim znanjem i ljubavlju kojom su pristupali glazbi. Sve to željeli su prenijeti na članove našeg zbora. Na svemu tome najiskrenija im hvala". /.../

"Duhovne i rodoljubne skladbe Milana Asića imaju trajnu vrijednost zbog svoje ljepote i ljudske topline. Zato su rado slušane na svim priredbama i koncertima."

"Umrlo je umorno tijelo našeg dragog Maestra. Neka mirno počiva u rodnom Zagrebu, gdje se opet vratio, ali njegova glazbena djela će i dalje živjeti".

"Katedralni zbor 'Albe Vidaković' s velikom ljubavlju će čuvati, njegovati i prenositi novim generacijama to bogato umjetničko nasljedstvo."

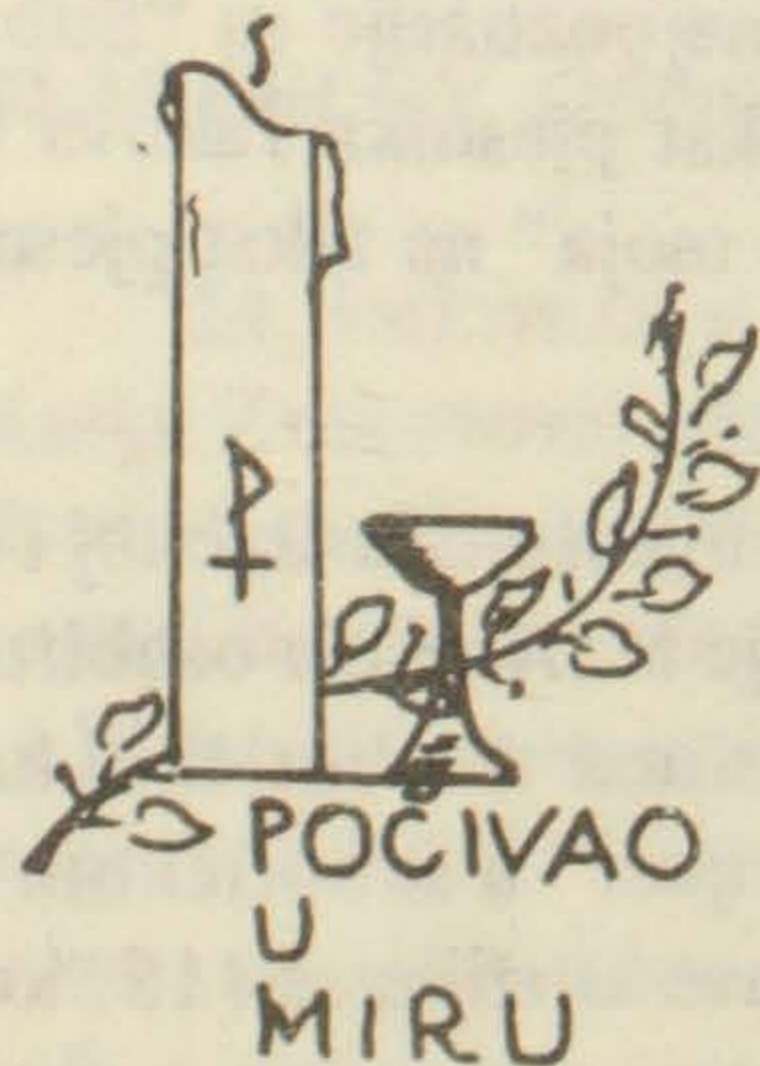
"Slava Milanu Asiću i neka počiva u miru Gospodina".

Sprovod je vodio subotički župnik vlč. Blaško Dekanj koji se od pokojnika oprostio toplim riječima.

Subotica je pretrpjela veliki gubitak u svom kulturnom i glazbenom životu. Kada se bude govorilo o kulturnoj i glazbenoj povijesti toga grada, uvijek će biti nezaobilazna imena Jelke i Milana Asića.

Ovi reci su samo mali obol vraćanja za velika djela koja su nam oni učinili.

Vojmir

INTERDENOMINACIONI SEMINAR O MISIJI I EVANGELIZACIJI

Od 27. do 30. listopada 1986. godine održan je u Novom Sadu u prvorazrednom hotelu "Park" seminar za evangelizaciju značajnijih kršćanskih Crkvi i denominacija protestantske provenijencije u našoj zemlji. Na seminaru uz pastore Slovačke evageličke Crkve i Mađarske Reformirane Crkve, te evangeličke pastore iz Hrvatske i Slovenije, sudjelovali su predstavnici još desetak denominacija iz cijele Jugoslavije.

U svojstvu gostiju i promatrača sudjelovali su predstavnici Rimokatoličke Crkve tj. njezinog Vijeća za ekumenizam pri BKJ, Makedonsku Pravoslavnu Crkvu zastupao g. Metodi Gogov, profesor na Teološkom fakultetu MPC u Skopju "Sv. Kliment Ohridski" sa svojom pratnjom, dvojica svećenika Srpske Pravoslavne Crkve sudjelovali su na simpoziju u svoje vlastito ime.

Trojica pastora iz različitih denominacija; jedan iz Indije, jedan iz Canade i treći iz Brazila, održali su glavna predavanja na temelju kojih se kasnije razvijao i rad u grupama i diskusije u plenumu. U okviru ovoga seminara poznati marksistički sociolog Dr. Esad Ćimić, sada sveučilišni profesor u Beogradu, održao je predavanje na temu odnosa vjere u suvremenom socijalističkom društvu.

Nakon predavanja se razvila veoma živa diskusija. Na ovom seminaru je promoviran novi prijevod četiriju Evandjelja na srpski jezik, rad baptističkog pastora Dr. Aleksandra Birviša iz Beograda.

Katoličku Crkvu je zastupao mag. Lazar Ivan Krmpotić, župnik iz Bačke Palanke i glavni i odgovorni urednik našeg lista.

Početak ovog seminara pao je istovremeno sa održavanjem molitvenog skupa za mir u Asizu, pozdravljajući Seminar u ime Katoličke Crkve, pozvao je sve sudionike da se pridruže sv. Ocu Ivanu Pavlu II i svim predstavnicima religija svijeta koji su se okupili oko njega, što je naišlo na lijep prijem od strane prisutnih.

Z. K.

+ SZÜCS MARTON

31. kolovoza 1986. godine, u rane jutarnje sate pozvao je Gospodin k sebi umirovljenog župnika i dekana g. Szücs Martona.

On se rodio u Kuli 8. studenog 1907. godine. Za svećenika je zaređen 2. srpnja 1933. godine u Subotici. U Stanišiću je bio 3 godine kapelan, a zatim isto toliko u Somboru. 1941. godine imenovan je župnikom u Bačkim Vinogradima i tamo je ostao punih 40 godina. Posljednjih 6 godina svoga života proveo je u Josephinum u Subotici.

Neka ga Gospodin obilno nagradi za sve ono što je učinio u svojoj dugoj svećeničkoj službi.

IN MEMORIAM

UMRO DUHOVNIK "MOMAČKOG KOLA"

U subotu 15. studenog 1986. godine preminuo je u Gospodinu u subotičkoj bolnici svećenik IVAN BENEŠ.

Prečasni Ivan Beneš rodio se u Subotici 3. prosinca 1910. godine. Teologiju je studirao u Strasburgu od 1930 - 1931. i u Zagrebu od 1932. - 1934. god. Za svećenika je zaređen u Subotici 1. VII 1934. godine.

Svoju svećeničku službu vršio je kao kapelan u Bačkom Monoštoru od 18. VII. 1934. - 15. VII. 1935. Zatim je bio upravitelj župe Isusova Usrksnuća u Subotici od 15. VII 1935. - 1. VII 1942. godine. U to vrijeme obavljao je i službu duhovnika u katoličkom omladinskom društvu "Momačko kolo" (1935 - 1941).

Poslije toga bio je kapelan u Melykutu od 1. VII. 1942. - 1. VII 1943. godine. U Bajmoku je kapelan od 1. VII. 1943. - 20. X. 1944., a poslije toga preuzima dužnost upravitelja župe u Bajmoku na kojoj ostaje do 12. XII. 1946. god. A od 12. XII. 1946. pa sve dok nije otišao u mirovinu obavljao je službu župnika u Svetozaru Miletiću.

1950. godine imenovan je i dekanom Somborskog dekanata.

U svibnju 1985. godine dolazi u sjemenište "Paulinum" gdje provodi svoje dane kao svećenik u miru, ali ujedno pomaže u biskupskoj kancelariji u administrativnim poslovima.

Za vrijeme svog kratkog boravka u mirovini češće je pobolijevao, dva puta je bio na operaciji. 26. X. 1986. odlazeći na večernju pobožnost u katedralu, nesretno je pao, slomio nogu u kuku, te je prevežen u subotičku bolnicu. U me-

đuvremenu su nastupile i druge komplikacije i tako je, nakon tri tjedna ležanja u bolnici, okrijepljen sakramentima, zamijenio ovozemaljski život vječnim dne 15. studenog.

Sahranjen je 18. studenog 1986. godine u svećeničku grobnicu na Kerskom groblju u Subotici.

Sv. Misu zadušnicu ispred kapelice sv. Ane na Kerskom groblju služio je subotički biskup Msgr. Matija Zvekanović, a u koncelecijaciji su bili dr Marin Šemudvarac, Msgr. Franjo Vujković, preč. Blaško Dekanj i vlč. Marko Vukov, sadašnji župnik u Svetozar Miletiću.

Sv. Misi i sprovodu prisustvovalo je tridesetak svećenika, desetak časnih sestara i lijepi broj vjernika.

Na sv. Misu i sprovod svom dugogodišnjem župniku došli su u jednom autobusu i vjernici iz Svetozara Miletića.

U svom govoru biskup je naglasio Pokojnikovu savjesnost i marljivost u svim dužnostima koje je obavljao, te njegovo uvijek vedro i nasmijano lice.

Od svog bivšeg župnika oprostili su se i članovi Pastoralnog vijeća Crkvene općine iz Svetozara Miletića na hrvatskom i mađarskom jeziku. Oni su istakli veliku skrb i brigu svog bivšeg župnika za njihovu Crkvu, kako u duhovnom, tako i u materijalnom pogledu. "To mi ne možemo nikada zaboraviti i zato smo zahvalni svom dugogodišnjem župniku" rekao je jedan član Pastoralnog vijeća iz Svetozara Miletića.

Neka Gospodin obilno nagradi svog slugu svećenika IVANA BENEŠA za njegovo vjerno služenje Crkvi i narodu kroz punih 52 godine.

A. A.

"RADOSNA GOSPA" NA BUNARIĆU

Pobožnost je počela u subotu, 30. kolovoza navečer u 7 sati. Prvo je bila Služba pokore i sv. ispovijed. Dok je trajala ispovijed, vjernici su molili kronicu. Zatim je u vrlo lijepoj procesiji sa svijećama uz pjevanje marijanskih pjesama prenešena slika Gospe iz kapelice do glavnog oltara. Mladi su izveli recital u Gospinu čast. Poslije toga bila je sv. Misa koju je prikazao dekan Blaško Dekanj. tako je u duboku noć završila ova pobožnost vjernika koji su se okupili da počaste Gospu.

U nedjelju, 31. kolovoza u 7 sati bila je sv. Misa u kapelici, u 8 sati biskupsku svečanu Misu na mađarskom jeziku prikazao je msgr. Matija Zvekanović uz asistenciju. Propovijedao je isusovac o. Szentmartoni Mihaly.

U 10 sati, svečanu biskupsku sv. Misu predvodio je riječki nadbiskup msgr. Josip Pavlišić. On je održao i prigodnu homiliju. U 4 sata poslije podne bila je također sv. Misa na glavnom oltaru.

Ove godine Gospino proštenje na Bunariću uklopljeno je u okvir proslave jubileja 300. godišnjice crkvene ob-

nove među vjernicima Hrvatima u Bačkoj.

Dolaskom riječkog nadbiskupa u Suboticu želila se istaći povezanost bačkih Bunjevaca s Bunjevcima u Senju i okolici.

Proslava jubileja 300. godišnjice bila je pod okriljem Radosne Gospe iz Bača i njena slika bila je na svim priredbama u Subotici od 11. do 17. kolovoza 1986. god. Tako je bilo i na Bunariću. Prije sv. Mise u 10 sati u procesiji, u pratnji nadbiskupa i svećenika, katedralni bandaš i bandašica donijeli su sliku Radosne Gospe i stavili pred glavni oltar.

Kopiju slike Radosne Gospe izradio je slikar Stanislav Zubović u Odžacima, a bački dekan Lazar Ivan Krmpotić darovao je tu kopiju župi Marije Majke Crkve, na čijoj teritoriji se nalazi proštenje na Bunariću, da može biti izložena svake godine na proštenje.

Vjernici su se skupili u velikom broju na Bunariću da počaste Gospu koja je Majka naše prošlosti i molili su da bude i Majka naše sadašnjosti i budućnosti.

REDOVNIČKI DAN ZA MIR U SUBOTICI

Za redovnički dan za mir spremile smo se duhovnom obnovom i molitvo. Cijeli program se odvijao kod naših otaca franjevaca. Tako su se časne sestre okupile 28. i 30. listopada 1986. god. sa željom da sve budu prisutne sa područja Bačke biskupije. Program je bio obadva dana isti. Prvi dan nas je bilo na okupu 56 sestara, a drugi dan 41. Evo i našeg programa:

U 9 sati pjevana Jutarnja

U 10 sati kratka predavanja i to iz svake redovničke zajednice, odnosno Družbe.

Uvodnu riječ imao je kao domaćin o. Miljenko Holzleitner gvardijan u Subotici na temu: "Koliko je do vas, budite u miru sa svim ljudima" (Rim 12, 18).

Zatim slijede pojedina predavanja:

- 1.- Gospodin Ti dao mir! – sestra Naše Gospe.
- 2.- Pomirenje i praštanje - sestra Kćeri Milosrđa.
- 3.- Ljubav - sestra Milosrdnica iz T. Vrbasa.
- 4.- Služenje i dijalog - Marijina Sestra iz Apatina.
- 5.- Nenasilje - Sestra Službenice Bezgrešne Marije iz Ruskog Krstura. (Grkokatolkinje)
- 6.- Pravednost - Male Sestre iz Ruskog Krstura.
- 7.- Sveopće bratstvo - o. Mato Miloš, karmelićanin iz Sombora.

U 12 sati bio je Srednji čas iz Časloslova.

Poslije toga agape. Naši oci franjevci su se pokazali pravim domaćinima. Hvala im.

Od 14 - 15. sati gledali smo film o Proslavi 300. godišnjice obnovljenog crkvenog života među Hrvatima u Bačkoj.

Poslije toga slijedila je sveta ispovijed. Nakon toga svečana sv. Misa koju je predvodio biskup Matija Zvekanović, a nekoliko redovnika je s njim koncelebriralo. Naš čuveni zbor "ALBE VIDAKOVIĆ" svojim je krasnim pjevanjem pod vodstvom s. Mirjam Pandžić doprinio svečanosti ove Euharistije. Lijepi broj vjernika iz različitih župa prisustvovao je na Euharistijskom slavlju i to oba dana.

Biskup Matija Zvekanović održao je lijepu porpovijed i to o Majci Tereziji koja je nedavno bila u Budimpešti. Iznio je iscrpni izvještaj o Družbi misionarki ljubavi i o radu Majke Terezije. Nama kao redovnicama može to puno koristiti. Poniznost i jednostavnost te redovnice i ljubav prema siromasima je i uspjeh njenog rada.

Sestre su se razišle svojim kućama vesele i obogaćene.

s. M. Ivana Cvijin

ĆIRILOMETODSKI DAN BAČKOG DEKANATA

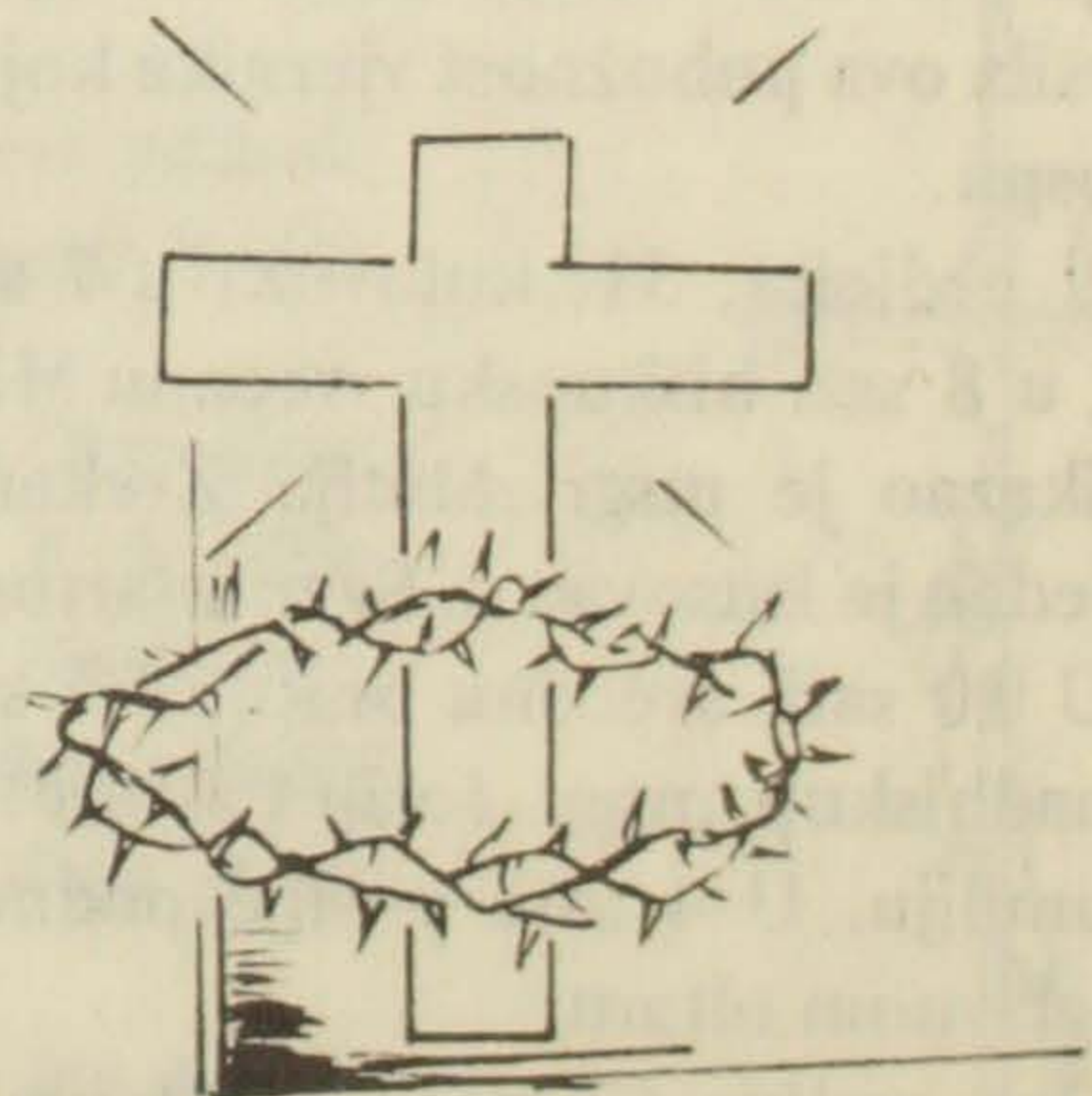
Svećenici ovoga dekanata odlučili su da na trajni spomen tisućugotote obljetnice smrti sv. Metoda, koju proslavimo prošle godine, svake godine, i to 24. svibnja posvete jedan dan molitve i razmišljanja o baštini sv. Braće, osobito u našim prostorima.

Ove godine taj dan, iz opravdanih razloga, morao je biti premješten na 18. studeni. Toga su se dana okupili svećenici dekanata, a bili su pozvani svi svećenici naše biskupije koji se interesiraju za ćirilometodsku baštinu.

U 10 sati prije podne dr Anton Benvin, profesor na Visokoj bogoslovskoj školi na Rijeci, poznati stručnjak za ćirilometodsku baštinu u našim zapadno hrvatskim krajevima, održao je dva predavanja o ćirilometodskoj baštini na području krbavsko - modruške i senjsko - riječke (nad) biskupije. Ovim predavanjima dr Benvin je znalački prikazao na temelju povijesnih dokumenata, kako se ova baština naselila, razvijala i održala u tim prostorima do naših dana.

Istog dana u 17 sati naš biskup Msgr. Matija Zvekanović predsjedao je svečanoj Misi u župnoj crkvi sv. Pavla u Baču u konceleciji sa svećenicima dekanata i prof. Antonom Benvinom i pod ovom sv. Misom blagoslovio je sliku sv. Ćirila i Metoda, kojom svećenici i puk bačkog dekanata obilježili su 1100. godišnji jubilej smrti sv. Metoda. Slika je postavljena u jednu posebnu kapelu u župnoj crkvi sv. Pavla. Slika je rađena uljanim bojama, a djelo je mladoga selenačkog akademskog slikara Michala Bolfa. Veličina slike je 250 x 150 cm. Ovu sliku su darovali svećenici i vjernici bačkog dekanata uglednoj župnoj crkvi u Baču, koja je nasljednica starodrevnih katedrala i crkava ovoga grada, u kojima je vrlo vjerojatno svojedobno propovjedao i sv. Metod. Homiliju je održao dr Anton Benvin o poruci sv. Braće našem vremenu. Na koncu sv. Mise biskup je također potakao puk na štovanje ove dvojice sv. Muževa ističući njihove veze i sa našom mjesnom crkvom, baš ovdje u Baču. Bilo bi veoma lijepo kada bi se u ovo štovanje uključila cijela naša mjesna Crkva.

Z. K.

SV. ĆIRIL I METOD

(Nastavak članka iz Bačkog klasja, br. 36., 13.VIII 1986. g.
str. 10 - 11).

BRANITELJI JEDNAKOG DOSTOJANSTVA

... svi ste po vjeri sinovi Božji
po Isusu Kristu, jer svi koji
ste u Krista kršteni, Krista
ste obukli. Nema tu više ni
Židova ni Grka...

Gal 3, 26 - 28

Golemi uspjesi u misionarskom radu konstantina i Metoda kada su velika mnoštva naroda tražila i primala krštenje i kršćansku vjeru, nisu mogli ostati nezapaženi od franačkih crkvenih a još više državnih velikaša. Budilo je to u njima sigurno zavist, ali još više bojazan za svoj dotadašnji povlašteni položaj i utjecaj. Pokušali su to osujetiti širenjem podozrijevanja i lažnim pritužbama Papi da Konstantin i Metod šire među narodom krivovjerje, jer staroslavenskim jezikom obavljaju bogoštovlje, a ne jezicima Biblije: hebrejskim, grčkim i latinskim.

Uvjereni u ispravnost svojeg misionarskog postupka, na poziv Pape, Konstantin i Metod smjelo su krenuli u Rim, da tamo pred Papom i Crkvenim učiteljstvom izlože i obrane svoj rad. Ponijeli su sa sobom staroslavenske prijevode Svetog pisma i liturgijske knjige da budu od najviše crkvene vlasti odobrene i potvrđene.

Sigurni da će to i postići, povelili su sa sobom više prikladnih mladića, koje su poučavali i pripravljali za nastavljače takvog misionarskog djela, da ih prvi biskup Crkve zaredi za svećenike. Ovoj skupini mladića su rado pridružili i veći broj drugih mladića, koje im je Kocelj, knez panonskih Slavena, sav oduševljen njihovim vjerovjesničkim načinom, velikodušno ponudio i preporučio, kad su se putem u Rim zaustavili kod njega u Blatnogradu, njegovom kneževskom sjedištu. Tako se trebala ostvariti Rastislavova želja da širenje kršćanstva u Velikoj Moravi bude što manje zavisno od drugih, pogotovo od Franaka, a posredno time i sama njegova država.

Dok su putovali mletačkom državom, talijansko svećenstvo, osporavajući pravilnost misionarskog rada Konstantina i Metoda, a ponajviše uvođenje slavenskog jezika u bogoštovlje, na skupu sazvanom u tu svrhu, traži-

lo je od njih da sa time prestanu, nazvavši to krivovjerjem. Navodili su kod toga, da takvo nešto nisu učinili ni apostoli, ni rimski pape, niti toliki znameniti i sveti crkveni oci. Biblija poznaje samo tri jezika: hebrejski, grčki i latinski, na kojim jezicima se dolikuje častiti Boga.

Životopisac sv. Konstantina - Ćirila spominje da je Filozof Konstantin tom prigodom pokazao izvrsno poznavanje Svetoga pisma i otačke literature, ali i prave filozofske mudrosti, kad je upravo neoborivim citatima iz Svetog pisma i otačkih spisa dokazivao neispravnost shvaćanja o jedinom dostojanstvu pomenutih triju biblijskih jezika i velikim žarom branio jednako dostojanstvo pred Bogom svih jezika na zemlji. Bog podjednako daje sunce, kišu i zrak svima na zemlji, navodio je tokom rasprave sa zastupnicima biblijskog trojezičja Filozof Konstantin. Protivilo bi se Božjoj svemogućnosti, ako osim Hebreja, Grka i Latina ostali narodi ne bi mogli slaviti Boga, ali i Božjoj pravednosti, ako bi im to uskratio. Već i starozavjetni Psalmista je pozivao "sve narode" da slave Boga, a Krist Gospodin je poslao svoje apostole da naviještaju Evanđelje "svim stvorenjima". Zato i sv. Paavao piše Filipljanima: "... da svaki jezik prizna - na slavu Boga Oca: Gospodar je Isus Krist" (Fil 2, 11).

Rimski biskup, papa Hadrijan I I., već prije obaviješten da Konstantin i Metod dolaze u Rim i donose sa sobom smrtne ostatke mučenika pape sv. Klementa, izišao im je zajedno sa rimskim svećenstvom u susret i sa najvećim počastima ih dopratio do crkve podignute na čast sv. Klementa. Tu je obavljena svečana sahrana svetih moći sv. Klementa.

Konstantin je poslije toga i pred Papom velikim žarom i velikom učenošću izlagao i branio ispravnost svoga misionarskog načina i podastro papi na pregled i odobrenje prijevode Svetog pisma i liturgijskih knjiga. Papa je to sve svojom apostolskom vlašću odobrio i potvrdio te naredio da se u njegovoj prisutnosti obave na staroslavenskom jeziku bogoštovni čini u bazilici Bl. Dj. Marije. Time je ovaj teški spor završen i staroslavenskom jeziku je priznato jednako pravo i dostojanstvo kao i takozvanim biblijskim jezicima, da bude liturgijski jezik i ujedno tvorac i nosioc svekolike kulture svih, koju su se tim jezikom služili.

U dokaz odobrenja i potvrde ispravnosti misionarskog postupka Konstantina i Metoda, papa je dopustio i naredio da budu zaređeni za razne stupnjeve svećeničke službe i mladići, koje su oni doveli sa sobom u tu svrhu u Rim. Time su službeno položeni prvi temelji kasnije samostalne crkvene pokrajine, što je bila Rastislavova namjera i Koce-ljeva želja. Još je samo trebalo imenovati i posvetiti prikladnu osobu za metropolitu i poslati ga u Veliku Moravu sa svim potrebnim ovlastima da organizira slavensku crkvenu pokrajinu, nezavisnu od franačke crkvene vlasti. Više životopisaca smatra da je to trebao biti Konstantin, a neki drže da je u tu svrhu i primio biskupsko posvećenje. Skora smrt Konstantina je međutim onemogućila ostvarenje ovih dalekosežnih namjera.

Konstantin je, čini se, bio slabijeg tjelesnog ustrojstva i naponi spojeni sa putovanjima u raznim carskim poslanjima, a zatim misionarski rad u Velikoj Moravi su uveliko prerano istrošili njegove tjelesne snage; teško se razbolio i uskoro i umro, 14. veljače 869. Kratko vrijeme prije smrti je ostvario svoj, izgleda, davni životni cilj - postao je redovnik, uzeo redovničko ime Ćiril i položio doživotne redovničke zavjete. Sahranjen je po papinoj odredbi uz najveće crkvene počasti u bazilici sv. Klementa, kako se običavalo sahranjivati samo visoke crkvene dostojanstvenike. Neki njegovi kasniji životopisci vide u tome dostatnu potvrdu vlastitog mišljenja, da je Konstantin - Ćiril već pio posvećen i umro kao biskup.

Veoma su, međutim značajne i na kasniji Metodov rad su sigurno imale veliku tujecaj riječi, koje je Konstantin - Ćiril rekao pred svoju smrt bratu Metodu kao svoju oporuku: "Gle, brate! Bilo smo (zajedno) zapreg i istu brazdu orali. Ja sada padam na oranici; svoj sam završio dan. Ti silno voliš Goru. Ali ne napuštaj učenja svojega. Jer, čime ćeš se lakše spasiti?" Vjerojatno pod dojmom ovih riječi Metod je prihvatio biskupsko imenovanje i posvećenje, koje je uslijedilo na ponovnu želju kneza Kocelja, pa se opskrbljen svim potrebnim ovlastima kao srijemsko - panonski nadbiskup po povratku u Veliku Moravu združno dao na mukotrpan rad oko organiziranja samostalne crkvene pokrajine i strpljivo je podnosio sve pakosti Vikinga i ostale franačke subraće u episkopatu. Neustrašivo branio je pravo i neovisnost nove crkvene pokrajine od franačkih crkvenih vlasti protiv svih njihovih pohvala i isticao njezinu izravnu podložnost jedino sv. Petru, odnosno njegovom tadašnjem nasljedniku, kako su mu bile podložne i druge crkvene pokrajine. Tako je Metod postao i bio nesebični i požrtvovni branitelj jednakog prava i dostojanstva nove, slavenske crkvene pokrajine, kakvo su imale i druge pokrajine u Crkvi, ali je ujedno brižno čuvao pravo jedinstvo sa rimskim biskupom kao nasljednikom Šimuna - Petra.

Teški su naponi misionarskog, a zatim i biskupskog djelovanja, te razna stradavanja prouzrokovana od strane mnogih protivnika istrošili i Metodove, inače, izgleda, i velike tjelesne sile. Umro je u časnoj staračkoj dobi 6. travnja 885. i sa velikim počastima sahranjen je u biskupskoj stolnoj crkvi. Areholozima do sada još nije uspjelo otkriti tu crkvu i zato nije pronađen ni Metodov grob.

ČUVARI PRAVOG JEDINSTVA

Sveti Oče, sačuvaj u svome imenu one koje si mi dao, da budu jedno kao mi.

(Iv 17, 11)

Područje Velike Morave je tada općenito smatrano da spada pod izravnu upravu pape kao patrijarha Zapada. Zato se i Rastislav prvotno obratio papi da pošalje u Veliku Moravu misionare, koji će narodu razumljivim - staroslavenskim jezikom naviještati istine vjere. Kada takvih iz Rima nije dobio, tražio je "biskupa i učitelja" iz Carigrada od bizantijskog cara, koji je općenito smatran za pokrovitelja Crkve na Istoku. Carev izbor pao je na Konstantina Filozofa i njegovog brata Metoda.

Konstantin i Metod su svoj misionarski rad vršili na svoj način; uveli su narodni - staroslavenski jezik i u bogoštovne čine, što na Zapadu do tada nije bilo nigdje, ali su budno čuvali jedinstvo vjerske nauke sa cijelom Crkvom.

U naučavanju vjerskih istina nisu nikada i nigdje iznosili neka mišljenja i izlaganja o tim istinama, koja su se pojavljivala i širila u istočnim stranama Crkve. Uvođenje narodnog jezika u bogoštovne čine nisu smatrali protivnim pravovjerju, već samo za sredstvo da bi puk bolje shvatio i doživio osnovne istine kršćanske vjere.

Zato su smjelo išli u Rim, kamo su bili zbog optužbi franačkih crkvenih dostojanstvenika da šire krivovjerje pozvani da pred crkvenim učiteljstvom izlože vjerske istine koje naučavaju. Bili su svjesni da se nastali spor može riješiti jedino pravorijekom pape kao vrhovnog učitelja cijele Crkve.

Rastislav je tražio iz Carigrada "biskupa i učitelja" za svoju Veliku Moravu sa nakanom da se vjerski život njegovih podanika razvije u samostalnu crkvenu pokrajinu, nezavisnu od franačkih crkvenih vlasti, a posredno preko crkvene pokrajine i politički život Velike Morave izvuče ispod franačke nadvlasti.

Zato su Konstantin i Metod uz svoj vjerovjesnički rad zdušno tražili, poučavali i pripremali između prikladnih mladića svoje suradnike i kasnije nasljednike. Ali ne samo za crkvene službe, već i za upravne službe u državi. Otvorili su škole i u njima poučavali, osim raznih predmeta za crkvene službe, također i sudsko i upravno državno pravo. U tu svrhu su preveli na staroslavenski jezik bizantski "Sudski zakon" prilagodivši neke njegove propise veliko - moravskim okolnostima.

P O Z I V Č I T A T E L J I M A

PROČITAJTE VAŠ KALENDAR
"SUBOTIČKA DANICA"

Evo, 66. put tokom svoje duge povijesti od 1884. godine Vaš kalendar "Subotička Danica" dolazi u Vašu kuću kao prijatelj da Vam pruži korisno, poučno i zabavno štivo.

Ova godina je botata jubilejima i zato je uredništvo želilo osvrnuti se na njih.

Od 11. do 17. kolovoza 1986. god. bila je u Subotici proslava velikog jubileja 300. godišnjice obnove crkvenog života među Hrvatima u Bačkoj poslije seobe više grupa Bunjevaca i Šokaca. Prikazu te velike proslave posvećen je velik dio kalendara s mnogo fotografija. Pročitajte.

Prošle i ove godine bio je spomen 1100. obljetnice smrti slavenskog apostola sv. Metoda i tom jubileju posvećen je jedan dio kalendara.

Također je data dostojna komemoracija 60. godišnjici smrti s. Leopoldine Mare Čović, koja je umrla na glasu svetosti. Prošlo je 30 godina od smrti karmelićanina, Sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića i pokrenut je službeni postupak Crkve da ovaj naš sin bačkih, đurđinskih salaša bude uzdignut na čast oltara. I o tome nas obavještava "Subotička Danica".

Zatim slijedi čitav niz poučnih članaka o problemima obitelji i katoličkih laika i o drugim temama.

Nisu zanemareni ni naši pjesnici i pjesnikinje i pripovjedači. U kalendaru ima niz njihovih pjesama i pripovjedača. Svima će biti zanimljive, jer su iz našeg života.

Za mlade će biti koristan "Prilog mladih".

Kako vidite, za svakog ima po nešto za čitanje.

U "Zborniku" je objavljen velik rad, koji ima znanstvenu vrijednost, a napisao ga je Stjepan Beretić pod naslovom "Svadba u Baču". Opisani su svadbeni narodni šokački običaji.

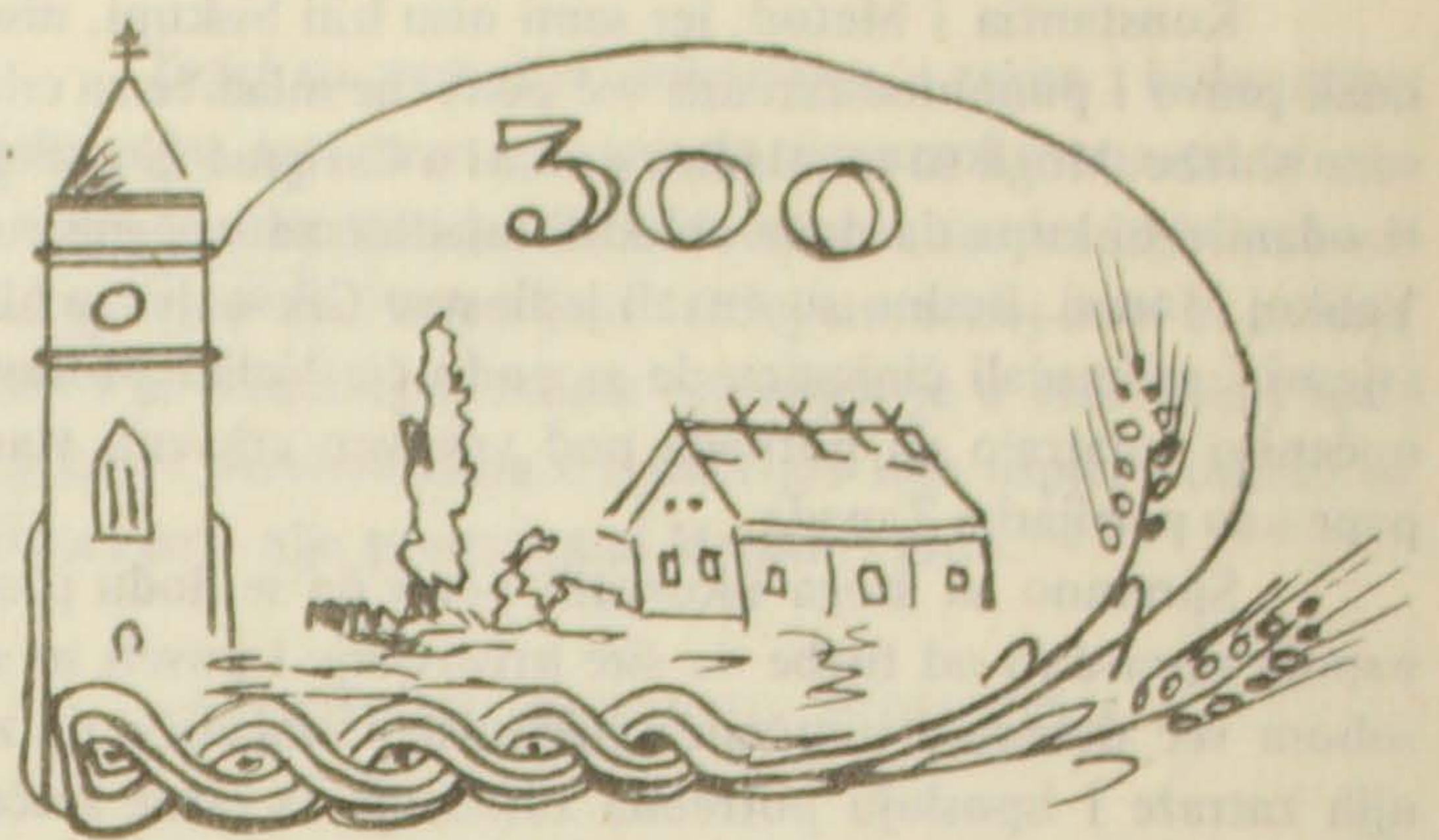
Zbog toga uzmite i pročitajte Vaš kalendar "Subotička Danica", preporučite je mlađim članovima vaše obitelji i svojim poznanicima da bude što više čitatelja.

DRAGI PRIJATELJI!

NEKA U SVAKU NAŠU KUĆU DOĐU VAŠI PRIJATELJI, LIST "BAČKO KLASJE" I KALENDAR "SUBOTIČKA DANICA".

DRAGI PRIJATELJI

ČITAJTE I DRUGIMA PREPORUČITE LIST "BAČKO KLASJE" I KALENDAR "SUBOTIČKU DANICU"!

P O Z I V

PRIJATELJIMA I DOBROČINITELJIMA!

Uredništvo "BAČKOG KLASJA" i "SUBOTIČKE DANICE" čini velike napore da do Vas dođu ova izdanja. Stalne poteškoće stvara veliko poskupljenje tiskarskih i drugih troškova pa zato prodajna cijena ne može slijediti novčane izdatke za objavljivanje.

Ne možemo mnogo povećavati prodajnu cijenu, jer bi bila za mnoge čitaoce nepristupačna i prevelika.

Zato se obraćamo dobroj volji razumijevanju naših čitalaca, koji imaju mogućnosti, da svojim novčanim priložima pomognu u poteškoćama u kojima se nalazi uredništvo.

Svoje novčane priloge možete dati svojem župniku u mjestima, gdje se prodaju naša izdanja, ili poslati poštanskom uputnicom na adresu urednika ili administracije "Bačkog klasja", koja je dolje naznačena.

Sve molimo za razumijevanje i pomoć, jer zajedničkim zalaganjem možemo učiniti velika djela. Svima najljepša HVALA!

UREDNIŠTVO

"BAČKO KLASJE" — izdaje Bački dekanatski ured. Bačka Palanka. GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK mr LAZAR IVAN KRMPOTIĆ, 21400 Bačka Palanka, Trg bratstva jedinstva 28. Telefon: (021) 740 — 468. Uređuje UREDNIČKO VIJEĆE. Suradnju i dopise šaljite na adresu odgovornog urednika. ADMINISTRACIJA LISTA: Župni ured Isusova Uskrsnuća, 24000 Subotica, Gajeva 2. Telefon: (024) 21 — 496. Narudžbe i uplate slati administraciji. List izlazi četiri puta godišnje. Oslobođeno od poreza na promet na osnovu mišljenja Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, nauku i kulturu Novi Sad, br. 413—523/78 od 27. X 1978. Tisak: "GLOBUS" centar za umnožavanje i prepisivanje, 24000 Subotica, Ivana Milutinovića 118. /Blaško Gabrić, telefon: 39 — 200/